

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ
CZŁUCHÓW
W ROKU 2020

Człuchów, marzec 2021 r.

Przedkładam:

BURMISTRZ MIASTA

Ryszard Szybajło

Sporządziła na podstawie otrzymanych danych: Dorota Ciepłińska

Fot. na okładce: archiwum własne UM, fot. Adam Zabrowarny

SPIS SKRÓTOWCÓW I SKRÓTÓW

- al. – aleja
art. – artykuł
CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
CKK – Człuchowski Klub Koszykówki
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
dam³ – dekametr sześcienny (=1000 m³)
DK – droga krajowa
DPS – dom pomocy społecznej
DW – droga wojewódzka
ds. – do spraw
Dz.U. – Dziennik Ustaw
Dz.Urz. – Dziennik Urzędowy
GIS – Główny Inspektorat Sanitarny
godz. – godzina
GPR – Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie
GUS – Główny Urząd Statystyczny
ha – hektar
im. – imienia
jst – jednostka samorządu terytorialnego
kat. – kategoria
km² – kilometr kwadratowy
KWW – Komitet Wyborczy Wyborców
m² – metr kwadratowy
m. – miasto
MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie
MDK – Miejski Dom Kultury w Człuchowie
MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
Mg – megagram (=tona)
MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MKS – Miejski Klub Sportowy
MOF – Miejski Obszar Funkcjonalny
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie
MRS – Miejska Rada Seniorów w Człuchowie
MSP – małych i średnich przedsiębiorstw
NGO – non government organization (organizacje pozarządowe)
OChK – Obszar Chronionego Krajobrazu
OHP – Ochotnicze Hufce Pracy
ok. – około
oprac. – opracowanie
os. – osoba
OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie

PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
PFCC – Polska Federacja Campingu i Caravaningu
pocz. – początek
podst. – podstawa
poz. – pozycja
późn. – późniejsze
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie
pw. – pod wezwaniem
PZW – Polski Związek Wędkarski
r. – rok
REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
RM – Rada Miejska w Człuchowie
s.c. – spółka cywilna
SKT – Samodzielne Koło Terenowe
SML-W – Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa
SP nr 1 – Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie
sp. – spółka
STO – Społeczne Towarzystwo Oświatowe w Człuchowie
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie
św. – świętego
t.j. – tekst jednolity
tj. – to jest
TPD – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
tys. – tysiąc
tzw. – tak zwany
UE – Unia Europejska
UKS – Uczniowski Klub Sportowy
ul. – ulica
UM – Urząd Miejski w Człuchowie
ust. – ustęp
UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
w. – wiek
woj. – województwo
WOPR – Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
WOŚP – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
zał. – załącznik
zł – złotych
zm. – zmiany
z o.o. – z ograniczoną odpowiedzialnością
ZST – Zespół Szkół Technicznych im. Józefa Szymczaka w Człuchowie
ZZO – Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Spis skrótowców i skrótów	3
Spis treści	5
1. Wstęp	9
2. Informacje ogólne	9
3. Samorząd	14
3.1. Władze gminy.....	14
3.2. Urząd i podległe jednostki organizacyjne	15
3.3. Uchwały Rady Miejskiej i zarządzenia Burmistrza Miasta	16
4. Realizacja polityk, programów i strategii	17
4.1. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów	19
4.1.1. Cele strategiczne strategii	19
4.1.2. Realizacja wskaźników wykonania celów strategii w 2020 r.....	19
4.2. Statut Gminy Miejskiej Człuchów	22
4.3. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa	23
4.3.1. Cele strategii i ich realizatorzy	23
4.3.2. Gminny Program Wspierania Rodziny	24
4.3.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	30
4.3.4. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	34
4.3.5. Zmniejszanie zjawiska izolacji osób niepełnosprawnych	35
4.3.6. Program Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa.....	37
4.4. Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie	38
4.4.1. Cele rewitalizacji	39
4.4.2. Wyniki monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie w 2020 roku	40
4.5. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	42
4.5.1. Współpraca finansowa	44
4.5.2. Rozliczenie przyznanych dotacji	53
4.5.3. Współpraca pozafinansowa	57
4.5.4. Osiągnięte wskaźniki i podsumowanie.....	57
4.5.5. Dotacje dla organizacji pozarządowych w perspektywie dziesięcioletniej	59
4.6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów	62

5.	Mieszkańcy miasta	62
6.	Przedsiębiorcy.....	65
7.	Stan finansów gminy	66
8.	Realizacja zadań zleconych	73
8.1.	Zadania związane z rejestracją aktów stanu cywilnego	73
8.2.	Ewidencja ludności i dowody osobiste	74
9.	Budżet obywatelski.....	75
10.	Spółki komunalne i jednostki organizacyjne gminy	76
10.1.	Udział miasta w spółkach komunalnych.....	77
10.2.	Jednostki budżetowe	78
10.2.1.	Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie.....	78
10.2.2.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie.....	79
10.2.3.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie	80
10.2.4.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.....	80
10.3.	Samorządowy zakład budżetowy – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie.....	82
10.3.1.	Przychody Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2020 r.	83
10.3.2.	Analiza wydatków Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2020 r.	84
10.3.3.	Działalność Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2020 r.	85
10.4.	Instytucje kultury	86
10.4.1.	Miejski Dom Kultury w Człuchowie.....	87
10.4.2.	Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie .	88
10.4.3.	Muzeum Regionalne w Człuchowie.....	90
11.	Pomoc społeczna i wsparcie dla rodzin	91
11.1.	Świadczenia pieniężne	92
11.1.1.	Świadczenia pieniężne pomocy społecznej	92
11.1.2.	Świadczenia pieniężne przyznawane na podstawie innych ustaw	93
11.2.	Świadczenia niepieniężne pomocy społecznej.....	94
11.2.1.	Praca socjalna i pomoc rzeczowa	94
11.2.2.	Usługi opiekuńcze	96
11.2.3.	Pobyty w domu pomocy społecznej	96
11.2.4.	Mieszkania chronione i ośrodki wsparcia	97
11.3.	Świadczenia rodzinne.....	100
11.3.1.	Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego	101
11.3.2.	Świadczenia opiekuńcze	101
11.3.3.	Świadczenia rodzicielskie i świadczenia jednorazowe	102
11.4.	Fundusz alimentacyjny.....	103
11.5.	Świadczenia wychowawcze i program „Dobry start”	104

12. Działalność inwestycyjna	104
12.1. Stan infrastruktury drogowej.....	104
12.2. Najważniejsze inwestycje realizowane w 2020 r.....	105
12.2.1. Inwestycje w infrastrukturę drogową	105
12.2.2. Inwestycje w ramach wieloletnich projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych.....	110
12.2.3. Pozostałe inwestycje	115
12.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w 2020 r.....	117
13. Gospodarowanie mieniem komunalnym.....	119
13.1. Struktura gruntów	119
13.2. Sprzedaż i nabycie nieruchomości	121
13.3. Inne dochody z gospodarki mieniem komunalnym	121
14. Gospodarka mieszkaniowa	122
14.1. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów.....	122
14.2. Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Człuchów	125
14.3. Remonty w zasobie mieszkaniowym miasta.....	126
15. Gospodarka komunalna.....	127
15.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi	127
15.2. Utrzymanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych	133
15.3. Utrzymanie zieleni miejskiej.....	135
15.4. Opieka nad zabytkami	135
15.5. Cmentarze komunalne	136
16. Ochrona środowiska.....	137
16.1. Zarządzanie zasobami przyrody	137
16.2. Kąpieliska.....	138
16.3. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków	139
16.4. Ochrona powietrza atmosferycznego	140
16.5. Opieka nad zwierzętami	140
16.6. Edukacja ekologiczna.....	141
17. Planowanie przestrzenne	141
17.1. Podstawa polityki planistycznej miasta.....	141
17.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	142
17.3. Dokumenty wydane w 2020 r.	148
18. Edukacja.....	149
18.1. Szkoły, przedszkola i żłobki funkcjonujące w mieście.....	150

18.2.	Działalność szkoły w roku szkolnym 2019/20	151
18.2.1.	Konkursy szkolne	153
18.2.2.	Kształtowanie postaw ekologicznych.....	153
18.2.3.	Wolontariat i samorząd uczniowski	154
18.3.	Działalność przedszkola miejskiego w roku szkolnym 2019/20	154
18.3.1.	Współpraca zewnętrzna.....	155
18.3.2.	Informacje na temat sukcesów przedszkola	156
18.4.	Nagrody dla uczniów	156
18.5.	Nagrody dla nauczycieli.....	157
18.6.	Awans zawodowy nauczycieli	157
18.7.	Dofinansowania związane z edukacją.....	157
18.7.1.	Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych	157
18.7.2.	Dowóz uczniów do szkół.....	157
19.	Działalność kulturalna	158
19.1.	Działalność Miejskiego Domu Kultury w 2020 r.	158
19.2.	Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w 2020 r.....	161
19.2.1.	Czytelnicy i użytkownicy biblioteki.....	161
19.2.2.	Księgozbiór i czasopisma	161
19.2.3.	Działania skierowane do czytelników i użytkowników	162
19.2.4.	Inicjatywy zrealizowane dzięki środkom zewnętrznym.....	166
19.3.	Działalność Muzeum Regionalnego w 2020 r.	167
19.3.1.	Gromadzenie, opracowywanie i konserwacja zbiorów	167
19.3.2.	Działalność wystawiennicza.....	167
19.3.3.	Działalność edukacyjna i inne wydarzenia.....	169
20.	Działalność promocyjna.....	170
20.1.	Wydawnictwa i inne publikacje	171
20.2.	Promocja w mediach	172
20.3.	Materiały i wydarzenia promocyjne.....	174
20.4.	Reklama wizualna	175
20.5.	Nagrody Specjalne Burmistrza	176
20.6.	Zasłużeni dla miasta Człuchowa w 2020 r.....	178
20.7.	Wyróżnienia i nagrody dla miasta.....	178
	Spis tabel	181
	Spis wykresów.....	182
	Spis fotografii.....	183
	Spis rysunków.....	184

1. WSTĘP

Raport o stanie Gminy Miejskiej Człuchów w roku 2020 jest trzecim z kolei dokumentem opracowanym w związku z nowelizacją ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn.zm.) wprowadzoną w 2018 r. przez ustawę z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych. Zmiany te w zasadniczej części weszły w życie 31 stycznia 2018 r., lecz znalazły zastosowanie właściwie dopiero w nowej kadencji samorządowej, która rozpoczęła się 21 października 2018 r. i trwa nadal.

Obowiązek tworzenia takiego dokumentu raz w roku spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, m.in. gminach, od 2019 r. Opracowany wówczas raport w ujęciu syntetycznym prezentował podsumowanie działalności Burmistrza Miasta Człuchów w roku 2018. Niniejszy raport zawiera szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania organu wykonawczego Gminy Miejskiej Człuchów w ramach zadań stojących przed jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce, w szczególności, jak to określa ustawa, obrazujące realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady miejskiej i budżetu obywatelskiego w roku 2020.

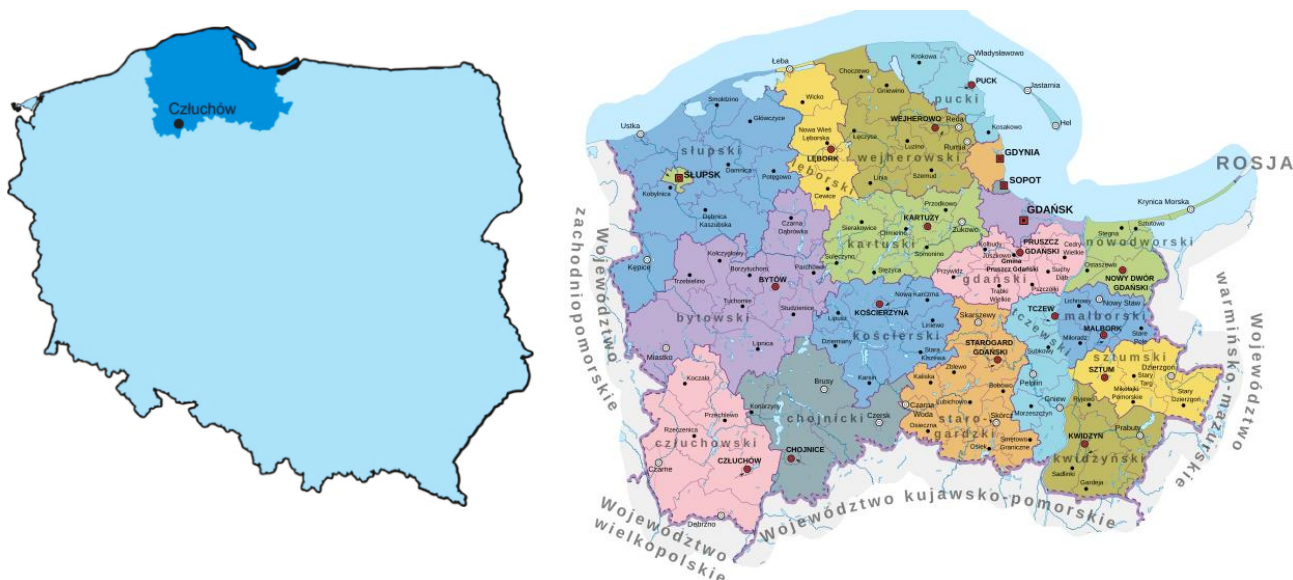
Rok 2020 był bardzo specyficznym okresem ze względu na pandemię koronawirusa, która rzutowała na wszystkie aspekty działalności organów Gminy Miejskiej Człuchów. Konieczne okazało się wdrażanie nowych rozwiązań i procedur w wielu aspektach działalności gminy, od kwestii finansowych po kontakty z mieszkańcami miasta. Wiele z nich odcisnęło wyraźne piętno na wskaźnikach osiągniętych przez miasto w 2020 roku.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Miejska Człuchów była jedną z trzystu dwóch gmin miejskich funkcjonujących w Polsce w 2020 r., jedyną tego typu gminą w powiecie człuchowskim i jedną z 22 – w województwie pomorskim.

W Krajowym Rejestrze Urzędowym Podziału Terytorialnego Kraju stosowanym przez Główny Urząd Statystyczny tzw. TERYT – posiada identyfikator **220301 1**.

Rysunek 1. Położenie Człuchowa na tle Polski i województwa pomorskiego.

Człuchów pełni rolę lokalnego ośrodka administracyjnego, położonego na skraju województwa pomorskiego w jego południowo-zachodniej części. Jest jednocześnie siedzibą władz trzech jst: **powiatu człuchowskiego** graniczącego z pięcioma powiatami: chojnickim i bytowskim w województwie pomorskim, i aż trzema położonymi w innych województwach: szczecineckim w woj. zachodniopomorskim, złotowskim w woj. wielkopolskim oraz sępoleńskim w woj. kujawsko-pomorskim. Człuchów jest także siedzibą władz **Gminy Człuchów** mającej charakter gminy wiejskiej, która okala miasto.

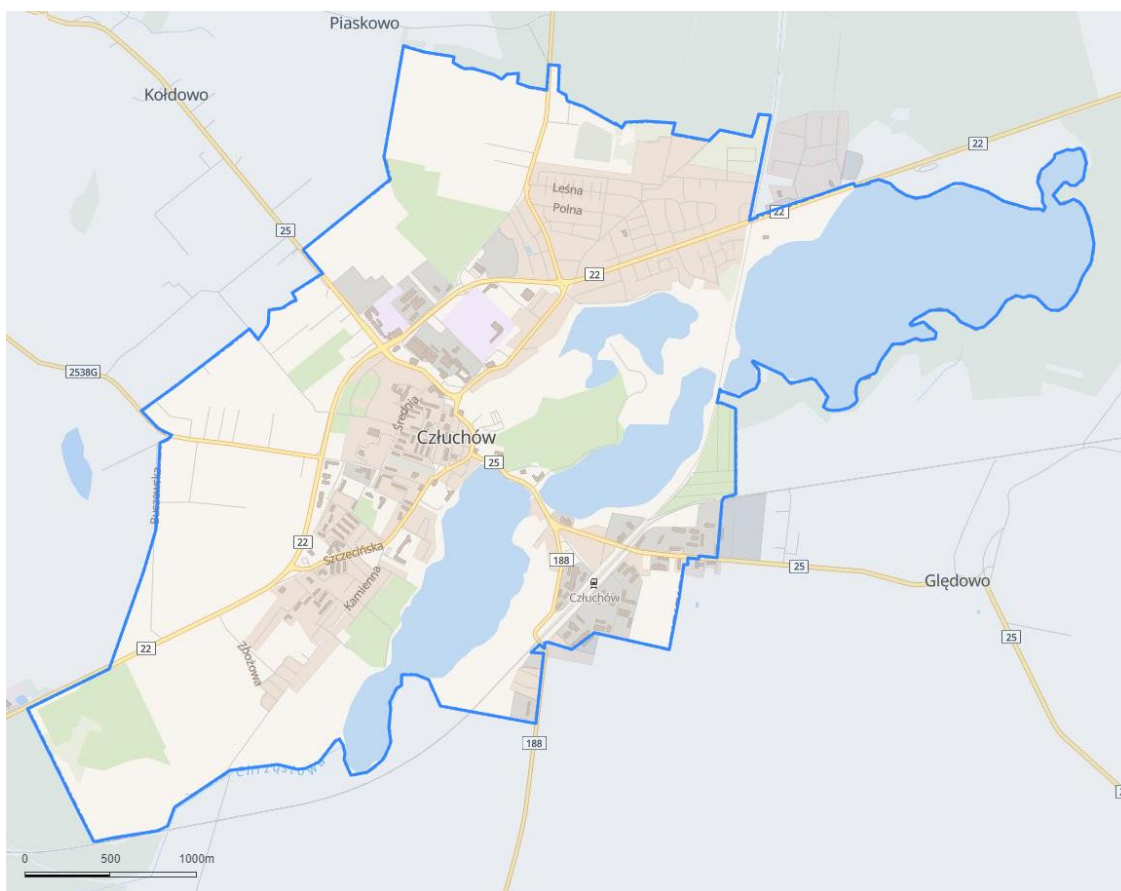
Rysunek 2. Mapa powiatu człuchowskiego.

Człuchów posiada prawa miejskie od 19 czerwca **1348 r.**, w roku 2020 przypadała więc 672. rocznica nadania tych praw. Powierzchnia miasta to obecnie **1 278 ha**, co stanowi 0,79% powierzchni powiatu. **Granice** miasta mają charakter **częściowo sztuczny**, a w miejscach, gdzie prowadzone są brzegami jezior i kompleksu leśnego – **częściowo naturalny**. Położenie geograficzne miasta wyznaczają współrzędne geograficzne: **53° 39' 52" N, 17° 21' 36" E**.

Rysunek 3. Człuchów – zarys granic miasta.

Źródło: Geoportal Otwartych Danych Przestrzennych, e–mapa.net.

Pod względem fizycznogeograficznym Człuchów to miasto położone w północnej części mezoregionu **Pojezierza Krajeńskiego** stanowiącego część makroregionów Pojezierzy Południowopomorskich i podprovincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Teren ten jest obszarem ostatniego zlodowacenia, występuje tu krajobraz młodoglacjalny. W granicach miasta znajdują się w całości **4 jeziora**: Urzędowe, Miejskie Małe, Miejskie Duże i największe – Jezioro Rychnowskie.

Podstawową wartością krajobrazową jest tu **Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich**, który położony jest na terenie Gminy Miejskiej Człuchów i Gminy

Człuchów. Obejmuje on przede wszystkim wymienione wyżej jeziora i lasy. Został powołany w 1981 r. w celu ochrony wyróżniającego się krajobrazu i walorów przyrodniczych zespołu jezior polodowcowych, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnione funkcje ekologiczne. Po weryfikacji obszarów chronionego krajobrazu na terenie całego województwa pomorskiego dokonanej przez Departament Środowiska i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w latach 2018–2019 zmianie uległa nazwa obszaru i jego zasięg. Do roku 2019 nosił nazwę OChK „Zespół Jezior Człuchowskich” i zajmował obszar 1108 ha, na podstawie uchwały Nr 115/IX/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 maja 2019 r. nazwę zmieniono na Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich. Zajmuje on obecnie obszar 670,19 ha (zmiana powierzchni OChK z 668,27 ha została dokonana na podstawie uchwały Nr 244/XIX/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r.). W granicach administracyjnych miasta znajduje się większość jego powierzchni – 437,02 ha.

Jeśli wziąć pod uwagę **dostępność komunikacyjną** miasta, ma ono dogodne położenie, ze względu na to, że krzyżują się tutaj ważne szlaki komunikacyjne o randze dróg krajowych:

Rysunek 4. Przebieg DK 22 i DK 25, przecinających się w Człuchowie.

Źródło: oprac. własne na podst. materiałów GDDKiA.

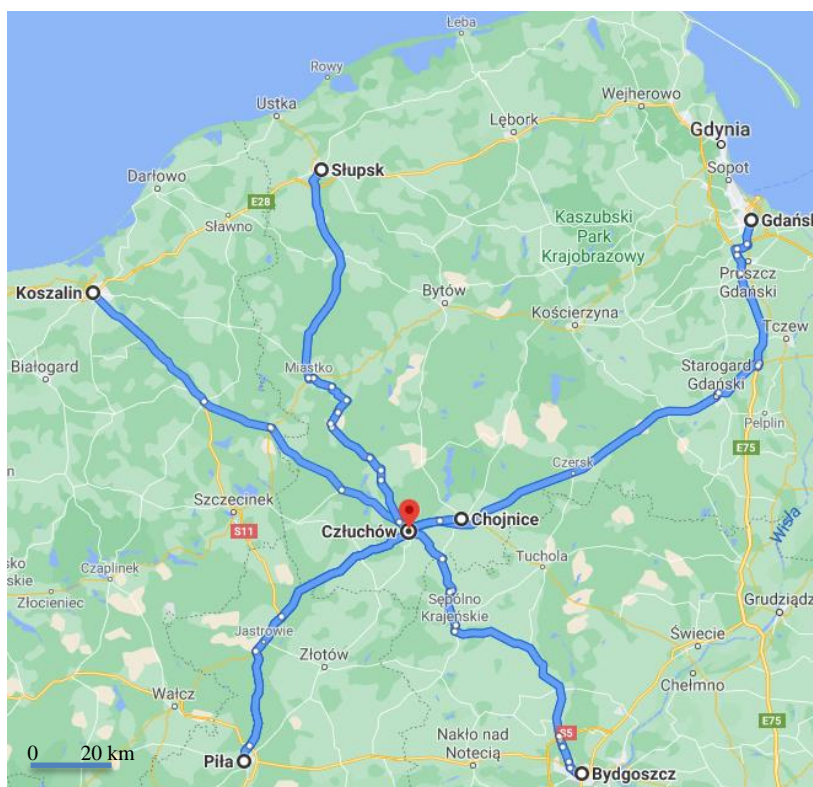

- łącząca wschód z zachodem, zwana „berlinką” droga krajowa nr 22 biegnąca od granicy polsko–niemieckiej w Kostrzynie do przejścia granicznego polsko–rosyjskiego w Grzechotkach;
- łącząca Pomorze Środkowe z aglomeracją wrocławską droga krajowa nr 25 biegnąca od Bobolic przez Bydgoszcz, Konin i Kalisz do Oleśnicy na Dolnym Śląsku.

Ponadto przez Człuchów przebiega linia kolejowa Chojnice–Szczecinek.

Człuchów jest oddalony od większych ośrodków miejskich, odległości dzielące miasto od innych miast to: od Koszalina 99 km na południowy wschód, od Słupska 120 km na południe, od Gdańska 135 km na południowy zachód, od Bydgoszczy 90 km na północny zachód, od Szczecina 220 km na wschód, od Piły 80 km na północny wschód, od Chojnic 15 km na zachód. Od stolicy kraju Człuchów dzieli odległość 356 km.

Rysunek 5. Położenie Człuchowa względem większych ośrodków miejskich.

Źródło: opracowanie własne na podst. GoogleMaps.

W 2020 r. Człuchów był jednym z 944 miast w Polsce. Pod względem liczby mieszkańców zaliczany jest do małych miast, ponieważ, tak jak 728 polskich miast, liczy mniej niż 20 tys. mieszkańców. W mieście na dzień 1 stycznia 2020 r. zameldowanych było 13 125 stałych mieszkańców, natomiast na dzień 31 grudnia – **12 928**.

Gmina Miejska Człuchów pełni ważną rolę w regionie, jest **lokalnym ośrodkiem** administracyjnym, kulturalnym i edukacyjnym dla mieszkańców powiatu człuchowskiego. Miasto ma charakter usługowo–przemysłowy, dzięki funkcjonującym zakładom jest miejscem zatrudnienia dla mieszkańców Człuchowa i okolic.

W 2020 r. w rejestrze CEIDG przybyło 92 nowych przedsiębiorców, a ubyło 77 przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą jako osoby fizyczne. Według stanu na ostatni dzień roku w ewidencji gminnej zarejestrowanych było **1 145** przedsiębiorców. Na blisko 2,5 tys. gmin w Polsce, Człuchów plasuje się od kilku lat, w pierwszej setce pod względem liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, według najnowszych danych GUS wskaźnik ten wynosi 156,5.

Na tle powiatu Człuchów wyróżnia się dużą gęstością zaludnienia (1 066 os./km²), małą powierzchnią (12,78 km²) i wysokim wskaźnikiem jeziorności (22,79%).

3. SAMORZĄD

3.1. Władze gminy

Gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego w Polsce. Charakter gminy ma bezpośredni wpływ na funkcjonujące w niej organy, poprzez które realizuje swoje zadania. Liczba mieszkańców gminy determinuje liczebność rady gminy. Człuchów jest **gminą miejską**, co powoduje, że organem stanowiącym i kontrolnym jest rada miejska. Składa się ona z **15 radnych**, ponieważ Człuchów ma mniej mieszkańców niż 20 tys. Natomiast organem wykonawczym jest **burmistrz**, co wynika również z charakteru gminy (w gminach miejskich i miejsko–wiejskich jest nim burmistrz, w wiejskich – wójt) oraz liczby mieszkańców (w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców organem wykonawczym jest prezydent miasta).

Rok 2020 był trzecim, a drugim pełnym rokiem, kadencji organów gminy, obejmującej lata 2018–2023. Od 15 stycznia 2020 r. Rada Miejska w Człuchowie funkcjonowała w zmienionym składzie osobowym. Dnia 16 września 2019 r. Rada Miejska uchwałą Nr XI.92.2019 wygasila mandat radnego Zbigniewa Koltera wskutek naruszenia ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z wykonywaniem funkcji ławnika. Wybory uzupełniające do Rady Miejskiej w okręgu nr 12 odbyły się 15 grudnia

2019 r., o mandat radnego ubiegało się 6 kandydatów, nowym radnym został wybrany Henryk Treszczyński z KWW „Wspólnota”. Radny złożył ślubowanie 15 stycznia 2020 r. na szesnastej sesji Rady Miejskiej trwającej kadencji. Nowy radny został członkiem 2 komisji stałych RM: Komisji Skarg, Wniosków i Petycji oraz Komisji Spraw Społecznych.

3.2. Urząd i podległe jednostki organizacyjne

Burmistrz Miasta Człuchów wykonuje zadania gminy – własne i zlecone, przy pomocy Urzędu Miejskiego w Człuchowie oraz ośmiu jednostek organizacyjnych.

W ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. funkcjonują następujące referaty i samodzielne stanowiska:

- 1) Referat Finansowy;
- 2) Referat Inwestycji i Infrastruktury;
- 3) Referat Przestrzeni i Ochrony Środowiska;
- 4) Referat Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa;
- 5) Referat Organizacyjny i Promocji Miasta;
- 6) audytor wewnętrzny;
- 7) Urząd Stanu Cywilnego;
- 8) Centrum Konsultacyjno–Informacyjne ds. Uzależnień
- 9) samodzielne stanowisko ds. oświaty;
- 10) Miejskie Centrum Reagowania;
- 11) obsługa prawna;
- 12) pracownicy stanowisk pomocniczych i obsługi.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w Urzędzie Miejskim w Człuchowie zatrudnione były 44 osoby, w tym na stanowiskach urzędniczych 37 osób, na stanowiskach obsługi – 2 osoby i na pomocniczych – 5 osób. Urząd zatrudnia wysoko wykwalifikowaną kadrę pracowniczą z dużym doświadczeniem zawodowym. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych w 90% legitymują się wykształceniem wyższym.

W roku 2020 złożono 24 wnioski o udostępnienie informacji publicznej. W ciągu całego analizowanego roku nie wniesiono skarg na działalność Burmistrza.

W Człuchowie funkcjonują także trzy rodzaje jednostek organizacyjnych podległych Gminie Miejskiej Człuchów, są to:

- jednostki budżetowe:
 1. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie,
 2. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie,
 3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie,
 4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie;
- samorządowy zakład budżetowy:

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie;
- instytucje kultury, dla których organem założycielskim jest Gmina Miejska Człuchów:
 1. Miejska Biblioteka Publiczna im. doktora Janusza Korczaka w Człuchowie,
 2. Miejski Dom Kultury w Człuchowie,
 3. Muzeum Regionalne w Człuchowie.

3.3. Uchwały Rady Miejskiej i zarządzenia Burmistrza Miasta

W 2020 r. odbyło się **10** sesji Rady Miejskiej w Człuchowie, w tym **3** sesje nadzwyczajne. Rada podjęła **80** uchwał, dotyczyły one spraw:

- finansowych tj. budżetu miasta, wieloletniej prognozy finansowej, opłat lokalnych, udzielania pomocy finansowej – 35 uchwał,
- ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami komunalnymi – 12,
- inwestycji, infrastruktury, gospodarki przestrzennej i gospodarki nieruchomościami – 12,
- organizacyjnych Rady Miejskiej, w tym wyborów ławników, uchwalania planów pracy, wyborów uzupełniających – 3,
- edukacji i współpracy z organizacjami pozarządowymi – 8,
- pomocy społecznej – 6,
- regulaminów i nadania wyróżnień – 4,
- żadna uchwałą nie dotyczyła rozpatrywania skarg, wniosków i petycji.

Zgodnie z wymogami prawa 38 uchwał, będących aktami prawa miejscowego, zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Burmistrz Miasta w 2020 r. wydał **133** zarządzenia dotyczące następujących spraw:

- finansów gminy w zakresie zmian w planach finansowych, rachunkowości, przeprowadzenia inwentaryzacji – 56 zarządzeń,
- gospodarki nieruchomościami i spraw mieszkaniowych – 22,
- spraw kadrowych (ogłaszanie naboru na wolne stanowiska w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych, powierzanie stanowisk itp.) – 14,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi (m.in. ogłaszanie konkursów w sprawie udzielania dotacji) – 16,
- pomocy społecznej – 4,
- ochrony środowiska – 3,
- inwestycji i zamówień publicznych – 1,
- edukacji – 1,
- spraw organizacyjnych, w tym z zakresu zarządzania kryzysowego – 16.

4. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

W Gminie Miejskiej Człuchów w 2020 r. obowiązywały liczne dokumenty strategiczne, a wśród nich:

1) strategię:

- Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2014–2024;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa na lata 2014–2020, której realizacji służą m.in. poniższe programy:
 - Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019–2021,
 - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2020,
 - Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020,
 - Program Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa na lata 2015–2020,

- Wieloletni gminny program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023,
- 2) Statut Gminy Miejskiej Człuchów;
 - 3) strategiczne dokumenty finansowe:
 - Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Miejskiej Człuchów,
 - Budżet Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2020,
 - 4) programy wieloletnie i roczne dotyczące ochrony środowiska:
 - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2019–2022 z perspektywą na lata 2023–2026,
 - Projekt Założeń do Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Miasta Człuchów na lata 2018–2032,
 - Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta Człuchów przygotowany na lata 2015–2020,
 - Roczny program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt,
 - Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Człuchów uchwalony w 2019 r.
 - 5) inne programy:
 - Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie obejmujący przedsięwzięcia inwestycyjne i społeczne realizowane w latach 2017–2022;
 - Program współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na rok 2020;
 - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów,
 - Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży uczęszczających do szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Człuchów obowiązujący od 2019 r.

4.1. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów

Obowiązująca aktualnie Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów została przyjęta uchwałą Nr XLVIII.336.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 28 maja 2014 r., obejmuje ona lata 2014–2024.

4.1.1. Cele strategiczne strategii

Wizja miasta w strategii brzmi: „Człuchów – miasto kultywujące tradycje i szanujące dziedzictwo wieków, a jednocześnie otwarte na zmieniający się świat, rozwijające się, tworzące dobre warunki życia dla obecnych i przyszłych pokoleń. Miasto przyjazne mieszkańcom i zapraszające gości w myśl hasła: poznaj, by pokochać!”. Do przedstawionego w wizji obrazu miasta prowadzi realizacja celów strategicznych, do których zaliczają się:

- 1) Wzmocnienie roli samorządu w ożywianiu dialogu kreatywnych ludzi i środowisk.
- 2) Stałe rozszerzanie systemowych ram współpracy pomiędzy samorządami w obszarach kultury, oświaty i turystyki, a w nim: wzmocnienie potencjału miasta poprzez aktywne uczestnictwo w projekcie MOF.
- 3) Wzmocnienie systemu wsparcia dla młodych przedsiębiorców.
- 4) Kompleksowe wykorzystanie silnych zasobów lokalnych, jako klastra turystycznego, a w nim: dążenie do pełnego wykorzystania obiektów sportowo–kulturalnych w okresie poza sezonem letnim oraz stworzenie infrastruktury turystyczno–rozrywkowej w otoczeniu zamku.

Są to cele długofalowe, których realizacja rozłożona jest na całe dziesięciolecie obowiązywania strategii. Część założonych wskaźników realizacji tychże celów została już osiągnięta, inne są w trakcie, a jeszcze inne zostaną osiągnięte w ciągu kolejnych lat.

4.1.2. Realizacja wskaźników wykonania celów strategii w 2020 r.

Założone wskaźniki realizowane były poprzez działania Burmistrza Miasta, Urząd Miejski w Człuchowie oraz podległe miastu jednostki organizacyjne. Do wskaźników zrealizowanych w 2020 r. można zaliczyć przede wszystkim:

- roczna liczba wspólnych projektów samorządu z NGO – 43;
- liczba aktywnie współpracujących z miastem samorządów zagranicznych – 3 (Conches-en-Ouche z Francji, Uslar – Niemcy, Kaniów – Ukraina),
- ulgi dla przedsiębiorców – 2 uchwały wprowadzające zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców:
 - uchwała Nr XXXVI.255.2018 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 24 stycznia 2018 r. – z ulg począwszy od roku 2019 mogą skorzystać przedsiębiorcy, którzy zbudują swój zakład na terenie miasta, według zasady: zakład o powierzchni do 500 m² – zwolnienie z podatku od nieruchomości na okres jednego roku, o powierzchni do 2 000 m² – zwolnienie do dwóch lat, a jeśli powyżej 2 000 m² – zwolnienie przez trzy lata,
 - uchwała Nr XIX.171.2020 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XVIII.156.2020 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 22 kwietnia 2020 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19,
- dynamika udziałów w CIT i PIT:
 - PIT 2020 – 13 050 618,00 zł, tj. 99,39% tej pozycji dochodowej w porównaniu z rokiem 2019,
 - CIT 2020 – 559 111,11 zł, tj. 102,38% tej pozycji dochodowej w porównaniu z rokiem 2019,
- spotkania robocze pomiędzy samorządami otoczenia miasta – 17,
- liczba organizacji będących platformą współpracy pomiędzy samorządami, do których należy miasto Człuchów – 5:
 - Związek Gmin Pomorskich z siedzibą w Gdańsku – organizacja utworzona w 1992 r., po blisko 30 latach działalności jest najstarszą i największą w województwie pomorskim korporacją zrzeszającą jednostki samorządu terytorialnego oraz jedną z największych w kraju, obecnie zrzesza 93 gminy (wiejskie, miejsko-wiejskie i miejskie), Człuchów jest członkiem związku od 2019 r.,

- Stowarzyszenie Samorządów Ziemi Człuchowskiej z siedzibą w Człuchowie – organizacja skupiająca samorządy mające siedzibę w Człuchowie (Gminę Człuchów, Gminę Miejską Człuchów oraz Starostwo Powiatowe w Człuchowie), której celem jest m.in. dbanie o rozwój proekologicznej infrastruktury technicznej, rozwój turystyki, sportu i rekreacji oraz kultury, a także poprawa życia mieszkańców i rozwój przedsiębiorczości m.in. dzięki pozyskiwanym środkom pomocowym,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej z siedzibą w Debrznie – organizacja skupiająca samorządy powiatu człuchowskiego, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz osoby fizyczne z terenu powiatu, działająca wszechstronnie na rzecz rozwoju regionalnego,
- Stowarzyszenie gmin Polskie Zamki Gotyckie z siedzibą w Olsztynie – organizacja skupiająca i gwarantująca współpracę gmin, na terenie których znajdują się gotyckie zamki, szczególnie w zakresie promocji zabytków oraz zwiększania ruchu turystycznego w gminach członkowskich, działa od 1997 r.,
- Chojnicko–Człuchowski Miejski Obszar Funkcjonalny – porozumienie samorządów powiatów chojnickiego i człuchowskiego, zawarte w celu integracji działań różnych podmiotów publicznych na rzecz zrównoważonego rozwoju m.in. dzięki realizacji wspólnych projektów dofinansowanych ze środków unijnych;
- liczba projektów realizowanych w ramach Chojnicko–Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego w ciągu roku – 2, są to:
 - Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice–Człuchów;
 - Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF;
- wysokość wkładu finansowego miasta w projekty realizowane w ramach Chojnicko–Człuchowskiego MOF – **1 224 703,63 zł**:
 - Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice – Człuchów: **429 637,57 zł**;

- Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF: **795 066,06 zł**;
- kwoty w ramach projektów Chojnicko–Człuchowskiego MOF zainwestowane na terytorium Człuchowa – **3 022 235,67 zł**:
 - Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF: **1 431 773,80 zł**;
 - Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF: **1 590 461,87 zł**.

4.2. Statut Gminy Miejskiej Człuchów

Statut jednostki samorządowej jest fundamentalnym dokumentem dla każdej takiej jednostki, to najważniejszy akt prawny normujący ustrój gminy, jest on zaliczany do aktów prawa miejscowego.

Obowiązujący w roku 2020 Statut Gminy Miejskiej Człuchów został uchwalony uchwałą Nr XLIII.307.2018 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 3 października 2018 r., został opublikowany w Dz.Urz. Woj. Pomorskiego dnia 24 października 2018 r. poz. 3998 ze zmianą wprowadzoną uchwałą Nr II.15.2018 z dnia 28 listopada 2018 r. Statut obowiązuje więc od początku trwającej kadencji 2018–2023. Uchwalenie nowego statutu wynikało ze zmiany ustawy o samorządzie gminnym wprowadzonej w 2018 r.

Rysunek 6. Wzór herbu i flagi Człuchowa.

Źródło: Statut Gminy Miejskiej Człuchów.

Statut Gminy Miejskiej Człuchów składa się z czternastu rozdziałów, określa m.in. tryb pracy i organizację wewnętrzną organów Gminy Miejskiej Człuchów oraz zasady, formy i zakres wykonywania działań. Jego integralną częścią są załączniki, które zawierają: mapę terytorium miasta, wzory herbu i flagi oraz wzory insygniów gminy.

4.3. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa

Rok 2020 był ostatnim rokiem obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa na lata 2014–2020, która została przyjęta uchwałą Nr XLV.320.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 26 lutego 2014 r. Dokument ten jest planem działań, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców miasta poprzez wykreowanie metod sprawnego rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o system pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i aktywności społecznej mieszkańców miasta.

4.3.1. Cele strategii i ich realizatorzy

W strukturze celów Strategii znajduje się 5 celów priorytetowych i liczne cele operacyjne:

- I. Cel strategiczny: prawidłowo funkcjonująca rodzina, realizowany poprzez osiągnięcie następujących celów operacyjnych:
 - poprawa sytuacji rodzin,
 - poprawa funkcji opiekuńczo–wychowawczej rodzin,
 - przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.
- II. Cel strategiczny: zmniejszenie zjawiska izolacji osób niepełnosprawnych, realizowany poprzez osiągnięcie następujących celów operacyjnych:
 - zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - włączanie osób niepełnosprawnych do społeczności.
- III. Cel strategiczny: seniorzy, realizowany poprzez osiągnięcie następujących celów operacyjnych:
 - zwiększanie aktywności osób starszych,
 - zapewnienie właściwej opieki osobom niesamodzielnym.

- IV. Cel strategiczny: ekonomia społeczna, realizowany poprzez rozwój ekonomii społecznej na terenie Człuchowa.
- V. Cel strategiczny: system pomocy społecznej, realizowany poprzez sprawny system pomocy społecznej odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Osiągnięcie powyższych celów wyznaczonych przez wieloletnią strategię umożliwia realizacja programów o krótszym zasięgu czasowym. Realizatorami strategii i wspomnianych programów są przede wszystkim: Urząd Miejski w Człuchowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – inspektor ds. patologii, Centrum Konsultacyjno–Informacyjne ds. Uzależnień, Punkt ds. Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także liczne instytucje i organizacje pozarządowe, które wśród celów statutowych mają prowadzenie działań społecznych i profilaktycznych, m.in.: Punkt ds. narkomanii, Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży, Placówka Wsparcia Dziennego – świetlica MOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Klub Abstynenta „KROKUS”, Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna, Miejski Dom Kultury, Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna, szkoły, przedszkola, żłobki, zakłady opieki zdrowotnej, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Sąd Rodzinny, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno, różne stowarzyszenia działające na terenie miasta i media.

4.3.2. Gminny Program Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny, który obowiązywał w 2020 r. obejmował lata 2019–2021, został przyjęty uchwałą Nr V.47.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 marca 2019 r. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

4.3.2.1. Cele i zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Cele szczegółowe programu:

- 1) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

- 2) Poprawa funkcjonowania rodziny, warunków dla rozwoju dziecka i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo–wychowawczych.
- 3) Podejmowanie działań interdyscyplinarnych, mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych już istniejących.
- 4) Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

Do zadań zmierzających do realizacji założonych w programie celów zalicza się przede wszystkim:

- a) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji materialnej realizację zajęć i programów z zakresu aktywnego i zdrowego stylu życia, podnoszenia kompetencji rodzicielskich, przeciwdziałania uzależnieniom itp. w szkołach i placówkach funkcjonujących na terenie miasta,
- b) realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023,
- c) pomoc materialna dla uczniów – stypendium szkolne, zasiłek szkolny, wyprawka szkolna,
- d) zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo–wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo–terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- e) wsparcie asystentów rodziny dla rodzin z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczej,
- a) zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy,
- b) podnoszenie kompetencji rodzin, tego wymagających w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo–wychowawczych, poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, konsultacji, poradnictwa,
- c) finansowanie istniejących świetlic oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie miasta,
- d) tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- e) monitorowanie sytuacji rodzin z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej,
- f) wsparcie rodzin z problemem przemocy,
- g) tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym,
- h) kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami z terenu miasta w zakresie pomocy na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- i) pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie.

Realizacja podejmowanych działań możliwa jest dzięki szeroko pojętej współpracy z instytucjami, organizacjami i placówkami powołanymi do realizacji celów nakreślonych przez Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa.

4.3.2.2. Realizacja programu w roku 2020

W roku 2020 w ramach zadań nakreślonych przez Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019–2021 realizowano poniższe działania osiągając następujące wskaźniki:

- Pomoc finansowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (zasiłki celowe, zasiłki okresowe, świadczenia pieniężne, pomoc finansowa na dożywianie) – zadanie stałe MOPS – **71 rodzin z dziećmi do lat 18**.
- Pomoc w formie pokrycia kosztów obiadów dla dzieci i dorosłych (Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”) – zadanie stałe MOPS – **obiady dla dzieci – 32 osoby**.
- Pomoc żywnościowa we współpracy ze Stowarzyszeniem Rodzina Kolpinga w Człuchowie – **227 skierowań – 417 osób** w rodzinach.
- Realizacja ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – Program „Rodzina 500+” – wypłata świadczenia wychowawczego dla **2 165 dzieci** na łączną kwotę **12 210 209,68 zł**.
- Realizacja programu rządowego „Dobry Start” (tzw. 300+) – **1 338 świadczeń** na kwotę **401 400 zł**.

- Rozpatrzenie wszystkich złożonych w 2020 r. wniosków dot. przyznania obiadów w szkole pozytywnie.
- Pomoc w formie stypendium szkolnego dla **75** uczniów na łączną kwotę **63 000 zł.**
- Pomoc w formie wyprawki szkolnej dla **66** uczniów na łączną kwotę **17 003,18 zł.**
- Żaden uczeń nie potrzebował pomocy w formie zasiłku szkolnego, który przyznawany jest jednorazowo w wyniku zdarzenia losowego.
- Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej – **15** osób, na kwotę: **84 259,47 zł.**

W ramach asystentury rodzin:

- 1) rodziny z problemami wychowawczo–opiekuńczymi korzystały z pomocy **dwóch** asystentek rodziny zatrudnionych w MOPS,
- 2) wsparciem objęto **28** rodzin (57 dzieci),
- 3) prowadzone działania w rodzinach to m.in.:
 - a) pomoc rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej (w tym w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego),
 - b) pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych (finansowych),
 - c) udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych (treningi dot. komunikacji rodzic–dziecko, radzenia sobie ze stresem, asertywności),
 - d) pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi (edukacja, kontakt ze szkołą, kuratorem, pedagogiem, Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną),
 - e) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
 - f) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwaniu pracy,
 - g) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców,
 - h) udzielanie wsparcia dzieciom poprzez kierowanie do ośrodków wsparcia dziennego, świetlic, instytucji,
 - i) wsparcie rodziny w kontaktach z lekarzami, psychologami itp.
- 4) zapewniono możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego: poradnictwo i konsultacje psychologa, terapeutę uzależnień i prawnika, poradnictwo specjalistyczne, diagnozowanie, bezpłatne porady prawne,

- 5) szkolenia „Szkola skutecznego rodzica i wychowawcy” organizowane przez Poradnię Psychologiczno–Pedagogiczną – szkolenie rozpoczęła 1 osoba jednak z uwagi na pandemię warsztaty zostały przerwane przez poradnię,
- 6) na terenie miasta funkcjonowały 2 placówki wsparcia dziennego, jednak działalność placówek wsparcia dziennego od marca 2020 r. była zawieszona z uwagi na pandemię:
 - a) Świetlica dla Dzieci i Młodzieży – Ośrodek Wsparcia Dziennego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie,
 - b) Ognisko Wychowawcze TPD w Człuchowie (funkcjonowało do czerwca 2020 r.),
- 7) z uwagi na brak chętnych kandydatów do utworzenia rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu dziecka itp. w roku 2020 nie prowadzono tego typu działań,
- 8) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2020 odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 188 spotkań grup roboczych powołanych do realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.

W szkołach i przedszkolach przy wsparciu innych instytucji regularnie realizowano programy profilaktyczne w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym. Działania profilaktyczne w roku 2020 odbywały się jednak stacjonarnie tylko do momentu przejścia uczniów na naukę zdalną. W poszczególnych placówkach oświatowych zrealizowano następujące akcje:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Człuchowie :

- „Twoje dane, twoja sprawa” – warsztaty (odbyły się w formie stacjonarnej),
- „Uzależnienia wokół mnie” – konkurs wiedzy dla klas ósmych (odbył się w szkole),
- Odpowiedzialność prawna nieletnich (zrealizowany w szkole),
- Konkursy plastyczne „STOP SMOG”, „Ruch to zdrowie” (w formie zdalnej),
- Międzynarodowe projekty: „Przerwa dla klimatu” „Tydzień Edukacji Globalnej” (w formie zdalnej),
- Tydzień Profilaktyki (w szkole),
- Zajęcia edukacyjne z zakresu aktywnego i zdrowego stylu życia (w formie zdalnej),

- „Trzymaj formę” – SANEPiD we współpracy ze szkołami (w formie zdalnej oraz stacjonarnie),
- Dzień bezpiecznego Internetu (w szkole),
- Bezpieczeństwo podczas poruszania się po drodze – zajęcia dla uczniów klas pierwszych (zorganizowane w szkole).

2. Zespół Szkół Agrobiznesu:

- Wspieranie zdrowia psychicznego młodzieży,
- Indywidualna praca z uczniem i rodziną w sytuacji kryzysowej,
- Miejsce i telefony zaufania.

3. Zespół Szkół Technicznych:

- Promocja zdrowego stylu życia (stacjonarnie),
- Dni profilaktyki (pogadanki, on-line, konkurs plastyczny w formie prezentacji),
- Odpowiedzialność karna nieletnich – integracja i pogadanki (stacjonarnie),
- Współpraca: pielęgniarka szkolna, policjant, lekarz, kurator,
- Profilaktyka chorób cywilizacyjnych (on-line, godzina wychowawcza),
- Konkurs w formie zdalnej: Przesyłanie materiałów uczniom,
- Radzenie ze stresem (on-line),
- Podnoszenie motywacji do nauki (on-line, teleporady),
- Wolontariat (promowanie zdrowia, WOŚP, Honorowy Dawca Krwi).

4. Przedszkole im. Jacka i Agatki w Człuchowie:

- „Góra grosza” (stacjonarnie),
- Zbieranie nakrętek dla dzieci niepełnosprawnych (stacjonarnie),
- Wsparcie WOŚP (stacjonarnie),
- „Karma dla zwierząt” (stacjonarnie),

5. Liceum Ogólnokształcące im. S. Czarnieckiego w Człuchowie:

- Program: Realizacja programu wychowawczo profilaktycznego szkoły

6. Zespół Szkół Sportowych w Człuchowie:

- Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych
- Poszerzanie wiedzy na temat zanieczyszczenia środowiska i podejmowanie działań na rzecz jego ochrony. Kształtowanie postawy proekologicznej.
- Profilaktyka uzależnień i działania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa w szkole.

- Rozwijanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, narodowej, europejskiej
- Wychowanie przez sztukę. Upowszechnianie czytelnictwa.
- Praca wychowawcza i współpraca z rodzicami.
- Rozwijanie kompetencji cyfrowych przez wdrażanie uczniów do bezpiecznego i celowego wykorzystywania technologii informacyjno–komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej.
- Rozpoznanie potrzeb w zakresie pomocy psychologiczno–pedagogicznej.
- Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów.

4.3.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.) i Ustawa o Zdrowiu Publicznym z dnia 11 września 2015 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 183). Obowiązujący w Człuchowie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok został uchwalony w dniu 16 grudnia 2019 r. uchwałą Nr XV.129.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie. Jest on częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych i formą realizacji przez gminę jej ustawowego obowiązku prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Źródłem finansowania zadań programu są środki finansowe z budżetu miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Realizacja programu w roku 2020 w dużym stopniu uzależniona była od stanu epidemicznego związanego z COVID–19. Po pierwsze ten stan utrudniał realizację programu m.in. ze względu na wprowadzone wiosną i obowiązujące przez większą część roku obostrzenia. Po drugie stan epidemiczny spowodował wprowadzenie w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomanii zmian w zasadach wydatkowania środków pochodzących z opłat, o których mowa w art. 1 ustawy, mianowicie dodatkowo stworzono możliwość wydatkowania w/w środków na walkę z pandemią. Jednym ze skutków pandemii w sferze związanej z w/w tematyką był

wzrost zapotrzebowania na pomoc dla członków z problemem alkoholowym i problemem przemocy. W szczególnie trudnej sytuacji znalazły się dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i z trudnościami wychowawczymi korzystające z pomocy w świetlicach, które w połowie marca 2020 r. zostały zamknięte. Dlatego też wprowadzona została praca zdalna w placówkach. Obejmowała ona zarówno kontakty telefoniczne z możliwością świadczenia pomocy z domu przez konsultantów, kontakty mailowe, a także komunikaty internetowe. Pomoc udzielana za pośrednictwem wiadomości tekstowych była szczególnie ważna tam gdzie ze względów bezpieczeństwa nie była możliwa rozmowa przez telefon.

Na realizację zadań Programu w roku 2020 wydano **306 559,54 zł**:

- rozwiązywanie problemów alkoholowych – z zaplanowanej w budżecie kwoty 409 032,64 zł, wykorzystano 259 307,46 zł, tzn. że wykonano plan na poziomie 63%,
- przeciwdziałanie narkomanii – z zaplanowanych 91 387,46 zł, wydano 44 135,38 zł, wykonano – 48% planu.

4.3.3.1. Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zmniejszenie tych, które aktualnie już występują na terenie Gminy Miejskiej Człuchów.
2. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych, przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu zwłaszcza przez dzieci i młodzież.
4. Zwiększanie kompetencji rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.
5. Promowanie postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień.
6. Zmniejszenie uciążliwości w życiu rodzinnym, spowodowanych nadużywaniem alkoholu lub braniem narkotyków przez członków rodzin.

4.3.3.2. Realizacja zadań programu w 2020 r.

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

Na realizację tego zadania wydano **78 337 zł**, ze środków tych sfinansowano m.in.:

- działalność Centrum Konsultacyjno–Informacyjnego ds. Uzależnień, pełnią w nim dyżury psycholog, prawnik, pedagog, specjalista terapii uzależnień,
- szkolenia i kursy specjalistyczne oraz udział w konferencjach osób zajmujących się tą problematyką, szkolenie o dopalaczach, programy nakierowane na redukcję picia oraz programy terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem,
- koszty powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia i opłacenie kosztów sądowych.

- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

Na realizację tego zadania wydano **75 000 zł**, ze środków tych sfinansowano m.in.:

- bieżącą działalność świetlicy socjoterapeutycznej i Placówki Wsparcia Dziennego działającej jako świetlica MOPS przy ul. Słowackiego (wynagrodzenie nauczycieli, utrzymanie, materiały pomocnicze, doposażenie, wyżywienie dzieci),
- działalność Punktu ds. Przemocy w Rodzinie (wynagrodzenia, utrzymanie),
- organizację szkoleń i wspieranie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wyjazdy, imprezy i spotkania rodzinne oraz uroczystości kształtujące postawy moralne bez alkoholu, narkotyków, przemocy, promujące zdrowy styl życia,
- wsparcie środowiskowe,
- szkolenie dla nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi.

- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo–rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo–wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Na realizację tego zadania wydano **75 000 zł**, środki te przeznaczono m.in. na:

- profilaktyczną działalność informacyjno–edukacyjną prowadzoną na terenie szkół i innych placówek wychowawczych, programy i współfinansowanie różnych zajęć,
- zagospodarowanie czasu wolnego w ramach kształtowania postaw i poszukiwania inspiracji wśród młodzieży szkolnej (nagrody dla uczniów, wycieczki, konkursy, festyny, wspieranie działań profilaktycznych itp.),

- współfinansowanie działań profilaktycznych w szkołach ponadgimnazjalnych: Zespół Szkół Technicznych, Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Agrobiznesu, Zespół Szkół Sportowych,
 - wspieranie wolontariatu i działań młodzieżowych,
 - wspieranie działalności alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych realizowane w instytucjach kultury np. warsztaty wokalne, warsztaty dla młodzieży, koncerty dla młodzieży, warsztaty profilaktyczne, spotkania seniorów,
 - organizację form wypoczynku o charakterze profilaktycznym i terapeutycznym dla dzieci i młodzieży (np. ferie zimowe 2020 w szkołach i MDK, wakacje w mieście 2020 – dofinansowanie działań realizowanych przez instytucje, organizacje i szkoły),
 - organizację dnia dziecka i mikołajek w mieście (zakup słodyczy i inne atrakcje dla dzieci),
 - współfinansowanie nagród dla uczestników zawodów sportowych i konkursów organizowanych m.in. przez organizacje pozarządowe, biblioteki, MDK, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe,
 - wsparcie kampanii profilaktycznych (np. Taniec przeciw przemocy wobec kobiet organizowany corocznie w walentynki; kampania profilaktyczna oparta na współpracy z seniorami pn. „Dziadkowie to Skarb”),
 - wsparcie działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przemocy,
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Na realizację tego zadania wydano **56 222,00 zł**. Środki finansowe przeznaczono na:

- udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym na działania profilaktyczne i organizację wypoczynku letniego (36 222 zł),
- wspieranie i propagowanie idei ruchów samopomocowych, trzeźwościowych oraz abstynenckich (20 000 zł).

4.3.3.3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należą:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy,
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

W 2020 r. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii odbyła **14** posiedzeń, przyjęła 18 wniosków od rodzin i instytucji o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu. Zgłoszone osoby wezwano na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w formie ambulatoryjnej lub stacjonarnej. Zgłosiło się 15 osób, wszystkie one wyraziły gotowość podjęcia leczenia ambulatoryjnego, a 5 osób zostało skierowanych na badania w kierunku uzależnienia przez biegłych sądowych.

Koszty wynagrodzenia rocznego dla 5 członków komisji za pracę w komisji w 2020 r. to 22 000,54 zł.

4.3.4. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W roku 2020 w Człuchowie nadal realizowany był Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020, który został przyjęty uchwałą Nr XXVII.192.2017 Rady Miejskiej z dnia 30 stycznia 2017 r.

Jego realizacja opierała się przede wszystkim na działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Został on powołany zarządzeniem Nr 39/2011 Burmistrza Miasta Człuchowa z dnia 21 marca 2011 r. Obsługę organizacyjno–techniczną zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej. Zespół Interdyscyplinarny działa poprzez tzw. grupy robocze, których prace prowadzone są w zależności od potrzeb oraz przeprowadzonych interwencji „Niebieskiej Karty”. Działania zespołu są skierowane do rodzin w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemu. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zintegrowane oddziaływanie na rodzinę i budowanie dla niej sieci wsparcia oraz wspomaganie dzieci poprzez wyposażenie rodziców w umiejętności związane z prawidłowym pełnieniem roli rodzica i członka rodziny.

W 2020 r. założono **47** niebieskich kart (42 karty – policja, 5 – MOPS). Odbyły się 4 spotkania zespołu oraz 188 spotkań grup roboczych. Koszt funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2020 wyniósł 1 110 zł.

Zespół Interdyscyplinarny ściśle współpracuje z Centrum Konsultacyjno–Informacyjnym ds. Uzależnień przy Urzędzie Miejskim w Człuchowie, który zajmuje się zjawiskiem przemocy w rodzinie. Centrum to dysponuje specjalistyczną kadrą i prowadzi: punkt ds. przemocy w rodzinie, punkt ds. narkomani, świetlicę socjoterapeutyczną. Ponadto stałym zadaniem pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego osób ubiegających się o pomoc społeczną.

4.3.5. Zmniejszanie zjawiska izolacji osób niepełnosprawnych

Działania, których celem jest zmniejszenie izolacji osób niepełnosprawnych prowadzone są bezpośrednio przez MOPS, a także we współpracy z instytucjami powiatowymi, które powołane są do realizacji zadań na rzecz aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Duże znaczenie w realizacji tego celu strategii odgrywa Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie.

4.3.5.1. Współpraca z instytucjami powiatowymi

Instytucje powiatowe, które bezpośrednio są zaangażowane we współpracę z MOPS w zakresie zmniejszania zjawiska izolacji osób z niepełnosprawnościami to przede wszystkim:

- Powiatowy Urząd Pracy – jest to współpraca polegająca na wspieraniu działań PUP, których celem jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych – kierowanie osób z orzeczonymi stopniami niepełnosprawności do PUP, gdzie osoby te mogą zarejestrować się jako bezrobotne lub poszukujące pracy, mogą korzystać ze: szkoleń, staży zawodowych, przygotowania zawodowego dorosłych, dofinansowania studiów podyplomowych lub szkoleń, innych instrumentów finansowanych ze środków PFRON (adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz ich pracodawców),
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – osoby niepełnosprawne informowane są o możliwości korzystania z pomocy finansowej, m.in. na: turnusy rehabilitacyjne, zakup sprzętu, czy dofinansowanie dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

4.3.5.2. Rola Środowiskowego Domu Samopomocy

Placówka obejmuje wsparciem osoby z zaburzeniami psychicznymi wymagające pomocy w życiu, w środowisku rodzinnym i społecznym, w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Jest placówką pobytu dziennego: typu A – dla osób przewlekle psychicznie chorych, typu B – dla osób upośledzonych umysłowo i typu C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Do podstawowych zadań ŚDS należy:

- 1) podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia u osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) organizowanie zajęć dostosowanych do stanu zdrowia, sprawności psychofizycznej i szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności,
- 3) pobudzenie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych,
- 4) wsparcie terapeutyczne i psychologiczne.

Podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy korzystają z indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Placówka oferuje możliwość korzystania m.in. ze: śniadania, przerwy kawowej, ciepłego posiłku, terapii ruchowej (w tym zajęć sportowych, turystyki i rekreacji) i zajęciowej (zajęcia plastyczne, techniczne, terapia kulinarna), zajęć warsztatowych (malarzskich, teatralnych), poradnictwa psychologicznego (indywidualnego, grupowego, dla rodzin), pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, wycieczek, udziału w imprezach, grupy wsparcia dla rodzin i opiekunów uczestników ŚDS. Jednak w roku 2020 z powodu ogłoszenia pandemii i tym samym zagrożenia zarażenia COVID-19 nie zrealizowano większości spotkań integracyjnych, okolicznościowych i wycieczek wyjazdowych.

4.3.6. Program Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa

Rok 2020 był ostatnim rokiem obowiązywania Programu Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa na lata 2015–2020, który został przyjęty do realizacji uchwałą Nr III.13.2014 RM z dnia 30 grudnia 2014 r. Realizacja tego programu zakłada przede wszystkim:

- utworzenie Centrum Aktywności i Integracji Seniorów,
- powołanie koordynatora,
- powołanie Miejskiej Rady Seniorów,
- prowadzenie bieżącej współpracy z Klubami Seniora na zasadzie wspólnie organizowanych imprez oraz wsparcia merytorycznego i organizacyjnego dla szefów klubów,
- obsługę administracyjno–organizacyjną Miejskiej Rady Seniorów,
- poradnictwo prawne dla seniorów.

Z uwagi na pandemię w marcu 2020 r. zawieszono działalność.

Skład osobowy **Miejskiej Rady Seniorów** powołany uchwałą Nr V.48.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 marca 2019 r. w ciągu całego roku 2020 nie ulegał zmianom. Tworzyli ją:

- 1) Irena Neckar – przedstawiciel Burmistrza Człuchowa,

- 2) Alfons Żebryk – przedstawiciel Burmistrza Człuchowa,
- 3) Irena Bartnik – przedstawiciel Klubu Emerytowanych Nauczycieli i Nauczycieli Rencistów „TYSIĄCLATKA” w Człuchowie,
- 4) Anna Czurejno – przedstawiciel Klubu Seniora „Transportowiec”,
- 5) Kazimierz Giełdon – przedstawiciel Klubu Emerytowanych Nauczycieli Zespołu Szkół Technicznych w Człuchowie,
- 6) Janina Szostak – przedstawiciel Klubu Seniora „Złota jesień”,
- 7) Tadeusz Szostak – przedstawiciel Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych – wiceprzewodniczący MRS,
- 8) Grzegorz Daniuk – przedstawiciel Klubu Seniora „RÓŻA”,
- 9) Zdzisława Pawłowska – przedstawiciel Klubu Emeryta „Medyk” – przewodnicząca MRS,
- 10) Maria Janczak – przedstawiciel Stowarzyszenia Klub Emerytów „Jedynka”,
- 11) Mirosław Szkudlarek – przedstawiciel Klubu Emerytów i Rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 12) Urszula Gera – przedstawiciel Stowarzyszenia Diabetyków,
- 13) Krystyna Kaczmarek – przedstawiciel Klubu Seniora „Za Mostkiem”,
- 14) Bożena Wieczorek – przedstawiciel Klubu Seniora „Witosa”,
- 15) Sonia Klonowska – przedstawiciel Klubu Seniora „Samorządowiec”,
- 16) Janina Lewek – przedstawiciel Klubu Seniora „Lawenda”,
- 17) Krystyna Wiśniewska – przedstawiciel Związku Emerytów i Rencistów Pożarnictwa RP – Koło Nr 10 w Człuchowie.

Jednak z powodu pandemii nie odbyło się żadne posiedzenie rady.

Podobnie pandemia wpłynęła na działalność **Uniwersytetu Trzeciego Wieku** w Człuchowie – spowodowała zawieszenie zajęć od marca 2020 r. Do 28 lutego 2021 r. miał trwać trzeci semestr UTW realizowany dzięki współpracy z Akademią Pomorską w Słupsku.

4.4. Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie

Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia powstał w oparciu o ustawę z 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 485) i został przyjęty

uchwałą Nr XXXIII.234.2017 RM z dnia 30 października 2017 r. Kompleksowy charakter rewitalizacji ma na celu integrację na terenie zdegradowanym różnorodnych działań, zarówno społecznych jak i inwestycyjnych, których efektem będzie ponowne włączenie objętego interwencją obszaru oraz jego mieszkańców w pełnowartościowe struktury społeczne.

Śródmieście jako obszar rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów przyjęty został uchwałą Nr XIX.134.2016 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 27 kwietnia 2016 r. i obejmuje ulice: Garbarską, Jacka i Agatki, Jana Nowaka–Jeziorańskiego, Osiedle Piastowskie, Osiedle Wazów, Plac Bohaterów (78%), Sobieskiego, Szczecińską (80%), Średnią, Łąkową (21%) i Traugutta (75%). W trakcie przeprowadzonej podczas konsultacji społecznych analizy problemowej wskazane zostały problemy wymagające pilnej interwencji, są to: brak wysokiej jakości miejsc do spędzania wolnego czasu, nieuporządkowana przestrzeń wokół zabudowy mieszkaniowej, braki w podstawowym wyposażeniu starych nieruchomości, zły stan dróg i chodników, brak przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób starszych, pasywność części mieszkańców, zły stan techniczny zabudowy, patologie i uzależnienia, brak więzi międzypokoleniowych, ubóstwo, niskie dochody, brak miejsc pracy, brak przestrzeni kulturalnej wysokiej jakości, brak przestrzeni publicznych dla dzieci i młodzieży, problemy demograficzne, brak miejsc do sportu i rekreacji, brak miejsc parkingowych.

4.4.1. Cele rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie określono dwa cele strategiczne:

1. Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych na obszarze Śródmieścia poprzez ożywienie aktywności społecznej i stworzenie warunków do rozwoju nowych usług społecznych, gospodarczych i kulturalno–rekreacyjnych.
2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze Śródmieścia poprzez modernizację istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz jej dostosowanie do potrzeb społeczności tego obszaru.

Cele te są realizowane w latach 2017–2022 poprzez przedsięwzięcia inwestycyjne i społeczne:

1. Utworzenie Centrum Rodzin, w ramach którego funkcjonować będzie także centrum wsparcia przedsiębiorczości, pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.
2. Przebudowa Miejskiego Domu Kultury na potrzeby utworzenia Centrum Rodzin.
3. Utworzenie przestrzeni publicznej dla mieszkańców Śródmieścia.
4. Remonty wybranych elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych partnerów wyłonionych w drodze konkursu.
5. Bezpośrednie zagospodarowanie otoczenia budynków Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko–Własnościowej „Pomorzanka”.
6. Włączenie społeczne mieszkańców w realizację zadań inwestycyjnych wynikających z GPR.
7. Budowa dróg miejskich – przebudowa nawierzchni drogowych wraz z przebudową kanalizacji deszczowej ul. Jana Nowaka–Jeziorańskiego w Człuchowie.
8. Rozbudowa i przebudowa przepompowni ścieków przy ul. Garbarskiej.
9. Remonty klatek schodowych budynków SML–W „Pomorzanka”.
10. Szansa na sukces zawodowy.

4.4.2. Wyniki monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie w 2020 roku

System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie zakłada weryfikację skuteczności realizacji planowanych przedsięwzięć raz do roku. Monitoring osiągnięcia założonych rezultatów i wskaźników został przeprowadzony w marcu 2020 r. w oparciu o sprawozdania podmiotów realizujących poszczególne przedsięwzięcia. Stwierdzono następujące wyniki:

- 1) Gminny Program Rewitalizacji obejmuje 10 zadań, w tym: 7 projektów inwestycyjnych i 3 projekty społeczne.
- 2) Kwoty planowane:
 - a. planowane nakłady w GPR: 15 343 454,03 zł
 - b. planowane nakłady po aktualizacji kosztorysów: 16 958 776,82 zł
 - c. planowany poziom dofinansowania: 9 068 284,15 zł
 - d. zaktualizowany poziom dofinansowania: 7 852 276,78 zł
- 3) Realizacja zadań w roku 2020:

- a. w 2020 r. zakończono realizację jednego projektu inwestycyjnego „Przebudowa budynku MDK na potrzeby utworzenia Centrum Rodzin wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku MDK w Człuchowie”.
- b. ponadto trwała realizacja 2 projektów inwestycyjnych oraz 1 społecznego:
 - remonty wybranych elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem ich bezpośredniego otoczenia:
 1. w ramach zadania wykonano remonty w budynkach mieszkalnych partnerów wyłonionych w drodze konkursu przy ul. Szczecińskiej 2 oraz Traugutta 7a,
 2. wykonano remont budynku komunalnego przy ul. Szczecińskiej 25 oraz rozpoczęto realizację prac w budynkach przy ul. Traugutta 1 i 3,
 3. wykonano remont wjazdu na posesję przy ul. Szczecińskiej 2 oraz remont drogi dojazdowej wraz z chodnikiem przy ul. Traugutta 7a.
 - bezpośrednie zagospodarowanie otoczenia budynków Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko–Własnościowej „Pomorzanka”, m.in. wymiana nawierzchni zatoki postojowej i drogi dojazdowej w rejonie ściany szczytowej budynku przy os. Piastowskim 1 z wykonaniem chodnika wzdłuż drogi i dodatkowych miejsc postojowych oraz wymiana nawierzchni osiedlowego boiska sportowego przy os. Wazów.
 - włączenie społeczne mieszkańców w realizację zadań inwestycyjnych wynikających z GPR, w ramach którego organizacja pozarządowa przeprowadziła warsztaty projektowania partycypacyjnego dla mieszkańców obszaru Śródmieścia w Człuchowie i wypracowała z mieszkańcami koncepcje zagospodarowania 6 podwórek uwzględniające sugestie mieszkańców, które poddane zostały konsultacjom.

Nakłady poniesione w roku sprawozdawczym wyniosły **6 421 232,59 zł**, w tym 5 442 986,85 zł przez Gminę Miejską Człuchów, a 978 245,74 zł przez partnerów wyłonionych w drodze konkursu. Natomiast dofinansowanie do inwestycji realizowanych w roku sprawozdawczym planowane jest na poziomie 2 643 668,42 zł.

Ponadto dokonano oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie. Dokument sporządzono w oparciu o art. 22 pkt 1 ustawy o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 802, 1086, z 2021 r. poz. 11): „Gminny

program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie”. W listopadzie 2020 r. minął trzeci rok realizacji postanowień GPR. Ocena została przygotowana w oparciu o Raport z ewaluacji okresowej Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie i płynące z niej wnioski można podsumować następująco: proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzony jest bez większych zakłóceń. Jak wynika z zapisów w/w raportu, proces monitorowania GPR wymaga poprawy efektywności, gdyż w obecnym kształcie uniemożliwia pozyskanie faktycznej wiedzy o pozytywnych zmianach obszaru rewitalizacji w układzie celów GPR. Poprawa efektywności powinna opierać się o dostosowanie katalogu wskaźników i uzupełnienie wartości bazowych oraz docelowych wskaźników. Ewentualna aktualizacja zapisów GPR powinna być także poprzedzona weryfikacją zapisów pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji. Weryfikacja ta powinna polegać na usunięciu wskaźników, dla których brak jest możliwości pozyskania obecnie danych oraz uzupełnieniu analiz o zobrazowanie przestrzennego nasilenia występowania zjawisk o charakterze negatywnym.

4.5. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

„Program współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok” został przyjęty przez Radę Miejską uchwałą Nr XIII.107.2019 z dnia 4 listopada 2019 r., która została uzupełniona uchwałą Nr XVII.152.2020 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie zmiany w/w uchwały. Organ stanowiący zobligowany jest do uchwalania takiego programu zapisami art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.). Dokument ten określał m.in. cele, formy, zasady i priorytetowe obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, wysokość środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposoby oceny jego wykonania regulujące w 2020 r. współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy.

Prace nad projektem uchwały w sprawie programu współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi rozpoczęto 12 września 2019 r. na podstawie

zarządzenia Nr 0050.103.2019 Burmistrza Miasta Człuchów w sprawie przeprowadzenia konsultacji „Programu współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok”. Ogłoszenie o konsultacjach zostało umieszczone na urzędowej stronie internetowej czluchow.eu w zakładce Współpraca z NGO, na tablicy ogłoszeń urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Człuchowie. Konsultacje przeprowadzono w terminie od 12.09.2019 r. do 04.10.2019 r. Uwagi, sugestie, opinie należało zgłaszać poprzez ankietę w formie elektronicznej na adres ngo@czluchow.eu, w formie pisemnej drogą pocztową lub złożone osobiście w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Człuchowie. W wyznaczonym terminie jedna organizacja pozarządowa wniosła propozycje zmian, które wzięto pod uwagę. Po przeprowadzeniu konsultacji przygotowano ostateczny projekt.

Współpraca Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2020 realizowana była w następujących priorytetowych obszarach:

- 1) Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, w tym m.in.:
 - a) organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży,
 - b) popularyzacja różnych dyscyplin sportu wśród mieszkańców,
 - c) organizacja imprez sportowo–rekreacyjnych i różnych form wypoczynku umożliwiających mieszkańcom realizację potrzeb w zakresie aktywności ruchowej oraz wychowania poprzez sport,
 - d) organizacja szkolenia sportowego, promocja sportu i aktywnego stylu życia.
- 2) Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, w tym m.in.:
 - a) upowszechnianie kultury,
 - b) wspieranie przedsięwzięć kulturotwórczych,
 - c) organizacja imprez kulturalnych,
 - d) organizacja zajęć artystycznych z zakresu literatury, teatru, plastyki, muzyki, tańca, fotografii,
 - e) wspieranie zadań i przedsięwzięć umacniających poczucie tożsamości narodowej i regionalnej.
- 3) Ochrony i promocji zdrowia, w tym m.in.:
 - a) upowszechnianie wiedzy prozdrowotnej,

- b) prowadzenie edukacji, rehabilitacji i integracji ze środowiskiem osób starszych, chorych i niepełnosprawnych,
 - c) kształtowanie właściwych postaw wobec problemów zdrowia
- 4) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym m.in.:
- a) realizacja działań opiekuńczo–wychowawczych i socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, zajęć i imprez sportowo–rekreacyjnych, programów profilaktycznych,
 - b) organizacja wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, w tym dla osób szczególnie narażonych na działanie czynników ryzyka,
 - c) organizacja działań psychologicznych, terapeutycznych i prawnych, pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
 - d) propagowanie abstynencji oraz zmiany obyczajów spożywania napojów alkoholowych.
- 5) Porządku i bezpieczeństwa publicznego, w tym m.in.:
- a) organizacja bezpiecznego wypoczynku mieszkańców na plażach,
 - b) wspieranie działań patroli wodnych w miejscach zbiorowego wypoczynku,
 - c) wspieranie działań profilaktycznych prowadzących do poprawy świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ochrony własnej.
- 6) Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym m.in.:
- a) realizacja przedsięwzięć mających na celu poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń środowiska i jego ochrony, ochrony przyrody i ochrony zwierząt zorientowanych na podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Człuchowa
- 7) Rewitalizacji, w tym m.in.:
- a) aktywnej integracji i włączenia społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie.

W roku 2020 Gmina Miejska Człuchów realizowała zadania publiczne na rzecz swoich mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w różnych formach finansowych i pozafinansowych.

4.5.1. Współpraca finansowa

Finansowe wsparcie organizacji pozarządowych odbywało się poprzez **wspieranie i powierzanie** realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, po

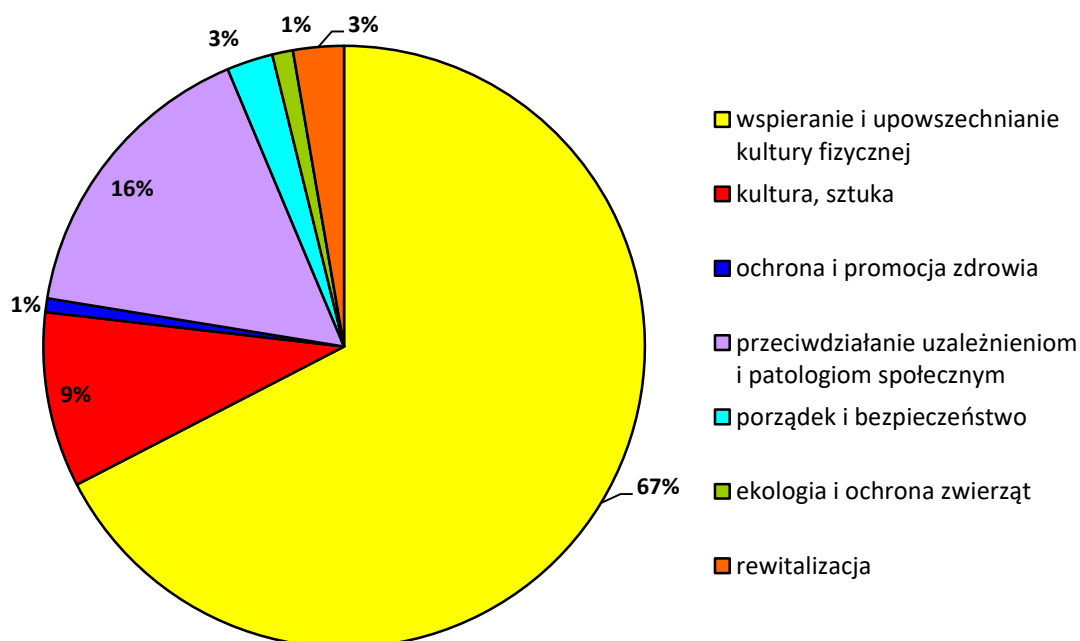

przeprowadzeniu otwartych konkursów ofert ogłaszanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2020 r., poz. 1057, z późn. zm.). Były to także zadania zlecane zgodnie z art. 19a w/w ustawy z pominięciem otwartego konkursu ofert, w trybie uproszczonym, tzw. małe dotacje.

Na dotacje na realizację zadań publicznych w 2020 r. zaplanowano kwotę w wysokości **403 500,00 zł** z podziałem na następujące rodzaje zadań:

- 1) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – 272 000 zł;
- 2) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej – 38 000 zł;
- 3) ochrona i promocja zdrowia – 3 000 zł;
- 4) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – 65 000 zł;
- 5) porządek i bezpieczeństwo publiczne – 10 000 zł;
- 6) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego – 4 500 zł
- 7) rewitalizacja – 11 000 zł.

Wykres 1. Środki przeznaczone na dotacje w podziale na zadania.

Źródło: opracowanie własne UM.

4.5.1.1. Tryb konkursowy

W 2020 r. w ramach tego trybu ogłoszono trzy konkursy – jeden z podstawowych obszarów priorytetowych oraz 2 z zakresu rewitalizacji, z których jeden został unieważniony.

4.5.1.1.1. Konkurs I

Zarządzeniem Nr 0050.129.2019 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 28 listopada 2019 r. ogłoszono i przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów. Zgodnie z zapisami ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, zarządzeniem Nr 0050.130.2019 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 28 listopada 2019 r. ogłoszono nabór do Komisji Konkursowych, a zarządzeniem Nr 0050.1.2020 z dnia 2 stycznia 2020 r. powołano Komisję Konkursową ds. opiniowania ofert na realizację zadań publicznych. W skład komisji weszło trzech przedstawicieli Gminy Miejskiej Człuchów i jedna osoba posiadająca specjalistyczną wiedzę.

Na zadania realizowane w 2020 r. na ten konkurs wpłynęło 47 ofert, najczęściej na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – 16 ofert oraz na przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym także 16. Na kulturę, sztukę oraz ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej – 9, na ochronę i promocję zdrowia – 3, na przestrzeganie porządku i bezpieczeństwa publicznego – 2 na ekologię i ochronę zwierząt oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego – 1.

Wykres 2. Ilość ofert złożonych w poszczególnych priorytetach w konkursie I.

Źródło: opracowanie własne UM.

Zarządzeniem Nr 0050.3.2020 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 17 stycznia 2020 r. rozstrzygnięto otwarty konkurs ofert. Poniższe tabele prezentują dotacje na realizację zadań publicznych w poszczególnych priorytetach.

Tabela 1. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Lp.	Oferent	Tytuł oferty	Kwota dofinansowania
1	Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	Lekkoatletyka dla każdego!	25 000,00 zł
2	Międzyszkolny Klub Sportowy „Polstyr” Człuchów	Propagowanie kajakarstwa w środowisku człuchowskim	17 000,00 zł
3	Człuchowski Auto-Moto Klub	Motocross w najlepszym krajowym wydaniu	47 000,00 zł
4	PZW Okręg Słupski Koło w Człuchowie	Promocja i popularyzacja wędkarstwa	4 000,00 zł
5	UKS „OPTYMIST”	Integracja w sporcie	2 000,00 zł
6	Klub Morsów Człuchowskich	Promocja zdrowia poprzez regularne zażywanie zimnych kąpiei. Integracja społeczeństwa lokalnego	3 000,00 zł
7	Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	Nauka pływania dla dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Człuchowie uczęszczających do klas I–III	20 000,00 zł
8	Uczniowski Klub Sportowy Zespół Szkół Sportowych w Człuchowie	Sport szkołą charakteru – turnieje i zawody sportowo – rekreacyjne	2 000,00 zł
9	Hydro Sport Poznań	Weekend lotów na flyboardzie w Człuchowie!	0,00 zł
10	CKK ORŁY CZŁUCHÓW	Bezpłatne zajęcia z koszykówki dla dzieci	3 000,00 zł
11	Yacht Klub Człuchów	Żeglarstwo – bezpieczny sport i rekreacja dla mieszkańców Człuchowa	0,00 zł
12	UKS „Olimp” przy SP nr 1 w Człuchowie	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci	10 000,00 zł
13	Klub Żeglarski „VI-KING” Człuchów	Regaty żeglarskie o Puchar Burmistrza Człuchowa	3 000,00 zł
14	Liga Obrony Kraju Zarząd Powiatowy w Człuchowie	Strzelectwo sportowe dla młodzieży	2 000,00 zł
15	Klub Żeglarski „VI-KING” Człuchów	Szkolenie i współzawodnictwo dzieci i młodzieży w żeglarstwie	7 000,00 zł
16	MKS Piast U57 Człuchów	Prowadzenie regularnych zajęć sportowych oraz udział w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej drużyn juniorów i seniorów	120 000,00 zł
Łącznie:			265 000,00 zł

Tabela 2. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej.

Lp.	Oferent	Tytuł oferty	Kwota dofinansowania
1	Stowarzyszenie Sabat Szefowych	Lawendowy Jarmark św. Jakuba	5 000,00 zł
2	Człuchowskie Towarzystwo Polsko – Francuskie	Obchody XIX Dni Kultury Francuskiej w Człuchowie oraz zorganizowanie VII Konkursu Piosenki Francuskiej im. Jagody Loroch w Człuchowie	5 000,00 zł
3	Fundacja Rozwoju Kinematografii	Kino na leżakach w Człuchowie!	0,00 zł
4	Stowarzyszenie „Pro Kultura”	Klub Filmowy „PRO KULTURA”	2 300,00 zł
5	Stowarzyszenie „Pro Kultura”	XVI Polish Boogie Festival	20 000,00 zł
6	Stowarzyszenie „Pro Kultura”	XXVI Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej oraz VI Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej	2 020,00 zł
7	Fundacja F–XXI	„Zabytkowo i klockowo! – kościół św. Jakuba w Człuchowie” – warsztaty dziedzictwa architektonicznego miasta Człuchów dla dzieci	1 200,00 zł
8	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wojewódzki	Polska – kraj wielu pokoleń	1 000,00 zł
9	SKT Społecznego Towarzystwa Oświatowego nr 131 w Człuchowie	Słodkości na Dzień Niepodległości	1 000,00 zł
Łącznie:			37 520,00 zł

Tabela 3. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Lp.	Oferent	Tytuł oferty	Kwota dofinansowania
1	Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski	Integracja pewnym krokiem 2020	2 000,00 zł
2	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wojewódzki	Zrozumieć cukrzycę	1 000,00 zł
3	Fundacja Akademia Aktywnego Rozwoju	Nie daj się zaskoczyć osteoporozie!	0,00 zł
Łącznie:			3 000,00 zł

Tabela 4. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Lp.	Oferent	Tytuł oferty	Kwota dofinansowania
1	Stowarzyszenie „Obudź w sobie potencjał”	„Bądźmy Razem”	1 500,00 zł
2	Stowarzyszenie Klub Abstynenta KROKUS	Buduj wartości – nie marzenia	23 000,00 zł
3	CKK ORŁY CZŁUCHÓW	Amatorska Liga Koszykówki	4 800,00 zł
4	Yacht Klub Człuchów	Sportowe Lato w mieście 2020	0,00 zł
5	Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	Sportowe wakacje	3 000,00 zł
6	Międzyszkolny Klub Sportowy "Polstyr" Człuchów	Wakacje w kajaku 2020	2 000,00 zł
7	Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	Wakacje na powietrzu	1 500,00 zł
8	Ochotnicza Straż Pożarna w Rychnowach	Wakacyjny obóz sportowo – pożarniczy	4 000,00 zł
9	Yacht Klub Człuchów	Sportowe Lato w mieście 2020	0,00 zł
10	Uczniowski Klub Sportowy „Olimp” przy SP nr1 w Człuchowie	Organizacja sportowych zajęć dla dzieci i młodzieży SP 1 w okresie ferii zimowych	3 000,00 zł
11	Fundacja „Liberi”	Youtube-rskie ferie czyli pranki i challenge	0,00 zł
12	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Promyk”	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży „Aktywne lato z Promykiem” 2020	0,00 zł
13	UKS Zespół Szkół Sportowych w Człuchowie	Wakacje na sportowo	1 500,00 zł
14	CKK ORŁY CZŁUCHÓW	PIKNIK STREETBALLOWY	1 500,00 zł
15	Klub Żeglarski „VI-KING” Człuchów	Półkolonia żeglarska	4 000,00 zł
Łącznie:			49 800,00 zł

Tabela 5. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Lp.	Oferent	Tytuł oferty	Kwota dofinansowania
1	PZW Okręg Słupski Koło w Człuchowie	Patrowanie akwenów wodnych na terenie Człuchowa	1 600,00 zł
2	Człuchowskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających na sprzęcie i kąpiących się nad Jeziorem Rychnowskim	8 400,00 zł
Łącznie:			10 000,00 zł

Tabela 6. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

Lp.	Oferent	Tytuł oferty	Kwota dofinansowania
1	Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce oddz. w Człuchowie	Zdrowe i szczęśliwe zwierzęta	3 000,00 zł
Łącznie:			3 000,00 zł

Wysokość środków przeznaczonych w tym konkursie na dotacje to **392 500,00 zł**.

Dotację przyznano 38 zadaniom na kwotę **368 320,00 zł**, co stanowiło 93,8% środków.

Tabela 7. Środki przeznaczone na otwarty konkurs ofert na realizację zadań własnych Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.

Lp.	Zakres zadania	Plan	Przekazane środki
1.	upowszechnianie kultury fizycznej	272 000,00 zł	265 000,00 zł
2.	kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej	38 000,00 zł	37 520,00 zł
3.	ochrona i promocja zdrowia	3 000,00 zł	3 000,00 zł
4.	przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	65 000,00 zł	49 800,00 zł
5.	porządek i bezpieczeństwo publiczne	10 000,00 zł	10 000,00 zł
6.	ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	4 500,00 zł	3 000,00 zł
Razem:		392 500,00 zł	368 320,00 zł

4.5.1.1.2. *Konkurs II*

Drugi konkurs skierowany do organizacji pozarządowych dotyczył rewitalizacji. Zadanie miało być realizowane w ramach GPR na obszarze zdegradowanym podlegającym rewitalizacji ustalonym na podstawie uchwały Nr XIX.134.2016 RM z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Człuchów. Konkurs ogłoszono w dniu 9 marca 2020 r. zarządzeniem Nr 0050.19.2020 Burmistrza Miasta Człuchów w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 i 2021 roku. Równoległe zarządzeniem Nr 0050.20.2020 ogłoszono nabór do komisji konkursowych.

W odpowiedzi na ogłoszenie konkursowe wpłynęła jedna oferta, która nie spełniła wymogów formalnych. Konkurs unieważniono zarządzeniem Nr 0050.33.2020 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 6 kwietnia 2020 r.

Tabela 8. Oferty złożone w unieważnionym konkursie z zakresu rewitalizacji.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	Fundacja Instytut Białowieski Centrum Zrównoważonego Rozwoju. www.CentrumRecyklingu.eu „Okragły stół dla Puszczy Białowieskiej”. www.FestiwalPuszczyBialowieskiej.pl www.FestiwalBialowieski.pl www.FestiwalZubra.pl www.ForestFestival.eu	0 zł
Łącznie:		0 zł

4.5.1.1.3. Konkurs III

Nabór do wyżej wymienionego konkursu powtórzono w lipcu, zarządzeniem Nr 0050.59.2020 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 7 lipca 2020 r. ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r. w zakresie rewitalizacji. Planowana wysokość środków przeznaczona na realizację zadania wyniosła 11 000,00 zł. Zarządzeniem Nr 0050.62.2020 z dnia 14 lipca 2020 r. ogłoszono nabór do komisji konkursowych w otwartym konkursie ofert. Komisję powołano zarządzeniem Nr 0050.69.2020 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 30 lipca 2020 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej do opiniowania ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r. Na konkurs wpłynęły dwie oferty, z czego jedna nie spełniała kryteriów formalnych, a druga została oceniona pozytywnie pod względem formalnym oraz merytorycznym i otrzymała dotację.

Tabela 9. Oferty złożone w konkursie na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów w zakresie rewitalizacji.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	Aktywna integracja i włączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie – zagospodarowanie przestrzenne. Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno”	11 000,00 zł
2	Centrum Zrównoważonego Rozwoju. www.CentrumRecyklingu.eu „Okragły stół dla Puszczy Białowieskiej”. www.FestiwalPuszczyBialowieskiej.pl www.FestiwalBialowieski.pl www.FestiwalZubra.pl www.ForestFestival.eu Fundacja Instytut Białowieski	0,00 zł
Łącznie:		11 000,00 zł

4.5.1.2. Tryb pozakonkursowy

Ustawa o pożytku publicznym i o wolontariacie umożliwia także organizacjom pozarządowym występowanie o zlecenie zadania publicznego z pominięciem trybu konkursowego. W tym trybie organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może zlecić organizacji pozarządowej na jej wniosek realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, spełniającego łącznie następujące warunki: wysokość dofinansowania lub finansowania zadania publicznego nie przekracza 10 000,00 zł, termin realizacji zadania nie przekracza 90 dni, łączna kwota środków finansowych przekazywanych przez Gminę tej samej organizacji pozarządowej i temu samemu innemu podmiotowi w tym samym roku kalendarzowym, nie może przekroczyć kwoty 20 000,00 zł.

W 2020 r. na **małe dotacje** przeznaczono środki w wysokości **24 180,00 zł**. W trybie pozakonkursowym złożono 10 ofert, czterem przyznano dofinansowanie na łączną kwotę **17 450,00 zł**, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 10. Dotacje na realizację zadań publicznych przyznane w trybie pozakonkursowym.

Lp.	Oferent	Tytuł oferty	Kwota dofinansowania
1	Yacht Klub Człuchów	Sportowe Lato w mieście 2020	4 450,00 zł
2	Yacht Klub Człuchów	Żeglarsstwo – bezpieczny sport i rekreacja dla mieszkańców Człuchowa	7 000,00 zł
3	Stowarzyszenie Sparta Sport Squat	Wakacyjny akrobatyczny obóz sportowy	3 000,00 zł
4	Fundacja La Fontaine	Wakacje bez używek	0,00 zł
5	Fundacja Instytut Białowieski	Centrum Zrównoważonego Rozwoju. „Okrągły stół dla Puszczy Białowieskiej”. www.FestiwalPuszczyBialowieskiej.pl www.FestiwalBialowieski.pl www.FestiwalZubra.pl	0,00 zł
6	Specjalistyczna Pomoc Rodzinom "Nadzieja"	SZKOLNA INTERWENCJA PROFILAKTYCZNA	0,00 zł
7	Fundacja Jest Ok!	Akademia Nowoczesnej Technologii w kulturze i sztuce „Lepszy start w przyszłość”	0,00 zł
8	Nowe Horyzonty	Uzależnienie? NIE!	0,00 zł
9	Fundacja Instytut Białowieski	Centrum Zrównoważonego Rozwoju. „Okrągły stół dla Puszczy Białowieskiej”. www.FestiwalPuszczyBialowieskiej.pl	0,00 zł

		www.FestiwalBialowieski.pl www.FestiwalZubra.pl www.ForestFestival.eu	
10	Stowarzyszenie „Obudź w sobie potencjał”	Działanie profilaktyczne na rzecz przeciwdziałania uzależnień przez promocję zdrowego stylu życia.	3 000,00 zł
Łącznie:			17 450,00 zł

4.5.2. Rozliczenie przyznanych dotacji

Wszystkie dotacje, przyznane w trybie konkursowym, jak i pozakonkursowym, zostały rozliczone, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 11. Rozliczenie dotacji przyznanych organizacjom pozarządowym w 2020 r.

Lp.	Nazwa zadania i stowarzyszenia	Plan dotacji	Dotacja wykorzystana w 2020 r.	Udział własny organizacji w zadaniu i środki z innych źródeł	Udział własny organizacji: praca społeczna	Całkowity koszt realizowanego zadania
1	„Patrowanie akwenów wodnych na terenie Człuchowa” PZW Okręg Słupski Koło w Człuchowie	1 600,00	1 247,75	0,00	7 500,00	8 747,75
2	„Zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających na sprzęcie i kąpiących się nad Jeziorem Rychnowskim” Człuchowskie WOPR	8 400,00	8 400,00	11 845,00	0,00	20 245,00
3	„Działanie profilaktyczne na rzecz przeciwdziałania uzależnień przez promocję zdrowego stylu życia” Stowarzyszenie „Obudź w sobie potencjał”	3 000,00	3 000,00	0,00	0,00	3 000,00
4	„Bądźmy razem” Stowarzyszenie „Obudź w sobie potencjał”	1 500,00	1 500,00	656,91	400,00	2 556,91
5	„Buduj wartości – nie marzenia Klub Abstynenta „KROKUS”	23 000,00	22 831,44	10 043,21	2 050,00	34 924,65
6	„Amatorska Liga Koszykówki” CKK ORŁY Człuchów	4 800,00	4 308,96	1 409,11	4 364,18	10 082,25
7	„Zrozumieć cukrzycę” Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Człuchowie	1 000,00	0,00 rezygnacja przed podpisaniem umowy	0,00	0,00	0,00

8	„Integracja pewnym krokiem 2020” Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski	2 000,00	2 000,00	178,50	0,00	2 178,50
9	„Półkolonia żeglarska” Klub Żeglarski „VI-KING”	4 000,00	4 000,00	8 118,51	12 690,00	24 808,51
10	„Wakacje na powietrzu” Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	1 500,00	1 471,21	0,00	400,00	1 871,21
11	„Sportowe wakacje” Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	3 000,00	3 000,00	1 250,00	1 950,00	6 200,00
12	„Sportowe Lato w mieście 2020” YACHT KLUB Człuchów	4 450,00	4 450,00	0,00	4 000,00	8 450,00
13	„Organizacja sportowych zajęć dla dzieci i młodzieży SP2 w okresie ferii zimowych” Uczniowski Klub Sportowy OLIMP przy SP nr 1 w Człuchowie	3 000,00	3 000,00	0,00	800,00	3 800,00
14	„Piknik streetballowy” CKK ORŁY CZŁUCHÓW	1 500,00	1 122,90	0,00	0,00	1 122,90
15	„Wakacyjny akrobatyczny obóz sportowy” Stowarzyszenie Sparta Sport Squat	3 000,00	3 000,00	5 100,00	0,00	8 100,00
16	„Wakacyjny obóz sportowo-pożarniczy” Ochotnicza Straż Pożarna w Człuchowie	4 000,00	0,00 rezygnacja przed podpisaniem umowy	0,00	0,00	0,00
17	„Wakacje na sportowo” Uczniowski Klub Sportowy Zespołu Szkół Sportowych	1 500,00	1 500,00	0,00	4 200,00	5 700,00
18	„Wakacje w kajaku 2020” Międzyszkolny Klub Sportowy „Polstyr” Człuchów	2 000,00	2 000,00	2 424,59	5 000,00	9 424,59
19	„Zdrowe i szczęśliwe zwierzęta” Towarzystwo Opieki nad zwierzętami w Polsce Oddział w Człuchowie	3 000,00	3 000,00	1 859,05	0,00	4 859,05
20	„Polska – kraj wielu pokoleń” Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Człuchowie	1 000,00	1 000,00	2 285,61	200,00	3 485,61
21	„Zabytkowo i klockowo – kościół św. Jakuba w Człuchowie – warsztaty dziedzictwa architektonicznego miasta Człuchów dla dzieci” Fundacja F-XXI	1 200,00	1 200,00	300,00	0,00	1 500,00

22	„Klub filmowy” Stowarzyszenie PRO KULTURA	2 300,00	2 300,00	39,72	480,00	2 819,72
23	„XXVI Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej i VI Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej” Stowarzyszenie PRO KULTURA	2 020,00	2 020,00	0,71	800,00	2 820,71
24	„XVI Polish Boogie Festival” Stowarzyszenie PRO KULTURA	20 000,00	20 000,00	67 076,16	49 050,00	136 126,16
25	„Obchody XIX Dni Kultury Francuskiej w Człuchowie oraz zorganizowanie VII Konkursu Piosenki Francuskiej im. Jagody Lorochoch” Człuchowskie Towarzystwo Polsko–Francuskie	5 000,00	5 000,00	156,87	1 000,00	6 156,87
26	„Słodkości na Dzień Niepodległości” Zarząd SKT nr 131 STO w Człuchowie	1 000,00	0,00 umowa rozwiązana za porozumieniem stron	0,00	0,00	0,00
27	„Lawendowy Jarmark św. Jakuba” Stowarzyszenie Sabat Szefowych	5 000,00	0,00 umowa rozwiązana za porozumieniem stron	0,00	0,00	0,00
28	„Żeglarstwo – bezpieczny sport i rekreacja dla mieszkańców Człuchowa” YACHT KLUB Człuchów	7 000,00	7 000,00	868,02	0,00	7 868,02
29	„Promocja i popularyzacja wędkarstwa” PZW Okręg Słupski Koło w Człuchowie	4 000,00	4 000,00	24 969,57	3 240,00	32 209,57
30	„Szkolenie i współzawodnictwo dzieci i młodzieży w żeglarstwie” Klub Żeglarski „VI-KING”	7 000,00	7 000,00	29 135,15	10 535,15	46 670,30
31	„Regaty żeglarskie o Puchar Burmistrza” Klub Żeglarski „VI-KING”	3 000,00	3 000,00	3 352,03	4 080,00	10 432,03
32	„Integracja w sporcie” Uczniowski Klub Sportowy Optymist	2 000,00	2 000,00	400,00	0,00	2 400,00
33	„Nauka pływania dla dzieci z SP nr 1 w Człuchowie uczęszczających do klas I–III” Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	20 000,00	20 000,00	32,25	5 300,00	25 332,25

34	„Motocross w najlepszym krajowym wydaniu” Człuchowski AUTO–MOTO KLUB	47 000,00	47 000,00	75 438,15	0,00	122 438,15
35	„Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci” Uczniowski Klub Sportowy „OLIMP” przy SP nr 1	10 000,00	10 000,00	0,00	3 100,00	13 100,00
36	„Prowadzenie regularnych zajęć sportowych oraz udział w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej drużyn seniorów i juniorów” MKS PIAST U57 Człuchów	120 000,00	120 000,00	0,00	31 990,00	151 990,00
37	„Lekkoatletyka dla każdego” Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	25 000,00	25 000,00	5 289,14	15 000,00	45 289,14
38	„Sport szkołą charakteru – turnieje i zawody sportowo–rekreacyjne” Uczniowski Klub Sportowy Zespołu Szkół Sportowych	2 000,00	2 000,00	54,15	2 400,00	4 454,15
39	„Propagowanie kajakarstwa w środowisku człuchowskim” Międzyszkolny Klub Sportowy „Polstyr” Człuchów	17 000,00	17 000,00	8 119,97	24 000,00	49 119,97
40	„Bezpłatne zajęcia z koszykówki dla dzieci” CKK ORŁY CZŁUCHÓW	3 000,00	3 000,00	1 252,99	2 000,00	6 252,99
41	„Promocja zdrowia poprzez regularne zażywanie zimnych kąpeli. Integracja społeczeństwa lokalnego” Klub Morsów Człuchowskich	3 000,00	3 000,00	2 766,04	700,00	6 466,04
42	„Strzelectwo sportowe dla młodzieży” LOK Zarząd Powiatowy	2 000,00	2 000,00	0,00	500,00	2 500,00
Razem		385 770,00	373 352,26	264 421,41	197 729,33	835 503,00
43	„Aktywna integracja i włączenie mieszkańców rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie – zagospodarowanie przestrzenne” Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno	11 000,00	10 984,70	0,00	0,00	10 984,70
OGÓLEM		396 770,00	384 336,96	264 421,41	197 729,33	846 487,70

Źródło: dane UM.

Pandemia koronawirusa całkowicie zmieniła nasze codzienne funkcjonowanie. Wprowadzane restrykcje spowodowały zredukowanie kontaktów społecznych, przeniesienie ogromnej części aktywności zawodowej i prywatnej do Internetu, zamrożenie wielu dotychczasowych działań. Zmiany te dotknęły wielu obszarów, w tym także funkcjonowanie organizacji pozarządowych. Część stowarzyszeń mogło prowadzić swoje dotychczasowe działania, inne je zmodyfikowały, ograniczyły lub zawiesiły. Pomimo wielu przeciwności organizacje pozarządowe działające na rzecz mieszkańców Człuchowa pokazały, że potrafią znaleźć metodę na działanie w utrudnionych warunkach. Przedstawiona tabela pokazuje ogrom pracy społecznej stowarzyszeń włożony w realizację zadań, który został wyceniony na prawie 200 tys. zł, a także wielki wkład własnych środków.

4.5.3. Współpraca pozafinansowa

Realizując program współpracy Gmina Miejska Człuchów realizowała następujące formy współpracy pozafinansowej:

- 1) wzajemne informowanie się o planowanych działaniach na miejskiej stronie internetowej w zakładce „współpraca z NGO”, zamieszczony jest tu także program współpracy oraz wszelkie informacje na temat otwartego konkursu ofert i pozakonkursowego trybu otrzymania dotacji;
- 2) informowanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Człuchowie <http://bip.czluchow.pl/>;
- 3) konsultowanie projektu „Rocznego Programu Współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z Organizacjami Pozarządowymi w 2020”;
- 4) udostępnianie lokali na działalność organizacji pozarządowych;
- 5) pomoc i wsparcie dla organizacji przy tworzeniu ofert i sprawozdań;
- 6) mailing informacyjny.

4.5.4. Osiągnięte wskaźniki i podsumowanie

Cele założone w „Programie współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok” zostały zrealizowane. Osiągnięto następujące wskaźniki:

- liczba ogłoszonych otwartych konkursów: 3;

- liczba ofert złożona w otwartych konkursach: 50;
- liczba zawartych umów na realizację zadania publicznego: 43 (z otwartych konkursów: 39 i w trybie pozakonkursowym: 4);
- liczba umów, które nie zostały zrealizowane (rozwiązane, zerwane lub unieważnione): 2;
- liczba organizacji, które zrezygnowały z dotacji przed podpisaniem umowy: 2;
- liczba umów zawarta w formie wsparcia: 42;
- liczba umów zawarta w formie powierzenia: 1;
- liczba umów zawarta na okres dłuższy niż rok: 0;
- liczba organizacji korzystających z dotacji ogółem: 28;
- liczba ofert złożona w trybie małych dotacji: 10;
- liczba zawartych umów w trybie pozakonkursowym: 4;
- liczba organizacji korzystających z małych dotacji: 3;
- liczba organizacji korzystających z dotacji po raz pierwszy w Człuchowie: 0;
- liczba obszarów priorytetowych: 7;
- wysokość środków finansowych przekazanych w poszczególnych obszarach priorytetowych:
 - kultura fizyczna – 272 000,00 zł (265 000,00 zł z konkursu, 7 000,00 zł z małych dotacji),
 - kultura – 37 520,00 zł (z konkursu),
 - zdrowie – 3 000,00 zł (z konkursu),
 - przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom – 60 250,00 zł (49 800,00 zł z konkursu, 10 450,00 zł z małych dotacji),
 - bezpieczeństwo – 10 000,00 zł (z konkursu),
 - ekologia – 3 000,00 zł (z konkursu),
 - rewitalizacja – 11 000,00 zł (z konkursu);
- wysokość budżetowych środków finansowych przeznaczonych na realizację programu współpracy: 403 500,00 zł;
- wysokość budżetowych środków finansowych przekazanych na realizację Programu: 396 770,00 zł, w tym w otwartym konkursie ofert: 379 320,00 zł;
- wysokość środków finansowych przekazanych na małe dotacje: 17 450,00 zł;

- liczba zrealizowanych umów w ciągu roku, na które udzielono dotacji:
 - do 1000 zł – 3;
 - od 1001 do 5000 zł – 27;
 - powyżej 5001 zł – 13;
- zasięg działań organizacji w ramach realizacji zadania:
 - lokalny – 36;
 - ogólnopolski – 6 (Mistrzostwa Polski w Motocrossie, Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej, Regaty żeglarskie, Lawendowy Jarmark św. Jakuba, Mistrzostwa Polski w Wyścigach Smoczych Łodzi, Konkurs Piosenki Francuskiej);
 - międzynarodowy – 1 (Polish Boogie Festival).

Organizacje pozarządowe poprzez swoją aktywną działalność wspomagały lokalny samorząd w wykonywaniu nałożonych ustawowo zadań. Wspierane przez miasto inicjowały i realizowały interesujące przedsięwzięcia, działając dla dobra mieszkańców Człuchowa wpływały na podwyższenie poziomu i jakości ich życia i integrację środowiska lokalnego, to pokazuje, że cele założone w programie współpracy na 2020 rok” zostały w pełni zrealizowane.

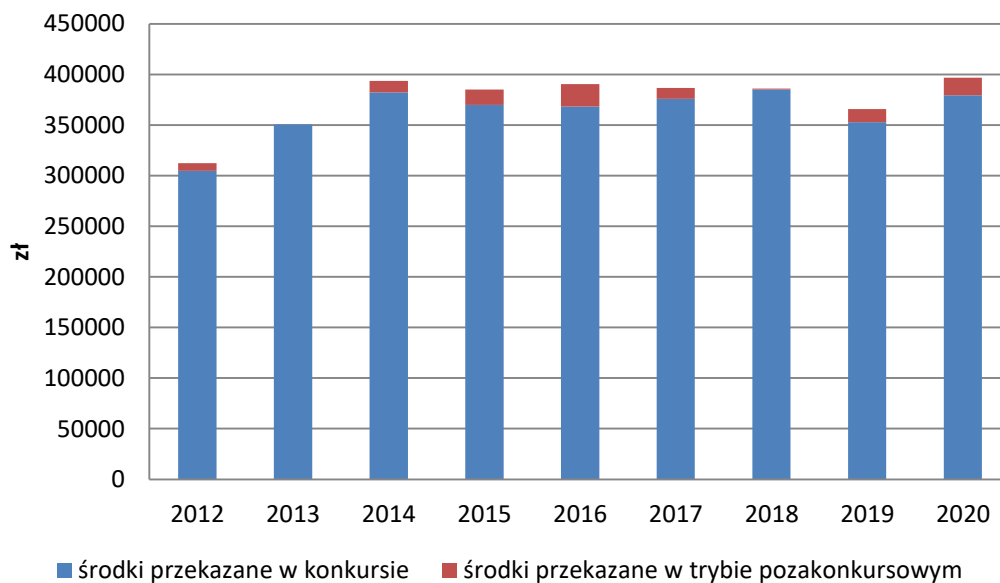
Współpraca odbywała się na wielu płaszczyznach i dotyczyła różnych sfer pożytku publicznego. Największe znaczenie dla organizacji miała współpraca finansowa. Dzięki przyznaniu dotacji w wysokości 384 336,96 zł stowarzyszenia zrealizowały zadania o wartości 846 487,70 zł. Świadczy to o wielkim zaangażowaniu organizacji pozarządowych, wkładzie własnej pracy społecznej oraz umiejętności pozyskiwania środków zewnętrznych.

Reasumując program współpracy jest ważnym narzędziem współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. Jego istotą było nawiązanie dialogu pomiędzy lokalnym samorządem a III sektorem oraz określenie wzajemnych relacji w rocznej perspektywie.

4.5.5. Dotacje dla organizacji pozarządowych w perspektywie dziewięcioletniej

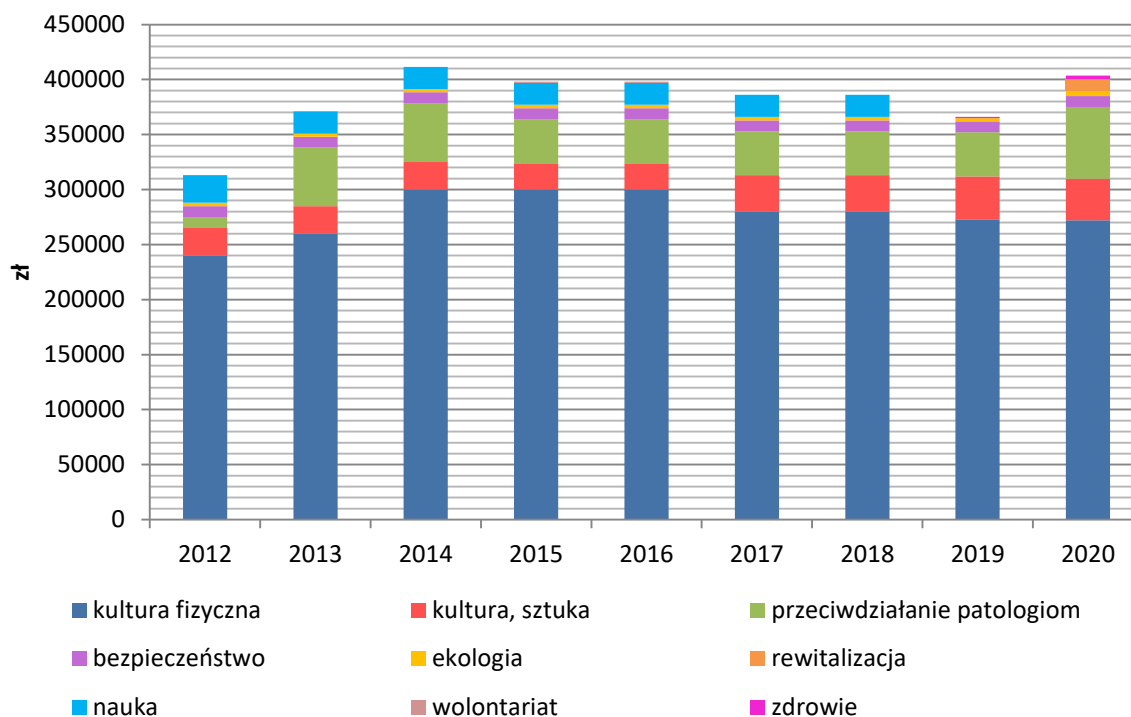
Poziom środków przekazywanych na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów na przestrzeni lat kształtuje się następująco:

Wykres 3. Środki przekazane organizacjom pozarządowym na przestrzeni lat 2012–2020.

Zauważalny jest wzrost środków przekazanych na dotacje z 312 000,00 zł w 2012 r. do 396 000,00 zł w 2020 r. Największą część stanowi dofinansowanie zadań w trybie konkursowym, które corocznie wynosiło od 94 do 100%.

Wykres 4. Środki przeznaczone na dotacje w podziale na priorytety na przestrzeni lat 2012–2020.

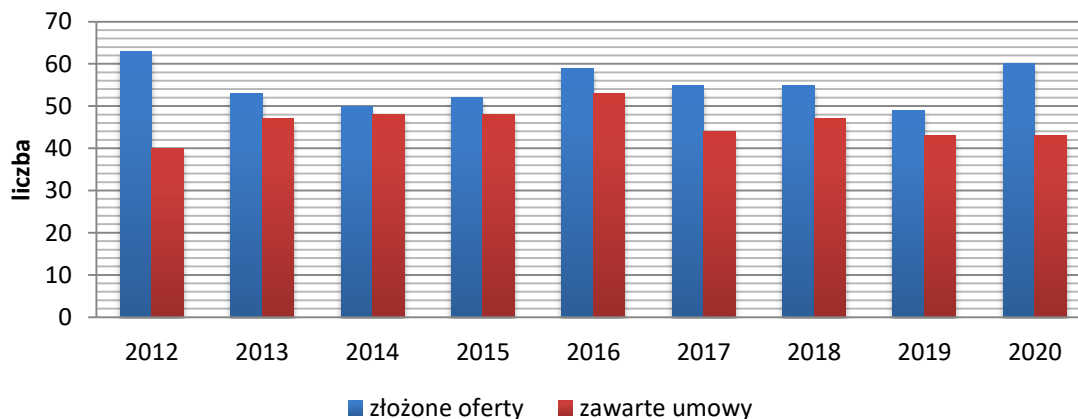
Źródło: opracowanie własne UM.

W podziale na priorytety przeznaczonych środków na dotacje wyraźnie dominują zadania z zakresu kultury fizycznej. Ich koszty oscylują w granicach 240–300 tys. zł. Na zadania z kultury fizycznej corocznie przekazuje się od 24 do 39 tys. zł. Największy wzrost nastąpił w 2017 r. z 24 tys. do 33 tys. zł. Dużą część dotacji stanowi dofinansowanie zadań na przeciwdziałanie patologiom społecznym, w tym także na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży narażonych na działanie negatywnych czynników zewnętrznych. Największy wzrost dofinansowania takich zadań nastąpił w roku 2013 – z 10 do 53 tys. zł oraz w 2020 r. – z 40 do 65 tys. zł. Przekazywane corocznie środki na stypendia dla dzieci i młodzieży w latach 2012–2018 kształtowały się na poziomie 20–25 tys. zł. Od 2019 r. środki na nagrody dla uczniów uzdolnionych nie są przekazywane w formie dotacji, lecz na podstawie regulaminu Miejskiego Funduszu Stypendialnego przyjętego przez Radę Miejską w Człuchowie. Poziom dofinansowania zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 10 tys. rocznie. Podobnie wygląda sytuacja z zadaniami z zakresu ekologii – otrzymują ok. 3 tys. zł rocznie. Przez dwa lata – 2015 i 2016 r. dofinansowano również zadania z promocji i organizacji wolontariatu, od 2019 r. środki otrzymują zadania z zakresu ochrony zdrowia, a od 2020 r. – z zakresu rewitalizacji.

Liczba złożonych ofert w trybie konkursowym i pozakonkursowym w latach 2012–2020 średnio wynosiła 55. Najwięcej ofert, bo 63 wpłynęło w 2012 r., najmniej w 2019 r. – 49. Liczba zawartych umów wynosiła średnio 46 rocznie, najwięcej w 2016 r. – 53. Było to spowodowane przeznaczeniem większej kwoty na małe granty i tym samym zawarciem większej liczby umów, także w trybie pozakonkursowym.

Wykres 5. Liczba złożonych ofert i zawartych umów na przestrzeni lat 2012–2020.

Źródło: opracowanie własne UM.

Średnia ilość organizacji pozarządowych startujących w konkursach na przestrzeni lat wyniosła 30. Niektóre z nich składają kilka ofert na różne zadania priorytetowe, lub na jedno, lecz na różne zadania, stąd liczba zawartych umów jest większa niż liczba korzystających z dotacji organizacji.

4.6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów

Polityka planistyczna miasta Człuchów w 2020 r. nadal oparta była na Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów przyjętym uchwałą Nr LIII/306/2009 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 listopada 2009 r. W dniu 5 września 2018 r. RM podjęła uchwałę Nr XLII.294.2018 w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów.

Dokument ten stwierdza, iż cele i wizje rozwoju miasta określone w studium pozostają aktualne, stanowiąc główny kierunek dążenia do wytyczonych celów. Wszystkie obowiązujące plany miejscowe są również aktualne. Braki formalne oraz nowe wymagania prawne będą likwidowane sukcesywnie w trakcie opracowywania zmian.

Na terenie miasta Człuchów obowiązuje obecnie dwadzieścia siedem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pokrywają one ok. 68% obszaru miasta Człuchów wraz z jeziorami. W roku 2020 uchwalono trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 105,2 ha.

5. MIESZKAŃCY MIASTA

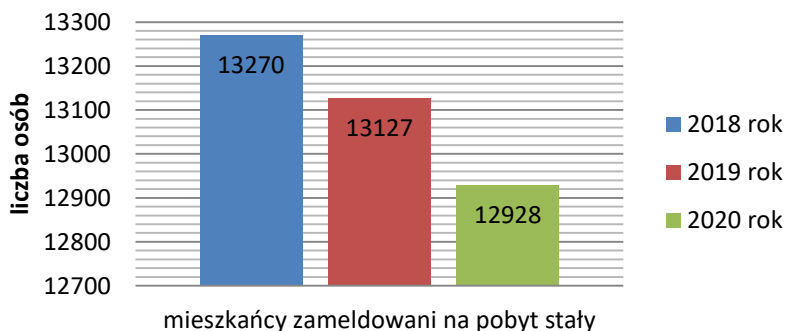
W okresie od początku do końca 2020 r. liczba mieszkanek i mieszkańców zameldowanych na pobyt stały zmniejszyła się o 199 osób, przez co na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła **12 928 osób**, w tym 6 819 kobiet i 6 109 mężczyzn. W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- liczba mieszkanek w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia) wynosiła 1 014 osób, a liczba mieszkańców 1 054 osób,

- liczba mieszkanek w wieku produkcyjnym (18–60 lat) wynosiła 3 607 osób, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (18–65) wynosiła 4 041,
- liczba mieszkanek w wieku poprodukcyjnym wynosiła 2 198, a liczba mieszkańców: 1014.

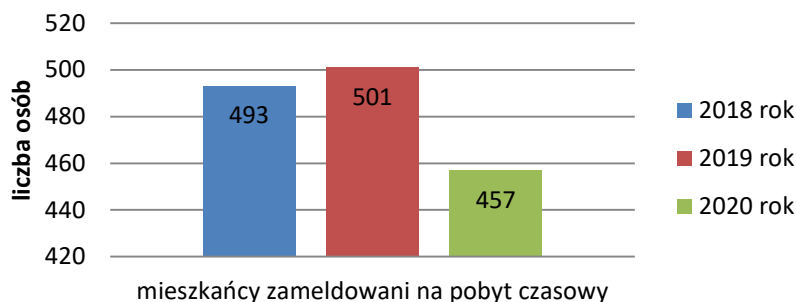
Wykres 6. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w ostatnim dniu roku w latach 2018–2020.

Źródło: oprac. własne na podst. danych UM.

Liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy na terenie miasta Człuchowa na koniec 2020 r. wyniosła 457.

Wykres 7. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy w latach 2018–2020.

Źródło: oprac. własne na podst. danych UM.

W 2020 r. odnotowano 1 825 zdarzeń związanych z migracją osób tj. zameldowania na pobyt stały i czasowy, przemeldowania w obrębie gminy, wymeldowania z pobytu stałego i czasowego. Migracje przebiegały w kierunku z miasta do wsi, co związane jest z lokalizacją budownictwa jednorodzinne na terenach podmiejskich. W znacznej części budownictwo jednorodzinne realizowane jest na wsi przez osoby pracujące i związane z miastem. Drugim powodem migracji ludności są względy ekonomiczne, co łączy się z wyjazdem osób do większych ośrodków miejskich lub za granicę.

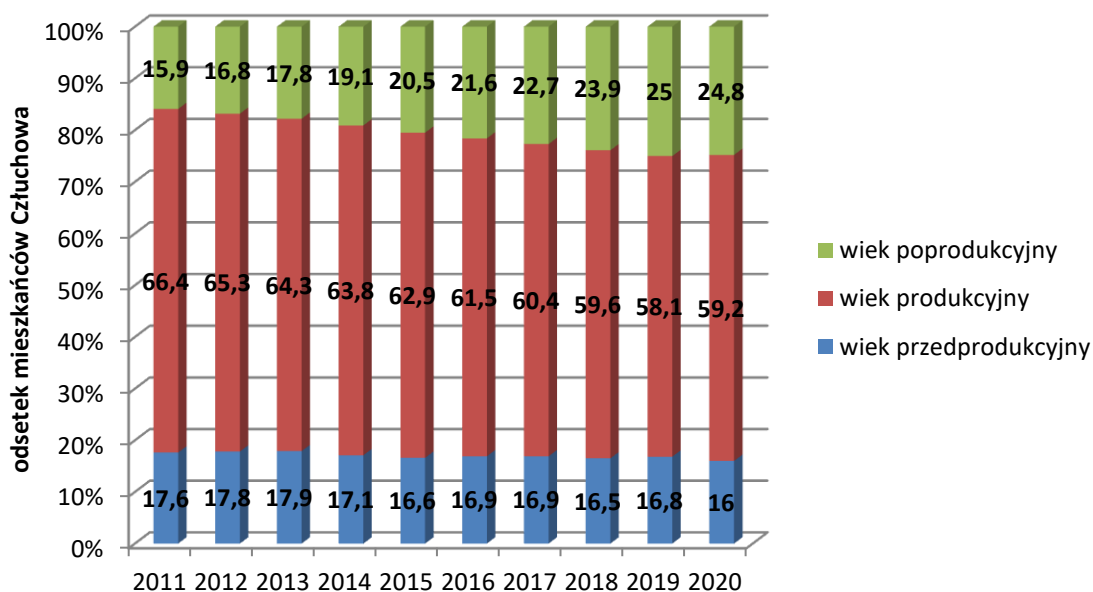
W 2020 r. zostało zameldowanych na pobyt czasowy **220 cudzoziemców**, tj. obywateli Ukrainy, Gwinei, Mołdawii, Rumunii, Łotwy, Niemiec, Bangladeszu, Włoch, Węgier. W ciągu roku nadano **137 numerów PESEL** w związku z zameldowaniem cudzoziemców, dzieciom urodzonym poza granicami kraju przy zameldowaniu lub przy składaniu wniosku o dowód osobisty oraz na podstawie odrębnych przepisów dla cudzoziemców przebywających na terenie miasta Człuchowa bez zameldowania.

W 2020 r. zostało zameldowanych na pobyt stały **102 nowonarodzonych mieszkańców**, w tym: 51 dziewczynek i 51 chłopców. W tym samym okresie zmarło **170 osób**, w tym: 73 kobiety i 97 mężczyzn. Wobec tego współczynnik przyrostu naturalnego w 2020 r. wyniósł **-68 osób**, czyli kształtował się na poziomie **-5,2‰**.

W strukturze ludności Człuchowa od 10 lat systematycznie wzrasta odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem – od roku 2011 średnio o 1 punkt procentowy rocznie. Rośnie również współczynnik feminizacji – w ciągu ostatnich 10 lat wzrósł o 2 – w 2011 r. wynosił 108, obecnie 110.

Inną zauważalną w ciągu tego okresu tendencją jest wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym i spadek – w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 8. Udział ludności Człuchowa według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2011–2020.

Źródło: opracowanie własne na podst. danych GUS i UM.

Jeszcze 10 lat temu odsetek mieszkańców Człuchowa w wieku przedprodukcyjnym był nieco wyższy od odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Pierwszy wskaźnik systematycznie lecz w niewielkim stopniu maleje, drugi natomiast – wzrasta, lecz znacznie szybciej niż pierwszy maleje. I tak w 2013 r. obydwie wskaźniki były niemal równie (17,9% i 17,8%), a obecnie pierwszy jest o połowę wyższy od drugiego. Jest to jednak tendencja ogólnopolska, charakterystyczna nie tylko dla miast takich, jak Człuchów.

6. PRZEDSIĘBIORCY

W 2020 r. zarejestrowano w gminie, w rejestrze CEIDG, **92 nowych** przedsiębiorców. Najczęściej przedmiotem działalności tychże przedsiębiorstw było: naprawa pojazdów, budownictwo, sprzedaż detaliczna, transport.

W 2020 r. wyrejestrowano **77** przedsiębiorców osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najczęściej przedmiotem działalności wyrejestrowanych podmiotów było budownictwo i sprzedaż detaliczna.

Ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w CEIDG zarejestrowanych było **1 145** przedsiębiorców.

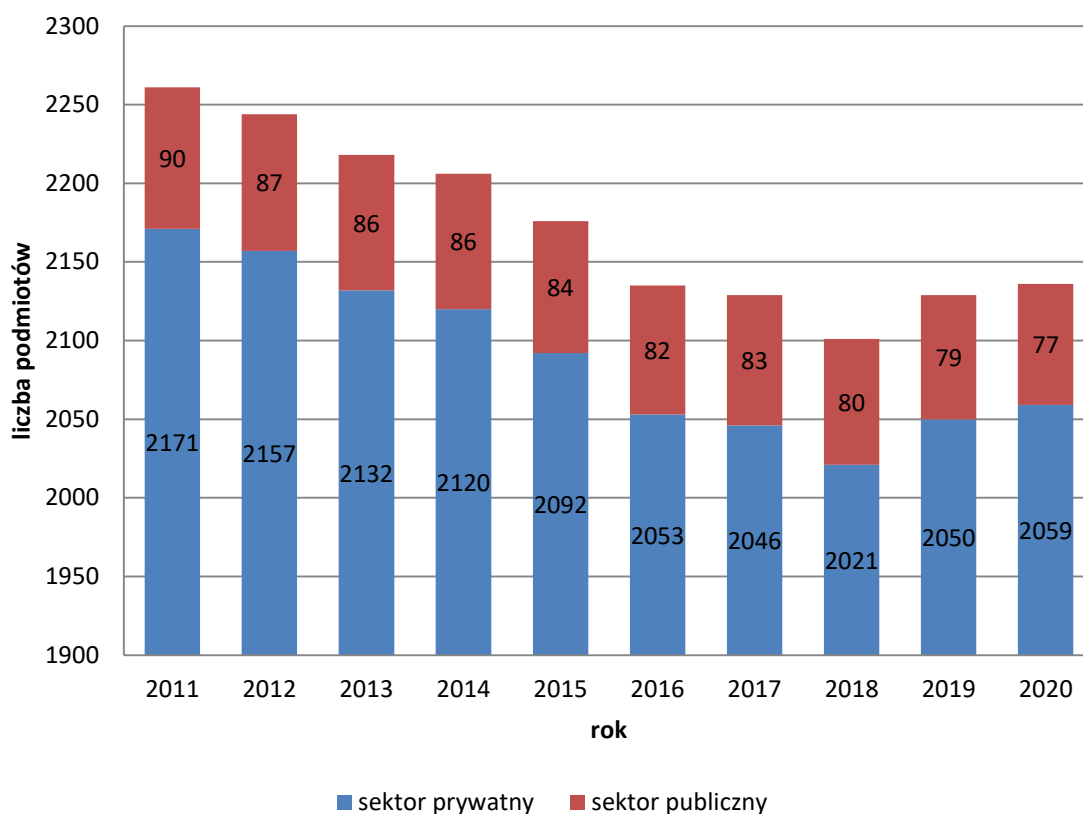
Na dzień 1 stycznia 2020 r. 50 podmiotów posiadało zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, natomiast na dzień 31 grudnia 2020 r. 40 podmiotów.

Według rejestru REGON, który jako krajowy rejestr wszystkich oficjalnych podmiotów gospodarki narodowej, zawiera dane m.in. osób prawnych, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, czy oddziałów jednostek lokalnych powyższych podmiotów, w połowie 2020 r. w Człuchowie wpisanych było:

- w podgrupie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą 1 577 podmiotów gospodarczych,
- w podgrupie osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej 568 podmiotów:
 - w sektorze publicznym ogółem 79 podmiotów,
 - w sektorze prywatnym 485 podmiotów.

Ogółem na koniec 2020 r. w rejestrze REGON figurowało **2 136** podmiotów, z tego w sektorze prywatnym 2059 podmiotów, a w sektorze publicznym – 77. Zmianę liczby podmiotów gospodarczych w tych sektorach w ostatnim dziesięcioleciu prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze według rejestru REGON w Gminie Miejskiej Człuchów w latach 2011–2020.

Źródło: opracowanie własne na podst. danych GUS.

7. STAN FINANSÓW GMINY

Budżet Gminy Miejskiej Człuchów został przyjęty uchwałą Nr XV.140.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 16 grudnia 2019 r. W trakcie roku był zmieniany 22 razy. Na zakończenie roku 2020 budżet zamknął się kwotami przedstawionymi w poniższej tabeli.

Tabela 12. Budżet Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	% wykonania
Dochody, w tym:	67 983 122,68	76 229 171,11	112,13%
bieżące	60 702 264,44	62 179 095,31	102,43%
majątkowe	7 280 858,24	14 050 075,80	192,97%
Wydatki, w tym:	75 663 212,32	70 245 472,20	92,84%
bieżące	60 954 436,17	56 417 833,57	92,56%
majątkowe	14 708 776,15	13 827 638,63	94,01%
Wynik budżetu	<u>- 7 680 089,64</u>	<u>5 983 698,91</u>	
Przychody	10 217 173,60	10 921 225,21	106,89%
Rozchody	2 537 083,96	2 537 083,96	100,00%
Wolne środki, w tym:	0,00	14 367 840,16	
z tytułu przeznaczenie dochodów z różnych opłat za korzystanie ze środowiska		2 074,59 zł	
z tytułu opłaty za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych		196 692,93 zł	
z RFIL na zadania przeznaczone do realizacji w roku 2021		6 700 000,00 zł	

Źródło: dane UM.

Według planu budżet roku 2020 to budżet z deficytem na poziomie 7 680 089,64 zł, natomiast wykonanie to **nadwyżka** w wysokości **5 983 698,91 zł** będący wynikiem wyższego niż planowano wykonania dochodów oraz niższego wykonania wydatków (głównie bieżących). Wyższe niż planowano wykonanie dochodów dotyczy dochodów zarówno bieżących jak i majątkowych, w zakresie dochodów majątkowych szczególnie środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, które wpłynęły na rachunek bankowy w II połowie grudnia, a przeznaczone są na realizację zadań w roku 2021. Niższe wykonanie wydatków wynika z faktu prowadzenia polityki oszczędnościowej bez zmniejszania jakości wykonywanych usług i realizowanych zadań oraz z rezygnacji z niektórych przedsięwzięć w związku z COVID-19. Przychody wykonano nieco powyżej planu, natomiast rozchody wykonano na zaplanowanym poziomie i w związku z tym po zamknięciu roku w budżecie pozostały wolne środki w wysokości **14 367 840,16 zł**.

Wykonanie wydatków przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Wykonanie wydatków według poszczególnych rodzajów w 2020 r.

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wydatki wykonane	Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (art. 191 ust. 2 i ust. 3 ustawy o finansach publicznych)
			w zł
WYDATKI OGÓŁEM z tego:	75 663 212,32	67 853 420,94	0,00
Wydatki bieżące z tego:	60 954 436,17	56 417 833,57	0,00
– wydatki jednostek budżetowych, z tego:	29 749 084,67	26 961 351,81	0,00
• wynagrodzenia i składki od nich naliczane	16 727 610,20	15 626 556,58	0,00
• wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	13 021 474,47	11 334 795,23	0,00
– dotacje na zadania bieżące	8 758 556,65	7 774 606,82	0,00
– świadczenia na rzecz osób fizycznych	21 416 147,46	21 191 915,28	0,00
– wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	293 503,39	240 994,92	0,00
– wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji	137 144,00	0,00	0,00
– obsługa długu	600 000,00	248 964,74	0,00
Wydatki majątkowe z tego:	14 708 776,15	13 827 638,63	0,00
– wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	8 598 011,57	7 928 183,36	0,00

Źródło: dane UM.

W roku 2020 Gmina Miejska Człuchów realizowała zadania z udziałem środków z Unii Europejskiej w łącznej kwocie **8 169 178,28 zł**.

W trakcie roku z budżetu Gminy udzielono następujących dotacji:

1. dla jednostek spoza sektora finansów publicznych:
 - a) dotacje celowe dla stowarzyszeń – 385 557,35 zł

- b) dotacja celowa dla niepublicznych żłobków – 289 130,00 zł
 - c) dotacja celowa dla niepublicznych jednostek systemu oświaty – 22 856,33 zł
 - d) dotacja podmiotowa dla niepublicznych jednostek systemu oświaty – 3 951 547,84 zł
 - e) dotacja celowa dla osób fizycznych i prawnych – 113 518,81 zł
2. dla jednostek sektora finansów publicznych:
- a) dotacje podmiotowe dla instytucji kultury – 2 299 200,00 zł
 - b) dotacja przedmiotowa dla zakładu budżetowego – 837 300,00 zł
 - c) dotacja celowa dla zakładu budżetowego – 99 999,46 zł
 - d) dotacja celowa dla instytucji kultury – 74 775,41 zł
 - e) dotacja celowa na pomoc finansową pomiędzy jst – 715 333,00 zł.

W trakcie roku nie realizowano żadnych zadań bieżących na podstawie porozumień pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Udzielono natomiast pomocy finansowej Powiatowi Człuchowskiemu oraz Gminie Człuchów na zadania inwestycyjne dotyczące budowy dróg.

Szkoła Podstawowa nr 1 zgromadziła na rachunku dochodów własnych kwotę 16 740,41 zł, które wydatkowała w tej samej wysokości.

Zadania z zakresu administracji rządowej wykonano na kwotę 21 137 501,67 zł na co otrzymano dotację celową w kwocie 21 138 485,62 zł – różnica 983,95 zł dotyczy otrzymanej w 2020 r. dotacji jako refundacji za zadania zrealizowane w roku 2019.

W roku 2020 uzyskano dochody związane z korzystaniem ze środowiska na poziomie 21 190,36 zł, które w kwocie 19 115,77 zł wydatkowano na zadania związane z ochroną środowiska. Wykonane dochody w tym zakresie są o 2 074,59 zł wyższe od wykonanych wydatków, w związku z tym planuje się dodać do wydatków na ochronę środowiska w roku 2021 wskazaną różnicę.

W trakcie roku otrzymano dochody z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu w kwocie 489 866,13 zł i przeznaczono je na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Wydatki na realizację programu wyniosły 304 521,84 zł. Wykonane dochody w tym zakresie są o 185 344,29 zł wyższe od wykonanych wydatków, w związku z tym planuje się dodać do

wydatków na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii w roku 2021 wskazaną różnicę powiększoną o 11 348,64 zł stanowiącą rozliczenie roku 2019.

W zakresie systemu gospodarki odpadami Gmina Miejska Człuchów otrzymała dochody w kwocie 3 295 623,54 zł i wydatkowała je w kwocie 3 345 817,49 zł. Różnica między wydatkami a dochodami wynosi 50 193,95 zł, w kwocie tej 35 728,86 zł to zwiększone wydatki po zamknięciu roku 2019. System gospodarki odpadami w roku 2020 kasowo zamknął się deficytem na poziomie 14 465,09 zł, a memoriałowo deficytem na poziomie 192 096,57 zł (faktury za zagospodarowanie odpadów, PSZOK i wywóz w kwocie 177 631,48 zł dotyczące grudnia 2020 r. zapłacono w styczniu 2021 r.).

Przychody budżetu zostały wykonane na poziomie 10 921 225,21 zł, a rozchody 2 537 083,96 zł. W trakcie roku zaciągnięto kredyt w wysokości 5 500 000,00 zł.

Utworzona w budżecie rezerwa ogólna nie została rozdysponowana w kwocie 2 274,00 zł. Natomiast rezerwa celowa na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w kwocie 190 000,00 zł nie została wykorzystana w trakcie roku.

Analiza wykonania budżetu Gminy Miejskiej Człuchów za 2020 r. nie budzi zastrzeżeń co do jego przebiegu. Zadania bieżące i inwestycyjne zostały wykonane zgodnie z zaplanowanym i zmodyfikowanym w trakcie roku planem. W trakcie roku nie wystąpiły żadne przesłanki mogące istotnie wpłynąć na zachwianie gospodarki finansowej w Gminie Miejskiej Człuchów mimo niesprzyjających warunków związanych z pandemią.

Wszelkie zobowiązania finansowe realizowane są terminowo przy zachowaniu płynności finansowej. Wykazana w sprawozdaniu Rb 28S kwota zobowiązań w wysokości 1 388 666,04 zł dotyczy w całości zobowiązań niewymagalnych.

Tabela 14. Przychody i rozchody budżetu w 2020 r.

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Plan	Wykonanie
Przychody ogółem:			10 217 173,60	10 921 225,21
1	Wolne środki	950	4 717 173,60	5 421 225,21
2	Kredyty	952	5 500 000,00	5 500 000,00
Rozchody ogółem:			2 537 083,96	2 537 083,96
1	Spląty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	992	2 537 083,96	2 537 083,96

Źródło: dane UM.

Po zakończeniu roku 2020 w budżecie Gminy Miejskiej Człuchów pozostały wolne środki wynikające z rozliczeń z lat ubiegłych w wysokości 14 367 840,16 zł, w tym z tytułu środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – 6 700 000,00 zł, z tytułu opłaty za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 196 692,93 zł oraz z tytułu rozliczenia dochodów i wydatków związanych z ochroną środowiska w wysokości 2 074,59 zł które zostaną przeznaczone na pokrycie deficytu roku 2020.

W 2020 r. zwiększyła się wysokość udzielonych poręczeń dla Zakładu Zagospodarowania Odpadów sp. z o.o. w Nowym Dworze, w wyniku dokonywanych przez ZZO spłat pożyczki, dla których Gmina Miejska Człuchów jest gwarantem oraz w związku z dodatkowym udzieleniem poręczenia pożyczki na rozbudowę zakładu.

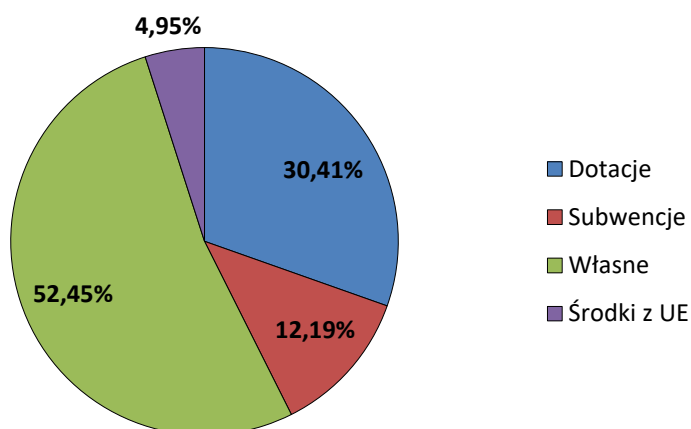
Tabela 15. Zobowiązania Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.

Zobowiązania w zł	Stan na 01.01.2020	Stan na 31.12.2020
Kredyty	15 903 745,64	18 866 661,68
Poręczenia i gwarancje niewymagalne	694 332,00	2 246 058,00

Źródło: dane UM.

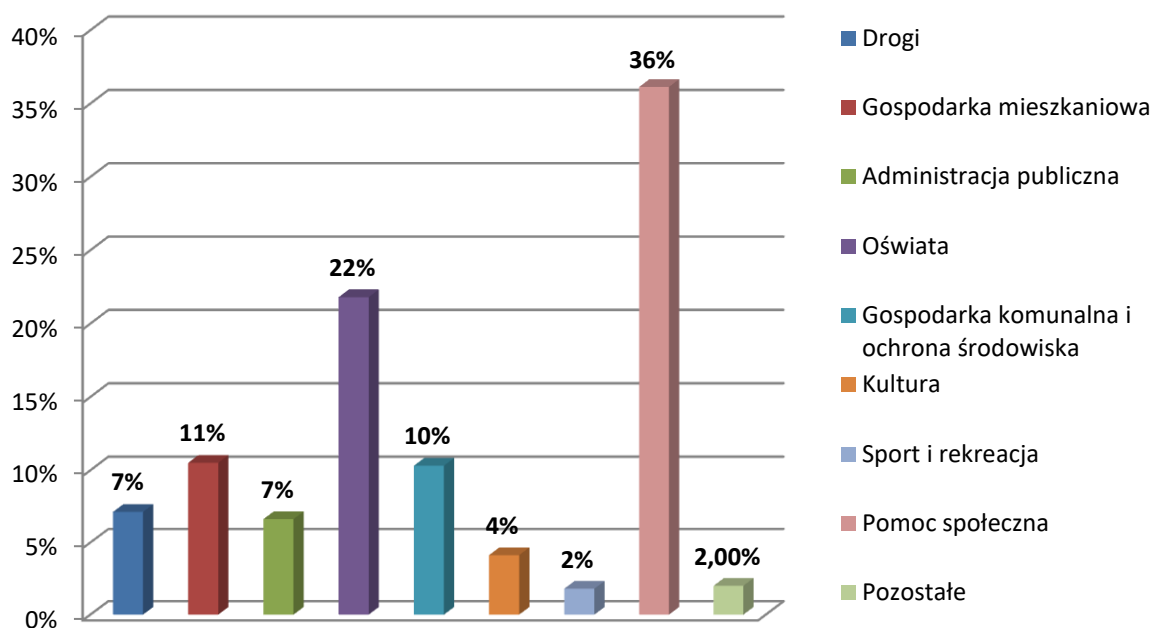
Relacja łącznej kwoty spłat zobowiązań wraz z odsetkami do planu dochodów wynosi 4,10% oraz relacja zadłużenia do dochodów wykonanych ogółem wynosi 24,75%. Spłaty długu w roku 2020 mieściły się w granicach określonych ustawowo określonych w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Spłata zadłużenia odbywa się zgodnie z harmonogramem.

Wykres 10. Struktura dochodów Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.

Źródło: dane UM.

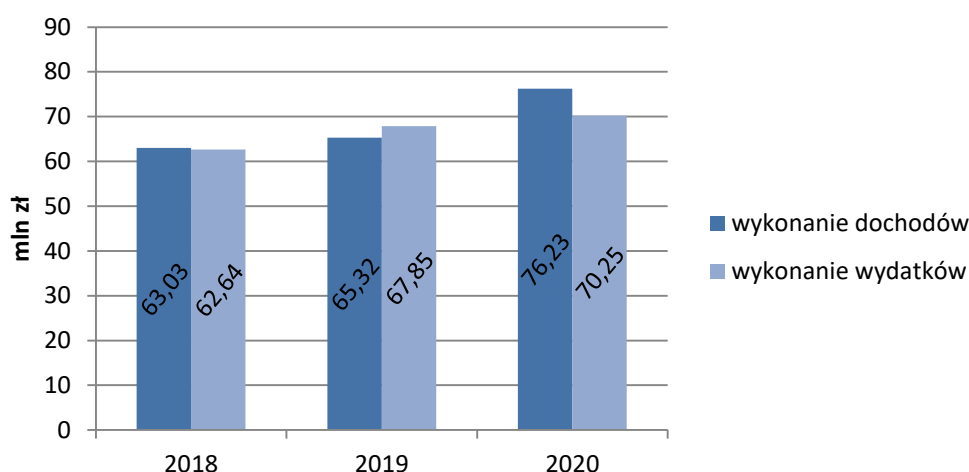
Wykres 11. Struktura wydatków Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.

Źródło: dane UM.

Wykonanie dochodów i wydatków budżetu w ostatnich trzech latach przedstawiają wykresy zamieszczone poniżej. Pierwszy z nich prezentuje wymienione wielkości w kwotach – w milionach złotych. Różnica pomiędzy danymi prezentowanymi na poniższym wykresie odzwierciedla wynik budżetu.

Wykres 12. Wykonanie dochodów i wydatków budżetu Gminy Miejskiej Człuchów – kwotowe w milionach złotych w latach 2018–2020.

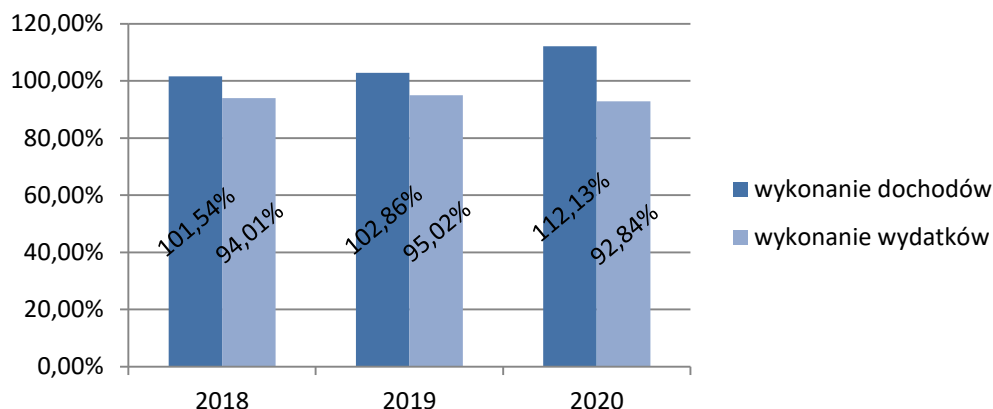

Źródło: opracowanie własne na podst. danych UM.

Poniższy wykres prezentuje procentowe wykonanie dochodów i wydatków budżetu Człuchowa w stosunku do planu w tym samym okresie.

Wykres 13. Wykonanie dochodów i wydatków budżetu Gminy Miejskiej Człuchów – procentowo w stosunku do planu w latach 2018–2020.

Źródło: opracowanie własne na podst. danych UM.

Szczegóły dotyczące finansów Gminy Miejskiej Człuchów znajdują się w sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok 2020 przyjętym zarządzeniem Burmistrza Nr 0050.29.2021 z dnia 1 marca 2021 r. oraz w sprawozdaniu dotyczącym informacji o stanie mienia komunalnego i przebiegu planów finansowych instytucji kultury, dla których organem założycielskim jest Gmina Miejska Człuchów przyjętym zarządzeniem Burmistrza Nr 0050.30.2021 z dnia 1 marca 2021 r.

8. REALIZACJA ZADAŃ ZLECONYCH

8.1. Zadania związane z rejestracją aktów stanu cywilnego

Urząd Stanu Cywilnego w 2020 r. zarejestrował ogólnie 600 aktów stanu cywilnego, w tym:

- 174 urodzeń (103 mieszkańcy naszego miasta – 51 dziewczynek i 52 chłopców),
- 109 małżeństw (66 ślubów cywilnych, 34 konkordatowych i 9 transkrybowanych),
- 317 zgonów (w tym 170 dotyczących mieszkańców naszego miasta).

W zakresie Urzędu Stanu Cywilnego:

- przeniesiono z ksiąg stanu cywilnego do ogólnopolskiej elektronicznej bazy aktów stanu cywilnego 4 207 aktów stanu cywilnego,
- wydano 4 174 szt. aktów stanu cywilnego w odpowiedzi na 2600 podań interesantów,
- dokonano 750 usunięć niezgodności i błędów w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności PESEL,
- odnotowano 1 350 przypisków pod treścią aktu zgonu, urodzeń i małżeństw,
- dokonano 517 czynności związanych z wydaniem m.in. decyzji o zmianie imion i nazwisk, prostowaniem i uzupełnieniem aktów stanu cywilnego, zaświadczeń do ślubów konkordatowych, zaświadczeń o stanie cywilnym i zezwoleń na ślub poza granicami naszego państwa,
- dodano 295 wzmianek zmieniających treść aktów stanu cywilnego na wnioski sądów i innych urzędów stanu cywilnego dotyczących: rozwodów, przysposobień dzieci, ustaleń lub zaprzeczeń ojcostwa, oświadczeń o powrocie rozwiedzionych małżonków do nazwisk noszonych przed ślubem oraz wzmianek dotyczących uznań wyroków sądów zagranicznych,
- rozpatrzono pozytywnie 47 wniosków dotyczących wpisania do polskiego rejestru stanu cywilnego aktów sporządzonych za granicą,
- na wniosek mieszkańców miasta i gminy Człuchów zawnioskowano do Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku o przyznanie 11 parom małżeńskim odznaczeń za długoletnie pożycie małżeńskie z okazji 50 rocznicy ślubu przyznanych Jubilatom przez Prezydenta RP.

8.2. Ewidencja ludności i dowody osobiste

W zakresie ewidencji ludności i dowodów osobistych:

- wydano **897** nowych dowodów osobistych, przeciętny czas oczekiwania na wydanie dowodu osobistego wynosił **20 dni**,
- przyjęto 133 zgłoszenia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego,
- unieważniono 182 dowody osobiste,
- dokonano 826 czynności związanych z przemeldowaniem i wymeldowaniem na pobyt stały lub czasowy,
- nadano 137 numerów PESEL obywatelom Polski i cudzoziemcom,

- rozpatrzono 10 decyzji w sprawach meldunkowych,
- wydano 648 zaświadczeń z rejestru mieszkańców i rejestru dowodów osobistych,
- zarejestrowano 160 wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru dowodów osobistych.

9. BUDŻET OBYWATELSKI

Budżet Obywatelski w Człuchowie ustalono na poziomie 150 tys. zł rocznie. Mieszkańcy zgłaszając swoje inicjatywy muszą wybrać takie, których koszt kształtuje się w przedziale od 10 do 45 tys. zł. Dzięki temu co roku można wybierać co najmniej trzy zadania do realizacji.

Jednak w 2019 r. w Człuchowie nie odbyło się głosowanie nad budżetem obywatelskim na rok 2020. Powodem była konieczność zrealizowania zadań wybranych w budżecie obywatelskim rok wcześniej. Rosnące ceny sprzętu i koszty instalacji spowodowały, że wybrane na 2019 rok zadania były droższe niż pierwotnie zakładano. W związku z tym realizację inicjatywy zatytułowanej „Szczęśliwy Pies”, zakładającą budowę wybiegu dla psów, przeniesiono na rok 2020.

Wybieg dla psów jest pierwszym takim w mieście. Obiekt powstał przy stadionie miejskim na ulicy Szkolnej. Na jego teren można wejść również od ulicy Kasztanowej. Cały teren został ogrodzony i oświetlony oraz podzielony funkcjonalnie na trzy części. Pierwszą część stanowi wybieg dla dużych psów wyposażony w profesjonalne urządzenia treningowe rozwijające aktywność ruchową czworonogów. W przyszłości możliwe będzie przeprowadzenie tam nawet psich zawodów sportowych. Druga część to wybieg dla psów małych. Trzecia to strefa wypoczynkowa dla opiekunów zwierząt. Na terenie wybiegu istnieje też psia toaleta z wysypanym piaskiem oraz woreczkami i pojemnikami na odchody.

Utworzenie człuchowskiego wybiegu dla psów kosztowało 83 998,70 zł.

Fot. 1. Wybieg dla psów „Szczęśliwy Pies” na terenie OSiR w Człuchowie.

Źródło: archiwum własne Urzędu Miejskiego w Człuchowie.

10. SPÓŁKI KOMUNALNE I JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY

Gmina Miejska Człuchów posiada 100% udziałów we własnej spółce – w Przedsiębiorstwie Komunalnym Sp. z o.o., a także udziały w innych spółkach:

- Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Nowym Dworze Sp. z o.o.,
- Pomorskim Regionalnym Funduszu Poręczeń Kredytowych w Gdańsku.

W gminie funkcjonują:

- 4 jednostki budżetowe:
 - Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie,
 - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie,
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie;
- 1 samorządowy zakład budżetowy:
 - Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie;

- 3 instytucje kultury:
 - Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie,
 - Miejski Dom Kultury w Człuchowie,
 - Muzeum Regionalne w Człuchowie.

W spółkach komunalnych, w których udziały posiada Gmina Miejska Człuchów, ani w jednostkach organizacyjnych podległych Gminie Miejskiej Człuchów w 2020 r. nie byli zatrudnieni radni Rady Miejskiej w Człuchowie.

10.1. Udział miasta w spółkach komunalnych

Gmina Miejska Człuchów posiada udziały w trzech następujących spółkach komunalnych:

- **Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.** w Człuchowie – jest to spółka, która powstała 1 lipca 1997 r. z przekształcenia Rejonowego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz.U. z 2019 poz. 712 z późn. zm.), przedmiotem działania spółki jest m.in.: zaopatrywanie mieszkańców w energię cieplną i ciepłą wodę użytkową, pobór, uzdatnianie, rozprowadzanie i dostarczanie wody, odbiór i oczyszczanie ścieków, wywóz odpadów komunalnych, obsługa nieruchomości,
- **Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o.** z siedzibą w Nowym Dworze koło Angowic w gminie Chojnice – jest to spółka utworzona w grudniu 2008 r. na podstawie porozumienia komunalnego pomiędzy: Gminą Miejską Chojnice, Gminą Chojnice, Gminą Czernik, Gminą Brusy, Gminą Konarzyny, Gminą Człuchów, Gminą Miejską Człuchów, Gminą Czarne, Gminą Debrzno, Gminą Przechlewo, w celu realizacji obowiązkowych zadań własnych gmin, zapewnienia zasad ochrony środowiska naturalnego oraz osiągnięcia celów polityki ekologicznej państwa,
- **Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.** z siedzibą w Gdańsku – jest to instytucja finansowa, która powstała w 2001 r. w ramach realizacji strategii rozwoju Województwa

Pomorskiego, jest instytucją Samorządu Województwa Pomorskiego i największym funduszem poręczeniowym na Pomorzu; celem działania Funduszu jest wspieranie przedsiębiorców z segmentu MSP w zakresie zwiększania dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania, poprzez udzielanie poręczeń kredytów, pożyczek, leasingów i wadów przetargowych.

Udział miasta w strukturze własności tych podmiotów jest bardzo zróżnicowany – sięga od ułamkowej części procenta po 100%. Wartość i liczba udziałów od kilku lat pozostaje bez zmian. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela 16. Udziały Gminy Miejskiej Człuchów w spółkach komunalnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość na 31 grudnia 2020 r.	Liczba udziałów	Struktura własności
I	W spółkach utworzonych przez Gminę:	20 356 200,00 zł	407 124	X
1.	Przedsiębiorstwo Komunalne w Człuchowie Sp. z o.o.	20 356 200,00 zł	407 124	100,00%
II	W innych podmiotach:	1 156 300,00 zł	22 286	X
1.	Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o.	1 126 300,00 zł	22 256	10,00%
2.	Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Gdańsku	30 000,00 zł	30	0,18%
	Ogółem (I+II)	21 12 500,00 zł	429 410	X

10.2. Jednostki budżetowe

10.2.1. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla jednego przedszkola – Przedszkola Miejskiego im. Jacka i Agatki. Przedszkole realizuje 5–cio godzinną podstawę programową w godzinach od 8:00 do 13:00. Zapewnia stałą opiekę dzieciom w godzinach 6:30 do 16:30. Grupy przedszkolne podzielone są według zbliżonego wieku dzieci. Każdą grupą wiekową opiekuje się dwoje nauczycieli i pomoc nauczyciela, w grupach trzylatków dodatkowo – niania. W 2020 r. do przedszkola uczęszczało **181** dzieci, w **7** oddziałach.

Zatrudnionych było **14** nauczycieli, w tym 3 kontraktowych, 7 mianowanych oraz 4 nauczycieli dyplomowanych. W przedszkolu realizowane są dodatkowe zajęcia z języka angielskiego, rytmiki oraz tańca towarzyskiego.

W związku z epidemią COVID-19 od 11 marca 2020 r. przedszkole zgodnie z wytycznymi MEN i Głównego Inspektora Sanitarnego zawiesiło swą działalność i placówka została zamknięta. Ponowne otwarcie placówki nastąpiło 11 maja w uzgodnieniu z organem prowadzącym w ścisłym reżimie sanitarnym i zgodnie z wytycznymi GIS.

10.2.2. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla jednej szkoły podstawowej tj. dla Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. W roku szkolnym 2019/2020 do szkoły uczęszczało 648 uczniów. Razem funkcjonowało w szkole 36 oddziałów, w tym dwie grupy zerowe i klasa VII i VIII OHP – łączone. Zatrudnionych było **82** nauczycieli: 1 stażysta, 5 kontraktowych, 5 mianowanych i 71 dyplomowanych oraz **18** pracowników administracji i obsługi. Kolejny rok szkolny we wrześniu 2020 r. rozpoczęło **650** uczniów w **33** oddziałach, w tym 25 uczniów w jednym oddziale przedszkolnym. Zatrudnionych było **73** nauczycieli: 5 kontraktowych, 5 mianowanych oraz 63 dyplomowanych oraz **14** pracowników administracji i obsługi.

Po reformie oświaty, związanej z likwidacją gimnazjów, Szkoła Podstawowa nr 1 mieści się w jednym budynku przy ul. Średniej 4a. Bazę budynku stanowiło **47** sal lekcyjnych, **16** pracowni przedmiotowych (w tym: komputerowe, do języka angielskiego, do zajęć technicznych, do zajęć chemicznych), **2** sale gimnastyczne, sala korekcyjna, boisko wielofunkcyjne, **3** świetlice, biblioteka, gabinet pielęgniarstwa oraz stołówka z kuchnią. Uczniowie korzystają również z hali sportowej mieszczącej się przy ul. Szkolnej 3.

W roku 2020 w szkole przeprowadzono następujące inwestycje i remonty:

- remont schodów prowadzących od strony boiska szkolnego,
- remont dwóch sal do zajęć wyrównawczych,
- remont dwóch sal do pracy administracyjnej,
- remont 1 sali lekcyjnej,

- wymiana i rozbudowa monitoringu,
- wymiana drzwi do sal lekcyjnych w bloku czerwonym,
- remont biblioteki szkolnej,
- zakup mebli i wyposażenia do czterech sal,
- wymiana instalacji wodno–kanalizacyjnej w bloku brązowym.

10.2.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie

Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną gminy, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej. Powstał na mocy uchwały Nr XXX.219.2017 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy oraz nadania mu statutu. Placówka funkcjonuje od lipca 2017 r., jest usytuowana w parterowej dobudówce do budynku szkolnego przy ulicy Szkolnej 3. Dysponuje powierzchnią użytkową 314,55 m². Siedziba placówki nie ma barier architektonicznych, a dodatkowymi udogodnieniami umożliwiającymi funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym są: podjazd dla wózków inwalidzkich, łazienka i toaleta przystosowane dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz poręcze przy ścianach w korytarzu.

Jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczy usługi dla dorosłych osób przewlekle psychicznie chorych i osób upośledzonych umysłowo. Środowiskowy Dom Samopomocy działa w formie jednostki budżetowej Gminy Miejskiej Człuchów i jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu. ŚDS w Człuchowie jest placówką dla 30 dorosłych osób (mieszkańców Człuchowa) i działa przez 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie.

W 2020 r. na bieżącą działalność placówka otrzymała środki z budżetu Wojewody Pomorskiego w wysokości **662 448,00 zł**. Łączna kwota wydatków wyniosła 651 265,65 zł, co wiązało się z koniecznością zwrotu niewykorzystanej dotacji w wysokości 11 182,35 zł. Placówka nie posiadała środków finansowych z gminy, ani z innych źródeł.

10.2.4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Miejskiej Człuchów. Działa na podstawie uchwały Rady Miasta

Człuchów Nr VIII/57/95 z dnia 28 marca 1995 r. w sprawie powołania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie, statutu zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej Nr XLVIII/343/2014 z dnia 28 maja 2014 r., Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej zatwierdzonego zarządzeniem Nr 0050.78.2018 Burmistrza Miasta Człuchowa z dnia 5 września 2018 r., pozostałych przepisów wewnętrznych MOPS i aktów prawa miejscowego. Działalność ośrodka regulują liczne ustawy z zakresu polityki społecznej i samorządowej.

W 2020 r. MOPS dysponował budżetem w wysokości **24 399 485,40 zł** z czego:

- ze środków budżetu miasta 3 034 566,91 zł
- z budżetu państwa 21 365 918,49 zł.

W podziale na zadania budżet ten dzielił się:

- na pomoc społeczną 4 511 702,91 zł
- na świadczenia rodzinne i inne 19 887 782,49 zł.

W celu realizacji zadań w 2020 r. MOPS zatrudniał 35 osób na etat oraz nawiązał 34 umowy zlecenia. Pracownicy zatrudnieni w ośrodku to wyspecjalizowana kadra posiadająca wymagane kwalifikacje. Pracownicy Ośrodka biorą udział w szkoleniach i spotkaniach niezbędnych dla prawidłowej realizacji zadań MOPS.

Struktura zatrudnienia w MOPS w roku 2020 przedstawiała się następująco:

- Dział Pomocy Społecznej – łącznie 25 pracowników, w tym: 1 kierownik działu, 2 starszych specjalistów pracy socjalnej – koordynatorów, 4 specjalistów pracy socjalnej, 1 pracownik socjalny, 2 asystentki rodziny, 1 aspirant pracy socjalnej, 11 opiekunek, 1 pomoc administracyjna, 4 opiekunów (noclegownia), 2 opiekunki specjalistyczne;
- Dział Świadczeń Rodzinnych – łącznie 4 pracowników, w tym: 1 kierownik działu, 2 inspektorów ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, 1 pomoc administracyjna;
- Dział Finansowo–Kadrowy – łącznie 4 pracowników, w tym: główna księgowa, starszy referent ds. ekonomicznych, referent ds. ekonomicznych, pomoc administracyjna;
- dyrektor – 1 etat;

- inni – radca prawny, informatyk, inspektor ochrony danych osobowych, robotnik gospodarczy.

MOPS dysponuje następującymi obiektami:

- budynek administracyjno–biurowy przy ul. Średniej o powierzchni 304 m²,
- budynek noclegowni o powierzchni 133 m²,
- budynek świetlicy ul. Słowackiego 3B o powierzchni ok. 110 m²,
- mieszkanie chronione ul. Koszalińska 7a/1 – 35 m².

W trakcie roku zakupiono potrzebne wyposażenie biur, oprogramowanie i sprzęt komputerowy oraz przeprowadzono niezbędne remonty i naprawy.

10.3. Samorządowy zakład budżetowy – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie działa na podstawie uchwały RM Nr IV/27/2003 z dnia 19 lutego 2003 r. OSiR jest gminną jednostką organizacyjną i działa jako zakład budżetowy. Siedzibą ośrodka jest obiekt przy ul. Szkolnej 1 w Człuchowie, administruje on również ośrodkiem wypoczynkowym nad Jez. Rychnowskim, w którego skład wchodzi: Camping nr 80, pole namiotowe, plaża miejska, park atrakcji z parkiem wodnym, parkiem linowym i polem do minigolfa.

Do zadań ośrodka należy m.in.:

- organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo–rekreacyjnych oraz turystycznych;
- utrzymanie obiektów i urządzeń użyteczności publicznej – zapewnienie właściwej eksploatacji i konserwacji bazy sportowej, rekreacyjnej i usługowej;
- tworzenie i zagospodarowanie w urzędzenia sportowe i rekreacyjne terenów oraz miejsc specjalnie na ten cel wydzielonych i przekazanych przez Urząd Miejski;
- popularyzacja walorów turystycznych i rekreacyjnych miasta;
- odpłatne i nieodpłatne udostępnianie bazy sportowo–rekreacyjnej w celu szkolenia i doksztalcania kadr trenersko–instruktorskich i zawodniczych;
- organizowanie odpłatnych i nieodpłatnych imprez na zlecenie klubów, organizacji i instytucji;

- eksploatacja kąpieliska oraz ośrodka wypoczynkowego wraz z campingiem i parkiem rozrywki nad Jez. Rychnowskim;
- prowadzenie sprzedaży informatorów turystycznych, widokówek, kopert, znaczków oraz pamiątek regionalnych;
- współpraca z placówkami oświatowo–kulturalnymi i stowarzyszeniami kultury fizycznej i ich związkami prowadzącymi działalność sportową, turystyczną i rekreacyjną.

10.3.1. Przychody Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2020 r.

Suma przychodów ośrodka ogółem w 2020 r. wyniosła **2 038 484,94 zł**. Ośrodek zanotował przychody z usług w wysokości 719 370,44 zł, w tym:

- dochody z najmu i dzierżaw 69 978,54 zł
- wpływy z usług 649 391,90 zł.

Wśród usług generujących w 2020 r. najwyższe przychody znalazły się:

- boisko, stadion 10 621,43 zł
- hala 56 965,79 zł
- sauna 837,39 zł
- siłownia 2 284,53 zł
- noclegi w „Domu Sportowca” 82 078,37 zł
- noclegi na Campingu nr 80 102 686,39 zł
- pole namiotowe 77 620,27 zł
- obozy sportowo–rekreacyjne 151 195,37 zł
- wypożyczalnia sprzętu 18 457,28 zł
- park atrakcji 136 885,84 zł
- organizacja imprez sportowo–rekreacyjnych 9 759,24 zł.

Ośrodek otrzymał dotację przedmiotową na utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w kwocie **837 300,00 zł**, oraz dotację celową w kwocie **99 999,46 zł** na remont pokoi na parterze Domu Sportowca, który polegał na wykonaniu w każdym pokoi łazienki i poprowadzeniu nowej instalacji przeciwpożarowej. W 2020 r. otrzymał również darowiznę pieniężną w kwocie 4 500 zł. Równowartość odpisów amortyzacyjnych wyniosła **341 615,41 zł**. Przychody finansowe, operacyjne i inne zwiększenia 39 599,63 zł.

10.3.2. Analiza wydatków Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2020 r.

W 2020 r. średnioroczne zatrudnienie w OSiR wyniosło 13,3 etatu. Wydatki osobowe przedstawiały się następująco:

- nagrody i wydatki osobowe nie wliczone do wynagrodzeń 6 941,77 zł
- wynagrodzenie osobowe pracowników 580 819,11 zł
- dodatkowe wynagrodzenie roczne 39 251,16 zł
- wynagrodzenie bezosobowe 6 067,37 zł.

Na nagrody konkursowe przeznaczono 7 940,17 zł.

Na zakup materiałów i wyposażenia 137 185,16 zł, w tym m.in.:

- artykuły biurowe 2 899,00 zł
- paliwo 4 303,95 zł
- środki czystości 11 640,76 zł
- artykuły konserwatorskie 16 657,61 zł
- wyposażenie 84 397,65 zł.

Na zakup energii wydano 170 644,65 zł, w tym:

- energia 81 192,72 zł
- woda 28 087,44 zł
- energia cieplna 56 762,33 zł
- paliwo gazowe 4 602,16 zł

Poniesione koszty usług remontowych w 2020 r. to kwota 190 857,84 zł, natomiast na zakup usług pozostałych 255 268,57 zł, w tym m.in.:

- catering grup sportowych 151 195,37 zł
- usługi pralnicze 8 574,60 zł
- kanał, odczyt licznika 35 521,31 zł.

Stan środków obrotowych na początek roku wyniósł 9 820,32 zł, natomiast na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł: -6 295,50 zł. Suma wszystkich kosztów wraz z odpisami amortyzacyjnymi w roku 2020 wyniosła **2 064 532,90 zł**, w tym amortyzacja środków trwałych sfinansowana ze środków własnych w kwocie 9 932,14 zł.

10.3.3. Działalność Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2020 r.

OSiR to główny organizator życia sportowego naszego miasta, ale również gospodarz obiektów rekreacyjno-sportowych powierzonych przez Gminę Miejską Człuchów.

Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne i zakaz organizowania imprez rekreacyjno-sportowych przez większość roku 2020 duża część zaplanowanych imprez nie odbyła się lub odbyła się w formie wirtualnej. Zamknięcie obiektów świadczących usługi noclegowe i sportowe przez dłuższy czas także spowodowało, że przychody OSiR z prowadzenia tego rodzaju usług były zerowe.

W związku z powyższym w 2020 r. jednym z głównych zadań pracowników OSiR było dbanie o płytę główną boiska. Koszt samych zabiegów agrotechnicznych, które zlecane były firmie zewnętrznej to 35 000 zł. Do tego dochodzą koszty koszenia, wody i prądu, ale także utrzymania budynku technicznego. Wykonywano także naprawy i remonty wykonane na terenie obiektów sportowych, kąpieliska, parku rekreacji i w części noclegowej.

Przejęcie hali przy byłym gimnazjum zwiększyło wprawdzie przychody, jednak w sytuacji, gdy szkoły pracowały zdalnie, a amatorskie korzystanie z obiektów było zabronione, obiekt generował znaczne koszty bez możliwości osiągnięcia wpływów.

W miarę możliwości udostępniane były bezpłatnie niektóre obiekty sportowe tzn. Orlik, boisko piłkarskie wraz z bieżnią i boisko treningowe dla człuchowskich szkół i klubów (łącznie było to 12 000 godz. w roku), hale sportowe dla klubów i mieszkańców, baza na terenie Campingu dla klubu kajakowego, żeglarskiego, a także klubu morsów. Kąpielisko miejskie znajdujące się nad Jeziorem Rychnowskim na Campingu nr 80 było czynne przez 851 godz. Przez cały okres wakacji otwarta była strefa rekreacji (park wodny, park linowy i minigolf) łącznie – 720 godz. Szacowana liczba osób, które odwiedziły obiekt przez okres wakacji to ok. 100 000. Duża część tych osób to goście z ościennych powiatów, ale także z Poznania, Gdańska, Piły i innych miast. Pole campingowe odwiedziło także dużo więcej turystów i camping zajął II miejsce w ogólnopolskim konkursie Mister Camping 2020 organizowanym przez Polską Federację Campingu i Caravaningu.

Tabela 17. Wykaz imprez rekreacyjno-sportowych zorganizowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie w 2020 r.

Lp.	Nazwa Imprezy	Termin	Miejsce	Ilość zawodników
1	Amatorska Liga Piłki Siatkowej	styczeń, luty, marzec, listopad, grudzień	Hala OSiR	80
2	Amatorska Liga Koszykówki	styczeń, luty, marzec, listopad, grudzień	Hala Duża OSiR	100
3	Bieg Żołnierzy Wyklętych	01.03.2020	Park Miejski	273
4	Czwartki Lekkoatletyczne	Maj/Czerwiec	SP1 Bieżnia	50
5	XXVII Ogólnopolski Bieg Tura im. Henryka Pliszki	11–18.06.2020	Wirtualny	179
6	Turniej Siatkówki Plażowej	11.07.2020	Plaża OSiR	30
7	IV Puchar Polski w Mini-Golf	25.07.2020	Plaża OSiR	31
8	V Puchar Polski w Mini-Golf	26.07.2020	Plaża OSiR	29
9	Bieg na Wieżę Zamkową (bieg krzyżaka)	29.08.2020	Wieża zamkowa	50
10	Mistrzostwa Szkoły SP1 w Biegach Przełajowych	16.09.2020	OSiR	100
11	Mistrzostwa Szkoły SP1 w skoku wzwyż	grudzień	OSiR	30

Źródło: sprawozdanie z działalności OSiR w Człuchowie w 2020 r.

10.4. Instytucje kultury

Na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury (Dz.U. z 2012, poz. 189) Gmina Miejska Człuchów prowadzi rejestr instytucji kultury, dla których jest organizatorem. Figurują w nim 3 instytucje:

- pod numerem 1 – Miejski Dom Kultury w Człuchowie – MDK,
- pod numerem 2 – Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka – MBP,
- pod numerem 3 – Muzeum Regionalne w Człuchowie.

10.4.1. Miejski Dom Kultury w Człuchowie

Miejski Dom Kultury w Człuchowie działa na podstawie uchwały Nr XXIV/123/2008 RM z dnia 30 stycznia 2008 r. w sprawie reorganizacji Miejskiego Domu Kultury w Człuchowie i zmiany jego statutu. Miejski Dom Kultury w Człuchowie prowadzi działalność w zakresie rozwijania amatorskiego ruchu artystycznego, rękodzieła i folkloru, jak również działalność artystyczną w pracowniach instruktorskich, kołach i klubach zainteresowań. Przedmiotem działania MDK jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb w zakresie edukacji kulturalnej, kreacji artystycznej oraz rozwijanie kulturalnych form aktywności – zgodnie z uwarunkowaniami środowiskowymi. Majątek komunalny instytucji stanowi siedziba Miejskiego Domu Kultury, który jako administrator tego majątku udostępnia go wszystkim chętnym na zasadach niekomercyjnych, w związku z tym koszty funkcjonowania i odtwarzania tej bazy ponosi budżet miasta.

W roku 2020 działalność MDK (podobnie jak większości instytucji kulturalnych nie tylko w kraju) zdecydowanie różniła się od działalności w latach ubiegłych. W zasadzie przez cały rok polegała ona na dostosowywaniu się do nowych realiów związanych z pandemią COVID-19. Sytuacja domu kultury była tym bardziej specyficzna, że swoją działalność prowadził w budynku zastępczym należącym do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie przy ul. Szkolnej 3 ze względu na trwającą przebudowę siedziby MDK przy ul. Traugutta 2. Ponadto w trakcie roku część eksploatowanych pomieszczeń została przekazana Miejskiemu Ośrodkowi Społecznemu w Człuchowie, co skutkowało potrzebą kolejnego przeniesienia działalności do innych pomieszczeń na niższych kondygnacjach budynku.

W roku 2020 od stycznia do 12 marca zajęcia w pracowniach odbywały się według ustalonego wcześniej harmonogramu w tymczasowej siedzibie MDK tj. w budynku przy ul. Szkolnej 3. Z chwilą ogłoszenia stanu pandemii zajęcia zostały zawieszane. Od maja w pracowniach: teatralnej, muzycznej i plastycznej, wznowione zostały zajęcia z uczestnikami, jednak w formie on-line. Od września stopniowo następował powrót do prowadzenia zajęć stacjonarnych, lecz w niewielkich grupach z zachowaniem reżimu sanitarnego. W grudniu, w związku z zakończeniem prac remontowych w budynku MDK przy ul. Traugutta 2, dom kultury samodzielnie zorganizował przeprowadzkę wszystkich pracowni, a także administracji, a także przeprowadził prace związane z zaadaptowaniem i wyposażeniem sali widowiskowej oraz pozostałych pomieszczeń.

W roku 2020 Miejski Dom Kultury dysponował kwotą dotacji pomniejszoną o 29 000,00 zł ze względu na zmniejszenie liczby wydarzeń, co bezpośrednio było związane z pandemią. Kwota dotacji podmiotowej w wysokości 979 000,00 zł została wykorzystana w następujący sposób:

- 661 668,41 – płace i pochodne;
- 108 774,94 – organizacja wydarzeń;
- 99 497,84 – utrzymanie obiektu kina i ryczałt płacony szkole;
- pozostałą kwotę wykorzystano na umowy zlecenia, drobne remonty (w tym reorganizacja byłej kotłowni na pomieszczenia gospodarze i pracownie MDK), środki czystości itp.

10.4.2. Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie

Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną, której celem jest rozwijanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianie wiedzy i osiągnięć kultury. Do zadań biblioteki należy między innymi: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i konserwacja materiałów bibliotecznych, udostępnienia zbiorów bibliotecznych, prowadzenie działalności informacyjnej, organizowanie różnego rodzaju imprez popularyzujących wiedzę, kulturę i sztukę.

Podstawę prawną funkcjonowania jednostki stanowią:

- ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 194 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz.U. z 2019 poz. 1479),
- statut nadany uchwałą Nr XLVII.335.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 29 kwietnia 2014 r.

Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie jest finansowana z dotacji podmiotowej Gminy Miejskiej Człuchów, która w 2020 r. wyniosła **598 600,00 zł** oraz z przychodów własnych. W 2020 r. funkcjonowała biblioteka główna przy ul. Szczecińskiej 5 i filia biblioteczna na osiedlu Młodych 7. Lokal filii jest usytuowany

w zasobach SML–W „Pomorzanka”, użytkowany jest bezpłatnie. Biblioteka nie jest pozbawiona barier architektonicznych: nie ma windy, na parter, piętro i do klubu czytelnika prowadzą schody, nie ma podjazdu i nie ma możliwości zamontowania go ze względu na wąskie schody, brakuje również toalety dla osób niepełnosprawnych.

W skład struktury organizacyjnej biblioteki wchodzi:

- Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży z pokojem zabaw dla najmłodszych użytkowników,
- Wypożyczalnia dla Dorosłych,
- Czytelnia Internetowa z salą szkoleniową, kąciakiem prasowym oraz punktem ksero,
- Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów,
- Filia nr 1 na os. Młodych.

Biblioteka główna jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 09:00–17:00. W soboty jest nieczynna. Filia nr 1 na os. Młodych jest otwarta dwa razy w tygodniu tj. wtorek 10:00–17:00 i czwartek 13:00–17:00. W pozostałe dni filia jest nieczynna, a bibliotekarka pracuje w Czytelni Internetowej MBP.

Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie na koniec grudnia 2020 zatrudniała 6 bibliotekarzy (w tym: 2 osoby z wyższym wykształceniem – 1 z wykształceniem bibliotekarskim, 1 osoba z wykształceniem średnim bibliotekarskim, 3 osoby z wykształceniem średnim), główna księgową zatrudnioną jest na $\frac{1}{4}$ etatu, a pracownik gospodarczy na $\frac{1}{2}$ etatu. Bibliotekarze podnosili swoje kompetencje zawodowe uczestnicząc w cyklu szkoleń dotyczących tworzenia mobilnych gier miejskich.

Koszty utrzymania budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w 2020 r. kształtowały się następująco:

- energia elektryczna – 9 369,06 zł (w tym filia nr 1 – 484,90 zł);
- centralne ogrzewanie – 23 351,98 zł (w tym filia nr 1 – 4 710,17 zł);
- woda – 1 211,80 zł.

Na zakup księgozbioru MBP przeznaczyła 37 535,54 zł. Ponadto biblioteka wypracowała w 2020 r. dochód własny w wysokości: **78 289,15 zł.**

Działalność bibliotek w 2020 r. wyglądała zupełnie inaczej niż w latach wcześniejszych z powodu pandemii COVID-19. Wprowadzenie ograniczeń związanych z organizowaniem wydarzeń kulturalnych spowodowało, że człuchowska biblioteka była zmuszona przenieść większość propozycji dla czytelników do sieci, aby utrzymać stały kontakt z użytkownikami biblioteki, nie mogła też organizować spotkań autorskich, wernisaży, warsztatów dla dzieci, przerwana została także realizacja projektów dla seniorów.

10.4.3. Muzeum Regionalne w Człuchowie

W 2020 r. Muzeum Regionalne otrzymało dotację podmiotową w wysokości 740 000,00 zł. W sierpniu 2020 r. została ona pomniejszona o kwotę 18 400,00 zł, która związana była ze zwolnieniem z opłacania należności z tytułu składek ZUS za miesiące marzec–maj 2020 r. w związku z pandemią COVID-19, z którego muzeum skorzystało, a więc ostateczna kwota dotacji podmiotowej wyniosła **721 600,00 zł**.

Koszty Muzeum Regionalnego w Człuchowie w 2020 r. kształtowały się następująco:

- 132 388,97 zł – koszty energii elektrycznej i ogrzewania oraz wody,
- 54 767,39 zł – zakupy materiałów (m.in. zakup materiałów biurowych, farb i art. konserwatorskich, materiałów do sprzedaży),
- 81 598,14 zł – koszty usług obcych (m.in. druk wydawnictw, konserwacje systemu ppoż. i antynapadowego, opłaty telefoniczne, usługa bhp, usługi komunalne, konserwacja wind, wynajem wystaw, prace konserwatorskie),
- 355 924,42 zł – wynagrodzenia pracowników, umowy o dzieło, umowy zlecenia,
- 67 334,28 zł – świadczenia na rzecz pracowników (urlopowe, szkolenia, badania lekarskie, składki ZUS),
- 29 586,80 zł – pozostałe (m.in. zakup wyposażenia, księgozbioru, podatki i opłaty).

Przychody własne wyniosły **176 757,41 zł** (przeznaczono je m.in. na zakup muzealiów oraz poszerzenie księgozbioru, a także częściowo sfinansowano zakup audioprzewodników). Wpływy ze sprzedaży biletów w roku sprawozdawczym wyniosły 147 508,00 zł. W 2020 r. muzeum odwiedziły 25 343 osoby.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w muzeum było zatrudnionych 9 pracowników (6,25 etatu) – dwóch pracowników działalności podstawowej: kustosz (1 etat), kustosz (0,5 etatu), główna księgowa (0,25 etatu), przewodnik (1 etat), dwie pracownice obsługi (2x1 etat), pracownik gospodarczy (1 etat) i dwie sprzątaczkę (2x0,25 etatu). W sezonie letnim do obsługi zwiedzających zatrudniono jedną osobę na umowę o pracę oraz siedem osób na umowę zlecenie.

Od 12 marca 2020 r. muzeum w związku z pandemią COVID-19 zostało zamknięte dla zwiedzających. W tym czasie przeprowadzono inwentaryzację zbiorów, jednocześnie za pośrednictwem profilu Facebook, publikowano wpisy dotyczące muzeum i jego zbiorów. Muzeum ponownie zostało otwarte dla publiczności, po zaakceptowaniu przez służby sanitarne nowych zasad udostępniania zbiorów, dnia 12 maja 2020 r. W okresie od 7 listopada do 31 grudnia 2020 r. muzeum ponownie zamknięte dla zwiedzających. Wykorzystano ten czas na odnowienie schodów drewnianych oraz poszczególnych podestów drewnianych na wszystkich kondygnacjach wieży zamkowej. Wszystkie prace wykonywane były przez pracowników muzeum.

11. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE DLA RODZIN

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie udzielił wsparcia:

- w ramach pomocy społecznej 381 osobom i rodzinom, w których żyło 584 osób, wsparcie systemem pomocy społecznej objęło 4,3% mieszkańców Człuchowa,
- w ramach świadczeń rodzinnych wsparcie otrzymało 1 438 osób i rodzin, w których żyło około 6 066 osób, tzn., że wsparcie systemem świadczeń rodzinnych objęło 45% mieszkańców Człuchowa.

W roku 2020 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie otrzymał i wydał na pomoc społeczną w ramach zadań własnych i zleconych kwotę **4 511 702,91 zł**, w tym:

- ze środków własnych gminy 2 978 518,04 zł
- ze środków budżetu państwa 1 533 184,87 zł.

11.1. Świadczenia pieniężne

11.1.1. Świadczenia pieniężne pomocy społecznej

Do świadczeń pieniężnych pomocy społecznej zaliczane są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy oraz zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej – 701 zł, lub osoby w rodzinie – 528 zł. Minimalna wysokość zasiłku to 30 zł, maksymalna – 645 zł. Z tej formy pomocy w roku 2020 skorzystało **101** osób na łączną kwotę **558 160 zł** (100% środki z budżetu państwa), średnia miesięczna wysokość zasiłku stałego wyniosła 523 zł, w ciągu całego roku były to **1 068** świadczenia.

Zasiłek okresowy przysługuje osobom i rodzinom ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, jego wysokość ustala się do wysokości różnicy między faktycznym dochodem a kryterium dochodowym osoby lub rodziny, w 2020 r. kwoty te nie mogły być niższe niż 50% różnicy w przypadku rodzin i osób samotnych. W 2020 r. na pomoc w formie zasiłków okresowych wydatkowanych zostało łącznie **154 528 zł** (kwota 154 278 zł – dotacja z budżetu państwa, pozostałe 250 zł – środki własne). Zasiłki okresowe zostały wypłacone **97** osobom i rodzinom, średnia wysokość zasiłku wyniosła **277 zł**, w sumie w ciągu roku było to **558** świadczeń.

Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej osób i rodzin spełniających kryterium dochodowe, może być przyznany na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy niepodlegający zwrotowi. W 2020 r. zasiłki celowe zostały przyznane **167** osobom i rodzinom na łączną kwotę **121 187 zł**, w tym 4 rodzinom przyznano specjalny zasiłek celowy. Średnia wysokość zasiłku celowego wyniosła **112 zł**, w całym 2020 r. wypłacono łącznie **1 082** takie świadczenia.

W roku 2020 do MOPS nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie zasiłku i pożyczki na ekonomiczne usamodzielnienie.

11.1.2. Świadczenia pieniężne przyznawane na podstawie innych ustaw

MOPS zajmuje się również wypłatą świadczeń pieniężnych przyznawanych na podstawie innych ustaw niż ustawa o pomocy społecznej, są to dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne oraz pomoc materialna dla uczniów.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, osobom mieszkającym w lokalach znajdujących się w budynkach stanowiących własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych, innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem, osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny budynku. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, których średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku. W 2020 r. dodatki mieszkaniowe zostały przyznane **231** osobom i rodzinom na łączną kwotę **366 925,94 zł**, w sumie były to 2 293 świadczenia.

Zryczałtowany dodatek energetyczny przysługuje tzw. odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, czyli osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczenia energii elektrycznej. W 2020 r. dodatki energetyczne zostały przyznane **141** osobom i rodzinom na łączną kwotę **14 697,02 zł**, w sumie to 1496 świadczeń.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów są: stypendium szkolne i zasiłek szkolny. Świadczenie tego typu przysługuje uczniom szkół publicznych, niepublicznych i niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznych szkół artystycznych i innych placówek. Pomoc ta ma na celu zmniejszenie

różnic w dostępie do edukacji, umożliwienie pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, miesięczna wysokość dochodu jest ustalana na podstawie ustawy o pomocy społecznej. W Człuchowie w 2020 r. stypendia szkolne zostały przyznane 58 uczniom, ich łączna kwota **wyniosła 63 000,00 zł.**

11.2. Świadczenia niepieniężne pomocy społecznej

Do świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej należą: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze, mieszkania chronione, pobyt w domu pomocy społecznej, ośrodki wsparcia.

11.2.1. Praca socjalna i pomoc rzeczowa

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. W 2020 r. udzielono pomocy w formie czystej pracy socjalnej dla **22** osób oraz w formie kontraktu socjalnego dla **17** osób. Nikt z mieszkańców miasta nie korzystał z interwencji kryzysowej, ani z poradnictwa specjalistycznego.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne przysługują osobom objętym pomocą w formie zasiłków stałych i nieubezpieczonym z innego tytułu. W roku 2020 opłacane były składki zdrowotne za **95** osób na łączną kwotę **47 507 zł.**

Składki na ubezpieczenie społeczne są opłacane za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad ciężko chorym członkiem rodziny, uwzględnia się jednak kryterium dochodowe. W roku 2020 nie złożono w MOPS w Człuchowie żadnego wniosku dotyczącego tej formy pomocy.

Nie złożono również żadnego wniosku o pomoc rzeczową na ekonomiczne usamodzielnienie polegające na udostępnieniu maszyn i narzędzi pracy umożliwiających zorganizowanie własnego warsztatu oraz urządzeń ułatwiających pracę niepełnosprawnym.

W 2020 r. dwukrotnie pokryto koszty sprawienia pogrzebu na łączną kwotę **6 454 zł.**

Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych jest zadaniem obowiązkowym gminy, zadanie to realizowane jest poprzez udzielanie schronienia w noclegowni, która zapewnia bezpieczny nocleg i środki czystości. Osoby bezdomne korzystają również z pomocy w formie pracy socjalnej. W 2020 r. z noclegowni skorzystało **13** osób bezdomnych. Roczny koszt prowadzenia placówki wyniósł **90 107 zł.** W roku 2020 MOPS nie pokrywał kosztów pobytu w schroniskach dla osób bezdomnych.

W 2020 r. realizowano również Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”. W ramach programu pomocą w formie dożywiania objęto dzieci od 0 do 7 lat, dzieci i młodzież szkolną, osoby chore, niepełnosprawne i ubogie. Pomoc w formie dożywiania w ramach programu wyniosła w 2020 r. łącznie **367 619 zł** (w tym: z budżetu państwa 294 095 zł i 73 524 zł ze środków własnych), z programu skorzystało **408** osób, z czego:

- świadczenie celowe rzeczowe na dożywianie otrzymało **201** rodzin na łączną kwotę **316 080 zł**, średnia wartość świadczenia wyniosła **216 zł**, w roku było to **1 461** świadczeń,
- pomoc w formie obiadów – **52** osoby (obiady dla dzieci do 7 roku życia – 9 dzieci, obiady dla uczniów – 23 dzieci, obiady dla dorosłych – 20 osób) na łączną kwotę **51 539 zł.**

Poza programem ze środków własnych MOPS zostały wydatkowane środki na dożywianie pozostałych osób, np. dzieci w internatach i na obiady z częściową odpłatnością, były to **2 244** świadczenia na łączną kwotę **8 274 zł.**

Zapewnienie potrzebującym niezbędnego ubrania następuje poprzez udzielenie pomocy finansowej w formie zasiłku celowego na częściowe pokrycie kosztów zakupu odzieży lub poprzez możliwość skorzystania z odzieży używanej, która jest dostępna w punkcie przyjmowania i wydawania odzieży, prowadzonym przez Koło Człuchowskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta. W 2020 r. **204** zasiłki na ten cel wyniosły łącznie **10 200 zł.**

11.2.2. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy to forma pomocy przysługująca osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W 2020 r. zarówno usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były w miejscu zamieszkania w **98** środowiskach, z czego 6 środowisk korzystało ze specjalistycznych usług opiekuńczych. Wszystkie osoby, którym przyznano usługi opiekuńcze są osobami niepełnosprawnymi w stopniu znacznym. W zależności od posiadanych dochodów osoby te ponoszą częściową odpłatność za świadczone usługi. Warunki odpłatności określa uchwała Nr LXVIII/380/2010 RM z dnia 9 listopada 2010 r. W 2020 r. pobrano odpłatność z tytułu usług opiekuńczych w wysokości **134 519,24 zł** oraz odpłatność za usługi specjalistyczne w wysokości **13 986,77 zł**. Na realizację usług opiekuńczych w roku 2020 wydana została łącznie kwota **730 814,90 zł** (509 831,32 zł ze środków własnych gminy i 119 131,68 zł ze środków budżetu państwa oraz 101 851,90 zł w ramach realizacji Programu „Opieka 75+”, w tym: 50 925,95 zł z budżetu państwa i 50 925,95 zł wkład własny miasta).

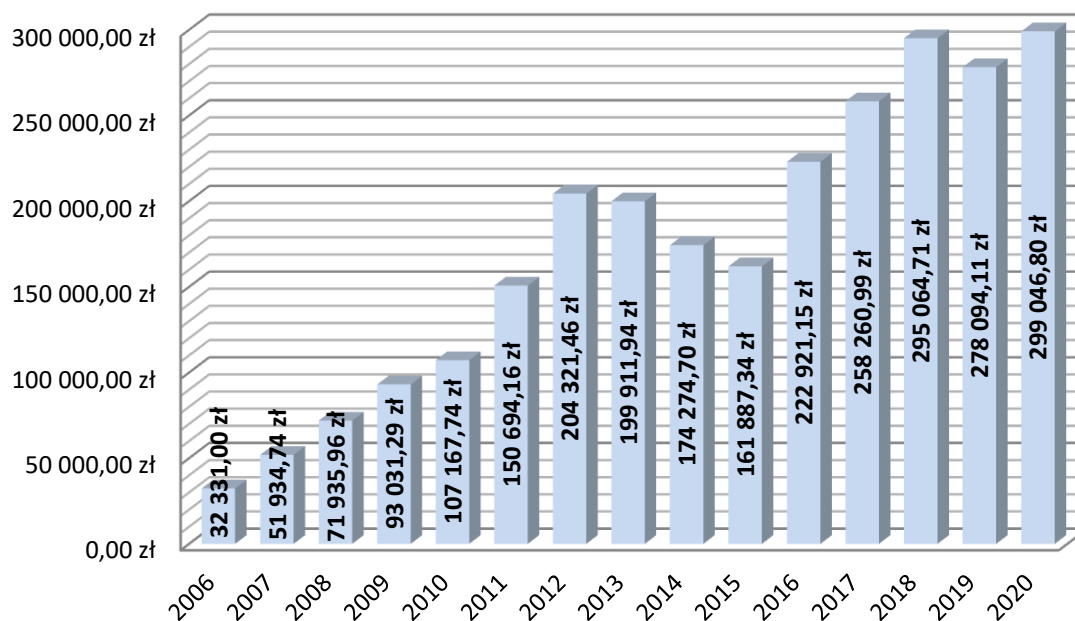
11.2.3. Pobyt w domu pomocy społecznej

Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, w praktyce główny ciężar ponoszenia odpłatności spoczywa na gminie. W 2020 r. miasto poniosło odpłatność za **9** osób w łącznej wysokości **299 046,80 zł**.

Właśnie konieczność zapewnienia całodobowej opieki osobom, które z różnych przyczyn takiej opieki wymagają nadal pozostaje jednym z najbardziej narastających problemów pomocy społecznej w Człuchowie. Odpłatność za domy pomocy społecznej wzrasta co roku, a jest ona ustalana jest na podstawie faktycznych kosztów utrzymania i prowadzenia domu. Obecnie pełna miesięczna odpłatność za pobyt w DPS kształtuje się w granicach 3 900–4 500 zł.

Wykres 14. Koszty pobytu w DPS ponoszone przez MOPS w Człuchowie w latach 2006–2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS w Człuchowie w 2020 r.

Z rozeznania pracowników socjalnych wynika, że w najbliższych latach będzie wzrastało zapotrzebowanie na tę formę pomocy. Wysokość rocznych kosztów pobytu w DPS ponoszonych przez MOPS w Człuchowie w ciągu ostatnich 15 lat przedstawia powyższy wykres.

11.2.4. Mieszkania chronione i ośrodki wsparcia

Zgodnie z uchwałą Nr XII.95.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 10 października 2019 r. zostało utworzone mieszkanie chronione. Określono również zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w nim. Mieszkanie jest przeznaczone dla 1 osoby. Składa się z pokoju, kuchni i łazienki. Jest ogrzewane elektrycznie i posiada wyposażone w podstawowe sprzęty gospodarstwa domowego.

Mieszkanie chronione przeznaczone jest dla mieszkańców miasta Człuchowa – osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki – w szczególności dla osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję, oraz niewidomych. Mieszkanie chronione znajduje się przy ul. Koszalińskiej 7a/1. Ma powierzchnię użytkową 35 m².

W mieszkaniu chronionym zapewnia się:

- 1) usługi bytowe w postaci miejsca całodobowego pobytu;
- 2) pracę socjalną – rozumianą jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;
- 3) usługi obejmujące pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym dotyczących: przemieszczania się, utrzymania higieny osobistej, ubierania się, sprzątania, zakupów i przygotowania posiłków, załatwiania spraw osobistych;
- 4) usługi obejmujące pomoc w realizacji kontaktów społecznych przez umożliwienie osobie: utrzymywania więzi rodzinnych, uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Ośrodki wsparcia na terenie miasta to noclegownia (prowadzona również w 2020 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej), oraz Środowiskowy Dom Samopomocy – funkcjonujący jako jednostka budżetowa gminy. Liczba miejsc w wymienionych ośrodkach wsparcia to:

- noclegownia – 10 miejsc,
- Środowiskowy Dom Samopomocy – 30 miejsc.

Noclegownia działa od 2001 r., zapewnia schronienie dla 10 osób bezdomnych, z możliwością zwiększenia liczby miejsc w przypadku takiej potrzeby. Placówka jest czynna przez cały rok, w godzinach:

- w okresie od 1 października do 31 marca od 18⁰⁰ do 8⁰⁰ rano,
- w okresie od 1 kwietnia do 30 września od 20⁰⁰ do 8⁰⁰ rano,
- w dniu 1 stycznia, w pierwszy i drugi dzień Świąt Wielkanocnych oraz w dniach 24, 25, 26 grudnia – całą dobę,
- w okresie pandemii COVID-19 – placówka funkcjonowała przez całą dobę.

Osoby przebywające w noclegowni korzystały również z jednego gorącego posiłku dziennie, który otrzymywały w ramach Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i środków czystości. Wszyscy objęci byli pomocą pracownika socjalnego. Bezpośredni nadzór sprawowało 4 opiekunów.

Działalność **Środowiskowego Domu Samopomocy** w Człuchowie to np.:

- treningi funkcjonowania w życiu codziennym – w ramach pracowni gospodarstwa domowego – treningi kulinarny i ekonomiczny, uczestnicy uczą się wykonywać proste posiłki, zdobywają umiejętności gospodarowania środkami finansowymi, dokonywania wyborów produktów, w ramach pracowni plastycznej nabywają umiejętności szycia ręcznego i na maszynie, przyszywania guzików, haftu krzyżkowego itp., w ramach pracowni techniczno–przyrodniczej nabywają umiejętności praktyczne związane z aranżacją przestrzenną terenu (przygotowanie podłoża pod wysiew trawy, kwiatów oraz ich późniejsza pielęgnacja); trening zdrowotny polegający na pogadankach na temat dbania o zdrowie, prowadzenia zdrowego trybu życia, przestrzegania przed stosowaniem używek, edukacji dotyczącej zdrowego odżywiania, uświadamianiu konieczności systematycznego przyjmowania leków, konsultacji i leczenia; trening higieniczny mający na celu kształtowanie i utrwalanie nawyków higienicznych oraz motywowanie do dbałości o higienę i wygląd,
- treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów – udział w zebraniach społeczności ŚDS mających na celu konstruktywne pokonywanie kryzysów, zintegrowanie grupy, wspólne rozwiązywanie problemów, podejmowanie decyzji dotyczących życia codziennego, pracę nad właściwym wyrażaniem emocji itp., nauka prowadzenia rozmowy mająca na celu usprawnianie procesów poznawczych, przełamywanie barier językowych i poszerzanie słownictwa,
- treningi umiejętności spędzania czasu wolnego – rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, Internetem, gry edukacyjne, gry stolikowe

itp., udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, wyjścia do kręgielni, restauracji, kina, spotkania integracyjne, wycieczki turystyczne, udział w lokalnych uroczystościach,

- poradnictwo psychologiczne – od diagnozy poprzez poradnictwo indywidualne, konsultowanie z terapeutami stanu uczestników po prowadzenie zajęć grupowych i indywidualnych mających na celu wspomaganie funkcjonowania uczestników w codziennym życiu, zwiększenie skuteczności działania, wspieranie rozwoju,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- terapia ruchowa – sportowe zajęcia ogólnorozwojowe, ćwiczenia usprawniające motorykę, sportowe zajęcia grupowe, ćwiczenia relaksacyjne itp.,
- wyżywienie – śniadania oraz ciepły posiłek w ramach treningu kulinarnego,
- transport – w ramach porozumienia z SP nr 1 w Człuchowie z transportu zorganizowanego przez placówkę korzysta 15 uczestników,
- współpraca z podmiotami środowiska lokalnego – m.in. z MOPS, PCPR, PUP, Poradnią Zdrowia Psychicznego i Oddziałem Psychiatrycznym, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno–Wychowawczym, MDK, MBP, Muzeum Regionalnym, Kołami Gospodyń Wiejskich, innymi ŚDS–ami w okolicy.

W roku 2020 w zajęciach ogółem wzięło udział **37** uczestników, średnia frekwencja uczestników wyniosła **55,6%**. W ciągu całego roku przeprowadzono 233 porady dla uczestników, odbyło się 6 spotkań grupy wsparcia dla rodzin i opiekunów, z których skorzystało łącznie 14 osób. W trakcie roku z ewidencji ŚDS wykreślono 7 osób z powodu rezygnacji uczestnika.

11.3. Świadczenia rodzinne

Nowy system świadczeń rodzinnych obowiązuje od 1 maja 2004 r. Obecnie świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze, świadczenie rodzicielskie oraz jednorazowe świadczenia (z tytułu urodzenia się dziecka, z ustawy „za życiem”).

Świadczenia rodzinne w zasadzie przysługują rodzinie, w której dochód netto na osobę nie przekracza 674 zł lub 764 zł na osobę, jeżeli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Bez względu na kryterium dochodowe przyznawany jest np. zasiłek pielęgnacyjny.

11.3.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego

Zasiłki rodzinne przysługują na dziecko do ukończenia 18. roku życia lub do ukończenia nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia, albo 24. roku życia jeżeli kontynuuje naukę w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2020 r. przysługiwał zasiłek rodzinny w wysokości:

- 95 zł na dziecko do ukończenia 5. roku życia,
- 124 zł na dziecko powyżej 5 lat do ukończenia lat 18,
- 135 zł na każde dziecko powyżej 18. roku życia.

Osobom posiadającym prawo do zasiłku rodzinnego przysługują także dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

W 2020 r. zrealizowano łącznie **10 595** świadczeń tego typu na łączną kwotę **1 217 504,04 zł**.

11.3.2. Świadczenia opiekuńcze

Do świadczeń opiekuńczych należą zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek ten przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej powyżej 16. roku życia, jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeśli posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia. Zasiłek

przysługuje bez względu na dochód. W 2020 r. wypłacono **9 780** zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę **2 106 685 zł**.

Świadczenie pielęgnacyjne przyznaje się matce, ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu, lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w 2020 r. wynosiła **1 830 zł**. W ciągu roku 2020 r. wypłacone zostały świadczenia pielęgnacyjne w ilości **1 060** świadczeń na łączną kwotę **1 909 138 zł**.

Specjalny zasiłek opiekuńczy jest świadczeniem przysługującym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego (764 zł na osobę). W 2020 r. specjalny zasiłek opiekuńczy wypłacono w ilości **177** świadczeń na łączną kwotę **108 675 zł**.

Ponadto w 2018 r. realizowana była ustawa o wypłacie zasiłków dla opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy utracili prawo do świadczenia pielęgnacyjnego – **84** świadczenia – na łączną kwotę **52 080 zł**.

11.3.3. Świadczenia rodzicielskie i świadczenia jednorazowe

Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce lub ojcu dziecka lub opiekunowi faktycznemu dziecka w okresie 52 tygodni (w zależności od liczby urodzonych dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia lub objęcia opieką, maksymalnie do 71 tygodnia).

Z pomocy mogą skorzystać rodzice, którzy nie mają prawa do pobierania zasiłku macierzyńskiego (osoby bezrobotne, studenci, osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne). Świadczenie przysługuje od dnia porodu lub objęcia opieką. Wysokość świadczenia to 1 000 zł miesięcznie. W 2020 r. świadczenie rodzicielskie zostało wypłacone w ilości **415** świadczeń, na łączną kwotę **367 489 zł**.

W 2020 r. wypłacono **101** jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka na kwotę **101 000 zł**.

Jednorazowym świadczeniem jest również świadczenie przysługujące bez względu na dochód, na dziecko posiadające zaświadczenie lekarskie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu lub nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jest ono wypłacane na podstawie tzw. ustawy „za życiem” jednorazowo w kwocie 4 000 zł. W 2020 r. takie świadczenie w Człuchowie otrzymało **5** osób, co generuje łączną kwotę **20 000 zł**.

11.4. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica, jeżeli ich egzekucja okazała się bezskuteczna, do ukończenia 18 lat lub 25 lat w przypadku kontynuowania nauki przez uprawnioną osobę, jeżeli dochód w rodzinie na osobę nie przekracza kwoty 900 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości zasądzonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. W roku 2020 świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono **74** rodzinom na łączną kwotę **542 180 zł**.

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu świadczeń wypłaconych osobie uprawnionej z funduszu alimentacyjnego, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Dochód własny gminy wierzyciela stanowi 40% zwróconych kwot, natomiast pozostałe 60% oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa. Dochody uzyskane w ten sposób przez gminę przeznaczone są w szczególności na pokrycie kosztów podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych. W 2020 r. świadczenia zwrócone przez dłużników alimentacyjnych wyniosły **224 339,95 zł**.

11.5. Świadczenia wychowawcze i program „Dobry start”

Świadczenie wychowawcze z Programu „Rodzina 500+” realizowane na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407) przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia bez względu na dochód.

W 2020 r. MOPS w Człuchowie wypłacił świadczenie wychowawcze w ilości **24 536** świadczeń na **2 165** dzieci, na łączną kwotę **12 210 209,68 zł.**

Rządowy program „Dobry start” został wprowadzony 1 czerwca 2018 r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”. Świadczenie przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia 24. roku życia. Wsparcie również przysługuje niezależnie od posiadanego dochodu. W 2020 r. MOPS w Człuchowie wypłacił **1 338** świadczeń na łączną kwotę **401 400 zł.**

12. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

W roku 2020 wydatki na inwestycje sięgały blisko 14 mln zł. Ponad połowę tej kwoty stanowiły inwestycje kontynuowane od 2019 r. dofinansowane ze środków zewnętrznych polegające na utworzeniu transportowych węzłów integrujących, rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie oraz budowie kanalizacji deszczowej na terenie miasta Człuchów. Natomiast pozostała część to zadania inwestycyjne wprowadzone do budżetu na 2020 r., dzięki którym w dużym stopniu poprawił się stan miejskiej infrastruktury komunalnej i drogowej na terenie miasta.

12.1. Stan infrastruktury drogowej

Infrastruktura drogowa miasta obejmowała na dzień 1 stycznia 2020 r. **44,316 km** dróg, na 31 grudnia długość dróg w gminie również wynosiła 44,316 km. Drogi asfaltowe stanowiły na początku i na koniec roku 2020 r. 45% wszystkich dróg, a drogi utwardzone 85% – zarówno na dzień 1 stycznia 2020 r., jak i dzień 31 grudnia 2020 r.

Stan dróg według Systemu Oceny Stanu Nawierzchni, w podziale na poszczególne kategorie dróg publicznych, był następujący:

- drogi kat. gminne – stan dobry
- drogi kat. wewnętrzne – stan zadowalający.

Długość ścieżek rowerowych w mieście na dzień 31 grudnia 2020 r., wynosi **15,10 km.**

W 2020 r. na terenie miasta wybudowanych zostało **90** nowych miejsc parkingowych. Wszystkie stanowiska parkingowe są utwardzone głównie płytami ażurowymi i obsiane trawą, a także oświetlone lampami typu LED.

Nowe miejsca parkingowe:

1.	Parking przy MDK	– 19 miejsc parkingowych
2.	Parking za MDK	– 30 miejsc parkingowych
3.	Parking przy ul. Garbarskiej	– 13 miejsc parkingowych
4.	al. Wojska Polskiego	– 9 miejsc parkingowych
5.	ul. Traugutta	– 19 miejsc parkingowych.

12.2. Najważniejsze inwestycje realizowane w 2020 r.

Wydatki przeznaczone przez Gminę Miejską Człuchów na inwestycje w 2020 r. wyniosły łącznie **13 827 638,63 zł.**

12.2.1. Inwestycje w infrastrukturę drogową

Prace budowlane na drogach w 2020 r. to przede wszystkim elementy większych projektów i inwestycji. Niektóre z nich prowadzone były we współpracy z przedsiębiorcami lub mieszkańcami, część finansowana była z budżetu miasta, a część prac posiadała dofinansowanie ze środków unijnych. W ramach zadań związanych z infrastrukturą drogową w 2020 r. zrealizowano następujące zadania inwestycyjne:

▪ **Przebudowa ul. Mieszka I**

Nowa nawierzchnia z kostki betonowej została położona na ulicy Mieszka I. To kolejna droga osiedlowa wyremontowana w Człuchowie. Teraz przejazd tym odcinkiem jest dużo bardziej komfortowy i bezpieczny. Na ulicy Mieszka I zbudowano nowy trakt pieszojezdny. Ma on szerokość 7 metrów i długość 150 metrów. W ciągu drogi zamontowano także dwa progi spowalniające. Inwestycja kosztowała budżet miasta **192 tys. zł.** Wykonawcą powyższego zadania była firma MP Budownictwo Drogowe Piotr Paszko z Chojniczek koło Chojnic, która została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego.

Fot. 2. Ulica Mieszka I po remoncie.

Źródło: archiwum własne UM.

▪ **Przebudowa ul. Stajennej – III etap**

W drugiej połowie 2020 r. przeprowadzono również trzeci i ostatni etap przebudowy ul. Stajennej. Pojawiła się tam nowa nawierzchnia, nowe miejsca parkingowe, a także nowa wiata śmietnikowa. Znacząco zmienił się też wizerunek tej części miasta. Ulica ma teraz 5 metrów szerokości, została utwardzona kostką betonową, a chodniki, parkingi i wjazdy na posesję zostały wyłożone starobrukiem. Urządzono tam także tereny zielone, a cały obszar został odwodniony. Roboty kosztowały **370 tys. zł.** Wykonawcą zadania była firma Wiesław Hildebrandt „BRANDBUD”, z siedzibą w Krojantach koło Chojnic, która została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego.

Fot. 3. Ulica Stajenna po zakończeniu trzeciego, ostatniego etapu remontu.

Źródło: archiwum własne UM.

▪ **Przebudowa drogi przy ul. Traugutta 7A**

W 2020 r. przebudowano również odcinek drogi dojazdowej do bloku mieszkalnego przy ul. Traugutta 7a. W ramach tej inwestycji nawierzchnia została utwardzona kostką betonową, wykonano nowy chodnik i odwodnienie. Inwestycja kosztowała **255 tys. zł**, a 65% kosztów kwalifikowanych stanowiło dofinansowanie ze środków unijnych i budżetu państwa w ramach projektu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie. Wykonawcą zadania było Przedsiębiorstwo Budowlane „SKALMUR” s.c. Andrzej Lichtarski Kazimierz Sitkiewicz z Człuchowa.

Fot. 4. Droga dojazdowa do bloku przy ul. Traugutta 7a po remoncie.

Źródło: archiwum własne UM.

- **Budowa parkingu przy ul. Garbarskiej**

Przy ul. Garbarskiej zbudowano 13 nowych miejsc parkingowych oraz nowy plac manewrowy. Drogę, plac i parkingi zbudowano przed jednym z bloków przy ul. Zamkowej, w miejscu dotąd niewykorzystanym. Jest to obszar ogólnodostępny. Parkingi utwardzono płytami ażurowymi. Drogę dojazdową i plac manewrowy wyłożono kostką betonową. Zbudowano też chodnik wokół budynku oraz miejsce na kontener na odpady. Zadanie kosztowało **132 tys. zł**. Zadanie wykonywała firma Usługi Komunalno–Transportowe „AMAR” Mariusz Rudnik z Lichnów koło Chojnic.

Fot. 5. Nowy parking przy ul. Garbarskiej.

Źródło: archiwum własne UM.

- **Przebudowa drogi dojazdowej przy al. Wojska Polskiego**

Przebudowie poddana została również droga dojazdowa łącząca aleję Wojska Polskiego z nowymi obiektami mieszkaniowo–usługowymi powstałymi nad Jeziorem Miejskim Małym. Odcinek ten został utwardzony kostką betonową typu polbruk. Inwestycja w połowie została sfinansowana przez prywatnego przedsiębiorcę, prowadzącego nieopodal swoją działalność. Całość kosztowała **365 tys. zł**. Nowa droga ma 5 metrów szerokości i 150 metrów długości. Przed ułożeniem nawierzchni zbudowano tam kanalizację deszczową. Wykonawcą zadania była firma Usługi Komunalno–Transportowe „AMAR” Mariusz Rudnik z Lichnów koło Chojnic.

- **Budowa parkingu przy MDK**

30 miejsc parkingowych zbudowano za budynkiem Miejskiego Domu Kultury. Powstały one w zupełnie nowym miejscu, na terenie nieużywanym dotąd jako parking. Prowadzi do niego specjalnie w tym celu zbudowana droga dojazdowa. Teren został utwardzony płytami ażurowymi i oświetlony. Roboty kosztowały **273 tys. zł.** Inwestycję wykonała firma Mirosława Januszewskiego z Wituni.

Fot. 6. Nowy parking za budynkiem MDK.

Źródło: archiwum własne UM.

- **Budowa chodnika przy al. Wojska Polskiego**

Pod koniec grudnia 2020 r., zakończono także budowę chodnika wzdłuż al. Wojska Polskiego jest to odcinek o długości około 120 mb od ul. Zielonej do ul. Wołodyjowskiego. Chodnik ma szerokość dwóch metrów, a jego nawierzchnia została wykonana z kostki betonowej typu polbruk. Całość zadania kosztowała niespełna **50 tys. zł.** Wykonawcą powyższego zadania była firma MP Budownictwo Drogowe Piotr Paszko z Chojniczek koło Chojnic, która została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego.

- **Przebudowa trzech sięgaczy przy ul. Leśnej i Zielonej**

Zakończyły się także prace drogowe na trzech krótkich odcinkach dojazdowych do posesji na ulicach Leśnej i Zielonej. Wykonanie sięgaczy częściowo sfinansowali mieszkańcy, konkretnie dokumentację techniczną, niezbędną do wykonania zadania, natomiast

z budżetu miasta finansowane były roboty budowlane. Wyremontowane odcinki są teraz utwardzone kostką betonową i zyskały odwodnienie. Inwestycja kosztowała **145 tys. zł.** Wykonawcą powyższego zadania była firma MP Budownictwo Drogowe Piotr Paszko z Chojniczek koło Chojnic, która została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego.

Fot. 7. Jeden z wyremontowanych sięgaczy przy ul. Leśnej.

Źródło: archiwum własne UM.

W ramach działań podejmowanych w infrastrukturze drogowej przekazano również trzy dotacje dla innych jednostek samorządu terytorialnego:

- dla Powiatu Człuchowskiego w wysokości **283 333,00 zł** na przebudowę drogi powiatowej na odcinku od granicy miasta do Sieroczyna wraz z budową ścieżki pieszo–rowerowej,
- dla Powiatu Człuchowskiego w wysokości **102 000,00 zł** na przebudowę ciągów pieszych i parkingów na ul. Traugutta,
- dla Gminy Człuchów w wysokości **330 000,00 zł** na przebudowę drogi gminnej wraz z budową ścieżki pieszo–rowerowej na odcinku 2,5 km od węzła obwodnicy Chojnic w Nieżywiciu do granicy z gminą Chojnice w Topolach (fragment dawnej DK nr 22), to inwestycja dofinansowana przez samorzady z Człuchowa i Chojnic.

12.2.2. Inwestycje w ramach wieloletnich projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych

W ramach rozłożonego na kilka lat projektu pn. „**Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci**

publicznego transportu zbiorowego na terenie Chojnicko–Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego” w roku 2020 zakończono realizację inwestycji polegającej na remoncie i przebudowie budynku dworca PKP w Człuchowie.

Fot. 8. Budynek dworca kolejowego przed przebudową.

Źródło: archiwum własne UM.

Prace objęły część użytkową budynku na parterze, gdzie mieszczą się pomieszczenia na kasy biletowe, poczekalnia, toalety i przechowalnia bagażu oraz piętro i poddasze, gdzie urządzono cztery mieszkania, które wchodzi do mieszkaniowego zasobu miasta. Obok dworca zbudowano przystanek dla autobusów, z którego odjeżdżać będą autobusy dowożące pasażerów do centrum miasta. Po drugiej stronie obiektu dworcowego urządzone są parkingi oraz postój taksówek. Ponadto sam budynek ma nową elewację z płytek klinkierowych, nawiązującą formą do początku XX w. Modernizacja dworca i jego otoczenia kosztowała ponad 4,5 mln złotych, w tym prawie 2,5 mln zł wyniosło dofinansowanie unijne, które stanowiło 85% kosztów kwalifikowanych projektu. Wcześniej w ramach tego samego projektu wybudowano sieć ścieżek rowerowych, którymi można dojechać od dworca kolejowego do różnych części miasta. Planuje się także uruchomienie w Człuchowie systemu roweru miejskiego. Wykonawcą tego zadania była Spółdzielnia Rzemieślnicza NOVENA z Człuchowa.

Fot. 9. Budynek dworca kolejowego po przebudowie.

Źródło: archiwum własne UM.

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

W 2020 r. w ramach projektu rewitalizacyjnego wykonano zadanie pn.: **Utworzenie „Centrum Rodzin” wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku MDK w Człuchowie.** Inwestycja była realizowana w ramach projektu „Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie” dofinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020. Budynek po remoncie jest nowoczesnym obiektem, pełniącym dwie funkcje: Centrum Rodzin oraz Miejskiego Domu Kultury. Dzięki adaptacji poddasza budynek zwiększył powierzchnię użytkową o ponad 400 m². Po modernizacji obiekt zyskał nową elewację, nowe wnętrza, a także windę dla osób niepełnosprawnych, które mają teraz dostęp do każdej kondygnacji budynku. Modernizacja spowodowała również powiększenie sali widowiskowo-teatralnej poprzez wybicie części tylnej ściany sali i wykonanie balkonu, gdzie zamontowane zostały fotele dla publiczności. Teren wokół budynku został utwardzony, oświetlony i wyposażony w małą architekturę typu ławki, donice na kwiaty, kosze na śmieci. Urządzono także małe zieleńce i parkingi.

Fot. 10. Budynek Miejskiego Domu Kultury przed przebudową.

Źródło: archiwum własne UM.

Wartość zadania to 5,3 mln zł, w tym 2,3 mln zł czyli 65% kosztów kwalifikowanych stanowiło dofinansowanie: ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i budżetu państwa.

Fot. 11. Budynek Miejskiego Domu Kultury po przebudowie.

Źródło: archiwum własne UM.

Prace budowlane wykonała firma Usługi Remontowo–Budowlane Grzegorz Drewczyński z Brzeźna koło Człuchowa.

W 2020 r. zakończono realizację rozłożonych na kilka lat prac związanych z rozdziałem kanalizacji ogólnospławnej w ramach projektu pn. „**Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice–Człuchów**”. Koszt inwestycji to prawie 5 mln zł, z czego ok. 70% stanowi dofinansowanie unijne.

Przebudowa sieci kanalizacyjnej na ul. Szkolnej zakończyła trwającą od 2018 r. budowę nowej infrastruktury kanalizacyjnej w Człuchowie. W ramach inwestycji wybudowano ponad 2,7 km sieci kanalizacji deszczowej. Dzięki realizacji tego zadania kanalizacja sanitarna została oddzielona od ogólnospławnej. Teraz czyste wody opadowe mogą spływać bezpośrednio do okolicznych jezior, a do oczyszczalni trafią wyłącznie ścieki komunalne pochodzące z mieszkań i instytucji. Pozwoli to na zmniejszenie ilości ścieków wpływających do miejskiej oczyszczalni, unormuje gospodarkę wodami opadowymi i zapobiegnie podtopieniom ulic podczas obfitych opadów. Szacuje się, że nowo wybudowane środki ochrony przeciwpowodziowej bezpośrednio przysłużą się prawie 2 tys. mieszkańcom. Kilkuletnie prace objęły niemalże całe Śródmieście. W drugim półroczu roku 2020, oprócz ul. Szkolnej, prace objęły również ul. Dąbrowskiego przy Urzędzie Gminy.

Fot. 12. Prace budowlane na ul. Dąbrowskiego w lipcu 2020 r.

Źródło: archiwum własne UM.

Wcześniej gruntownej modernizacji doczekały się sieci położone pod drogami w ścisłym centrum miasta oraz m.in. przy ulicach: Kwiatowej, Jacka i Agatki, Garbarskiej, Szczecińskiej, Traugutta i Sobieskiego. Roboty budowlane wykonywały firmy:

Przedsiębiorstwo Robót Melioracyjnych i Ochrony Środowiska „EKOMEL” Sp. z o.o. z Chojnic i Usługi Komunalno–Transportowe „AMAR” Mariusz Rudnik z Lichnow koło Chojnic. Termin wykonania do 30 września 2020 r.

12.2.3. Pozostałe inwestycje

Oprócz inwestycji drogowych i prac w ramach dużych projektów unijnych miasto zrealizowało w 2020 r. również inne inwestycje. Są to m.in.:

- **Przebudowa części budynku oświatowego przy ul. Szkolnej**

Na koniec grudnia 2020 r. zakończono także prace adaptacyjne w części budynku byłego gimnazjum w Człuchowie, którego część stanie się nową siedzibą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zmiana ta w znacznym stopniu zwiększy komfort pracy i obsługi interesantów. Człuchowski MOPS w nowej siedzibie zajmie jeden z trzech pionów budynku. W nowym miejscu ośrodek będzie miał trzykrotnie więcej miejsca niż na ul. Średniej.

Fot. 13. Budynek oświatowy przy ul. Szkolnej 3, nowa siedziba MOPS-u.

Źródło: archiwum własne UM.

Adaptacja budynku przy ul. Szkolnej polega na przebudowie byłych sal lekcyjnych na pomieszczenia biurowe oraz dostosowaniu tej części budynku do aktualnie obowiązujących przepisów sanitarnych i przeciwpożarowych. Placówka będzie również miała osobne wejście. Wartość inwestycji to prawie 535 tys. zł, ponad 500 tys. zł pochodzi

z dodatkowych środków przyznanych miastu w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Wykonawcą zadania było Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Julbud” Maciej Lemańczyk z Chojnic, która zobowiązała się zrealizować powyższą inwestycję w terminie do 15 grudnia 2020 r.

▪ **Doświetlenie przejść dla pieszych**

Sześć przejść dla pieszych na ul. Szczecińskiej w Człuchowie zostało doświetlonych lampami LEDowymi oraz oznaczonych nowymi, fluorescencyjnymi pionowymi znakami drogowymi. Inwestycja była realizowana na wszystkich przejściach na całej długości ul. Szczecińskiej – od stacji paliw Orlen do pomnika na Placu Bohaterów. Modernizacja kosztowała 107 tys. zł. Miasto otrzymało na ten cel prawie 80% dofinansowania z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka na lata 2018–2020. W całej Polsce zaledwie 68 wniosków otrzymało dofinansowanie w ramach tego programu, w naszym województwie – tylko 4, w tym Gmina Miejska Człuchów. Wykonawcą inwestycji była firma ESKA s.c. Usługi Ogólnobudowlane z Człuchowa. Termin wykonania do 7 grudnia 2020 r.

Fot. 14. Nowoznakowane przejście dla pieszych na ul. Szczecińskiej.

Źródło: archiwum własne UM.

▪ **Termomodernizacja budynku kina**

Nowa elewacja, okna, drzwi, schody oraz napisy elewacyjne przed wejściem i przy wyjściu – tak po remoncie wygląda budynek człuchowskiego kina. Obiekt przeszedł gruntowną modernizację części zewnętrznej. Naprawie poddano dach i orywnowanie,

a cały budynek docieplono. Zewnętrzna elewacja zyskała nową estetykę. Pojawiła się też nowa balustrada oraz oświetlenie zewnętrzne. Całość kosztów realizacji tej inwestycji pokryła część dodatkowych środków przyznanych miastu w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (tzw. funduszu COVID-19), dokładnie jest to prawie 350 tys. zł. Prace budowlane wykonała Spółdzielnia Rzemieślnicza NOVENA z Człuchowa. Termin realizacji do 16 listopada 2020 r.

Fot. 15. Budynek kina po termomodernizacji od strony wyjścia.

Źródło: archiwum własne UM.

12.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w 2020 r.

Szczegółowy wykaz wydatków inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów zarówno zaplanowanych, jak i wykonanych w 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Wykonanie wydatków inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów na dzień 31 grudnia 2020 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan [zł]	Wykonanie [zł]
<i>I. Inwestycje kontynuowane z lat poprzednich</i>			
1	Przebudowa drogi powiatowej nr 2538G Człuchów – Sieroczyn na odcinku od granicy miasta do Sieroczyna – dotacja dla Powiatu Człuchowskiego	283 333,00	283 333,00
2	Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie Chojnicko – Człuchowskiego MOF	1 826 572,00	1 802 451,24

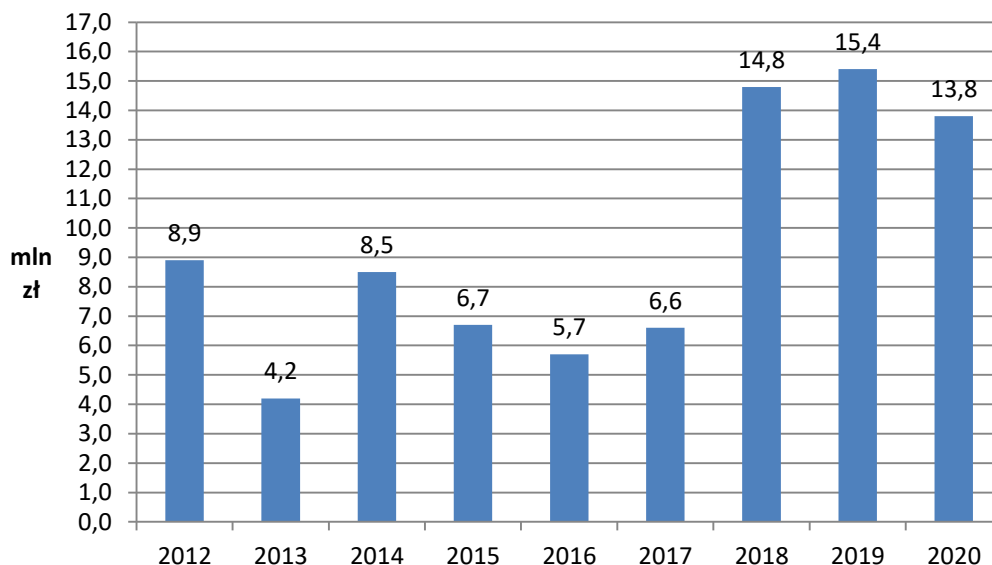
3	Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie	5 854 628,76	5 508 303,63
4	Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice – Człuchów	2 014 417,00	1 574 024,10
RAZEM		9 978 950,76	9 168 111,97
<i>II. Inwestycje zrealizowane w całości w ciągu 2020 r.</i>			
1	Przebudowa ciągów pieszych i parkingów na drodze powiatowej nr 2538G ul. Traugutta w Człuchowie – dotacja dla Powiatu Człuchowskiego	102 000,00	102 000,00
2	Dokumentacja techniczna budowy dróg gminnych	89 229,00	86 715,00
3	Modernizacja dróg gminnych – sięgacz ul. Leśna, ul. Zielona; ul. Mieszka I; ul. Stajenna, ul. Wojska Polskiego – dojazd do budynku 34a; ul. Garbarska – parking, parking MDK, droga przy Traugutta 7A, chodnik Wojska Polskiego	1 721 944,02	1 707 878,29
4	Przebudowa drogi gminnej nr 236040G wraz z budową ścieżki pieszo–rowerowej – dotacja dla Gminy Wiejskiej Człuchów	330 000,00	330 000,00
5	Przebudowa części budynku po byłym gimnazjum na siedzibę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	616 029,84	615 403,45
6	Wykup gruntów	430 000,00	417 256,20
7	Modernizacja budynków komunalnych	240 000,00	211 320,81
8	Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie – dotacje	107 393,81	107 393,81
9	Witacz miejski – wykonanie i montaż	50 000,00	50 000,00
10	Zakup iluminacji świątecznej	13 001,10	13 001,10
11	Modernizacja systemu monitoringu miejskiego	30 000,00	29 889,00
12	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Człuchowie	212 572,62	212 572,49
13	Zakup schodołazu gąsienicowego	13 300,00	13 300,00
14	Modernizacja oświetlenia ulicznego	40 000,00	36 519,35
15	Utylizacja azbestu	9 000,00	6 125,00
16	Budżet obywatelski – wybieg dla psów „Szczęśliwy pies”	85 000,00	83 998,70
17	Dotacja na zakup wyposażenia dla Miejskiego Domu Kultury	75 000,00	74 775,41
18	Termomodernizacja budynku kina	445 355,00	441 944,59
19	Modernizacja budynku Domu Sportowca	100 000,00	99 999,46
20	Budowa placu zabaw	20 000,00	19 434,00
RAZEM		4 729 825,39	4 659 526,66
OGÓLEM		14 708 776,15	13 827 638,63

Źródło: dane UM.

Wydatki inwestycyjne Gminy Miejskiej Człuchów na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15. Wydatki inwestycyjne Gminy Miejskiej Człuchów w latach 2012–2020 (w mln zł).

Źródło: dane UM w Człuchowie.

13. GOSPODAROWANIE MIENIEM KOMUNALNYM

Powierzchnia geodezyjna Człuchowa niezmiennie wynosi **1 278 ha**.

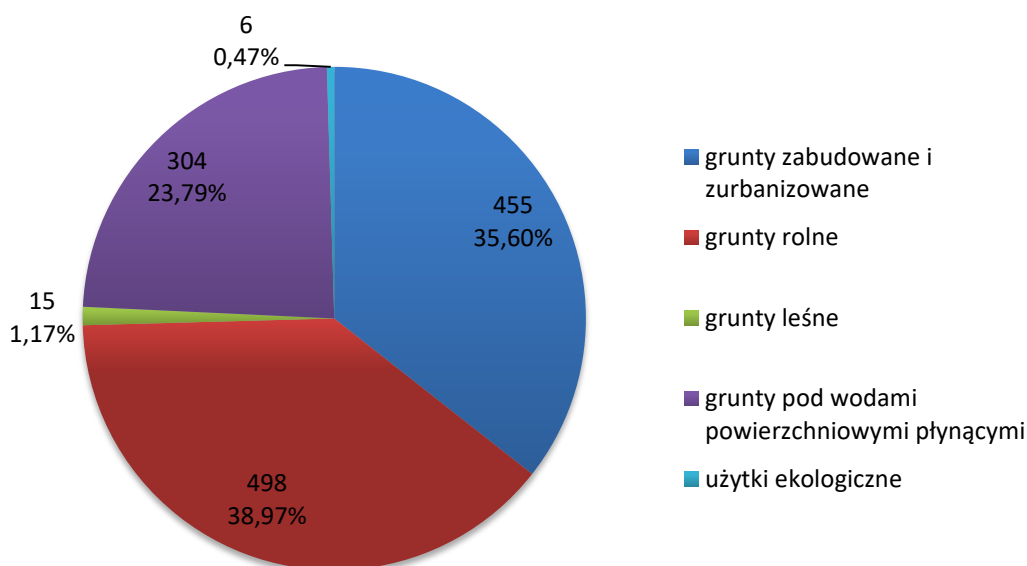
13.1. Struktura gruntów

W 2020 r. w **strukturze użytkowania** gruntów można wyróżnić:

- a) grunty zabudowane i zurbanizowane – 455 ha, w tym:
 - a. tereny mieszkaniowe 126 ha
 - b. tereny przemysłowe 34 ha
 - c. inne tereny zabudowane 75 ha
 - d. zurbanizowane tereny niezabudowane 43 ha
 - e. tereny rekreacyjno–wypoczynkowe 67 ha
 - f. tereny komunikacyjne: drogi 94 ha, tereny kolejowe 16 ha
- b) grunty rolne – 498 ha, w tym:
 - a. grunty orne 396 ha
 - b. sady 10 ha
 - c. łąki trwałe 24 ha
 - d. pastwiska trwałe 28 ha

- e. grunty rolne zabudowane 13 ha
 - f. grunty pod stawami i pod rowami 2 ha
 - g. grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych 1 ha
 - h. nieużytki: 24 h
- c) grunty leśne – 15 ha
 - a. lasy 13 ha
 - b. grunty zadrzewione i zakrzewione 2 ha
 - d) grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi: 304 ha
 - e) użytki ekologiczne: 6 ha.

Wykres 16. Ogólna struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r. (w ha i %).

Źródło: opracowanie własne na podst. danych UM.

Pod względem **własności** gruntów podział wygląda następująco:

- a) grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości – 288,0947 ha
- b) grunty przekazane w trwałą zarząd – 18,4229 ha,
- c) grunty oddane w użytkowanie wieczyste – 73,9625 ha.

Poza tym Gmina Miejska Człuchów posiada grunty własne położone w granicach administracyjnych gminy Człuchów o powierzchni 35,7400 ha, są to:

- a) 0,6688 ha zabudowane trzydziestorodzinnym domem mieszkalnym w Głędowie 4d i zespołem garaży murowanych,

- b) 5,8158 ha nieczynne wysypisko śmieci w obrębie wsi Dębica,
- c) 28,4617 ha czynne wysypisko śmieci w obrębie wsi Kiełpin,
- d) 0,7937 ha będących własnością Skarbu Państwa, a będących w użytkowaniu wieczystym Gminy Miejskiej Człuchów.

13.2. Sprzedaż i nabycie nieruchomości

Gmina Miejska Człuchów w 2020 r. dokonała sprzedaży niżej wymienionych nieruchomości:

- 3 działki z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe jednorodzinne, położone przy ulicach Traugutta i Podbipięty,
- 1 działka z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe wielorodzinne położona przy ulicy Średniej,
- 6 lokali mieszkalnych na rzecz najemców,
- 2 działki na poprawienie warunków wcześniej nabytych nieruchomości, położone przy ulicach: Poniatowskiego i Kmicica,
- 1 działka z przeznaczeniem pod zabudowę usługowo–mieszkaniową położona przy ul. Długosza.

W 2020 r. Gmina Miejska Człuchów nabyła następujące nieruchomości:

- grunty z przeznaczeniem pod drogi publiczne, przy ul. Krokusowej z mocy ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- nieruchomości gruntowe z przeznaczeniem na cele publiczne, przeznaczone pod dostęp do pasa rowu melioracyjnego przy alei Wiosennej w drodze cywilno–prawnej (aktem notarialnym).

13.3. Inne dochody z gospodarki mieniem komunalnym

Pozostałe dochody uzyskane w 2020 r. przez Gminę Miejska Człuchów z gospodarki mieniem komunalnym to:

- a) dochody z ustanowionej służebności gruntowej z przeznaczeniem pod lokalizację części parkingu podziemnego, przy ulicach Długosza/Janty–Lipińskiego;

b) dochody z tytułu spłat rat za nieruchomości nabyte w latach poprzednich.

W 2020 r. wydano 6 zawiadomień potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności.

Wydano 4 decyzje adiacenckie z tytułu wzrostu wartości nieruchomości wskutek ich podziału.

14. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

14.1. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów

Gmina Miejska Człuchów na dzień 31 grudnia 2020 r. była właścicielem **19** budynków mieszkalnych, w których ogółem usytuowanych jest **138** lokali, w tym: **63 lokale mieszkalne** i **75 lokali socjalnych**. Jest również właścicielem jednego lokalu chronionego przy ul. Batorego 7/1a, którego dysponentem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.

W samoistnym posiadaniu miasta są następujące budynki:

- 1) przy **ul. Batorego 4** – w budynku usytuowanych jest ogółem 5 lokali (tj. 1 mieszkalny i 4 socjalne), o łącznej powierzchni użytkowej 214,66 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
- 2) przy **ul. Batorego 7** – w budynku usytuowanych jest ogółem 6 lokali (tj. 1 chroniony i 5 socjalnych), o łącznej powierzchni użytkowej 228,22 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
- 3) przy **ul. Batorego 9a** – w budynku usytuowanych jest ogółem 5 lokali socjalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 158,61 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
- 4) przy **ul. Dworcowej 8** – w budynku usytuowanych jest ogółem 5 lokali mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 327,46 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 4;
- 5) przy **ul. Dworcowej 9** – w budynku usytuowanych jest ogółem 10 lokali, o łącznej

- powierzchni użytkowej 443,75 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 3;
- 6) przy **ul. Felczaka 1** – w budynku usytuowanych jest ogółem 5 lokali mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 329,29 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 3;
 - 7) przy **ul. Jerzego z Dąbrowy 2** – w budynku usytuowanych jest ogółem 5 lokali mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 275,30 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 3;
 - 8) przy **ul. Kusocińskiego 3** – w budynku usytuowanych jest ogółem 13 lokali (tj. 1 mieszkalny i 12 socjalnych), o łącznej powierzchni użytkowej 559,30 m², na lokal przypadają przeciętnie 2 izby;
 - 9) przy **ul. Sienkiewicza 6b** – w budynku usytuowany jest 1 lokal mieszkalny o powierzchni: 55,31 m², posiada 4 izby;
 - 10) przy **ul. Słowackiego 4** – w budynku usytuowanych jest ogółem 13 lokali mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 446,52 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
 - 11) przy **ul. Słowackiego 12** – w budynku usytuowane są ogółem 4 lokale mieszkalne, o łącznej powierzchni użytkowej 212,13 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
 - 12) przy **ul. Słowackiego 16** – w budynku usytuowanych jest ogółem 19 lokali (tj. 2 mieszkalne i 17 socjalnych), o łącznej powierzchni użytkowej 597,49 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
 - 13) przy **ul. Słowackiego 24a** – w budynku usytuowanych jest ogółem 14 lokali socjalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 537,00 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
 - 14) przy **ul. Szczecińska 11a** – w budynku usytuowane są ogółem 3 lokale mieszkalne, o łącznej powierzchni użytkowej 156,50 m², przeciętna liczba izb na lokal – 2;
 - 15) przy **ul. Szczecińska 25** – w budynku usytuowanych jest ogółem 11 lokali (tj. 2 mieszkalne i 9 socjalnych), o łącznej powierzchni użytkowej 391,41 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
 - 16) przy **ul. Traugutta 1** – w budynku usytuowanych jest ogółem 6 lokali (tj. 3 mieszkalne i 3 socjalne), o łącznej powierzchni użytkowej 240,54 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
 - 17) przy **ul. Traugutta 3** – w budynku usytuowanych jest ogółem 3 lokale mieszkalne,

o łącznej powierzchni użytkowej 156,54 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 4;

- 18) przy **ul. Zamkowej 13** – w budynku usytuowanych jest ogółem 7 lokali (tj. 1 mieszkalny i 6 socjalnych), o łącznej powierzchni użytkowej 244,85 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 2;
- 19) przy **ul. Kraszewskiego 4** – w budynku usytuowane są ogółem 4 lokale, o łącznej powierzchni użytkowej 392,44 m², przeciętna liczba izb przypadających na lokal – 3.

Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu w budynkach stanowiących własność miasta wynosi **42,10 m²**, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca – 20,75 m² powierzchni użytkowej lokalu.

Ponadto miasto jest właścicielem ogółem **242** lokali mieszkalnych i **2** lokali socjalnych oraz **5** lokali użytkowych usytuowanych w **84** budynkach stanowiących wspólnoty mieszkaniowe. W zarządzie sprawowanym przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie pozostaje **76** wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina posiada udziały w ilości: **224** lokali mieszkalnych i **2** lokali socjalnych. W zarządzie innych podmiotów pozostaje **8** wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina posiada łącznie **18** lokali mieszkalnych.

Ogółem mieszkaniowy zasób Gminy tworzy **382** lokale, w tym: **305** lokali mieszkalnych oraz **77** lokali socjalnych, które zostały wygospodarowane ze starej substancji mieszkaniowej tj., po przekwalifikowaniu lokali mieszkalnych o obniżonym standardzie usytuowanych w przedwojennych budynkach mieszkalnych.

Tabela 19. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.

Lokalizacja lokali	Lokale mieszkalne	Lokale socjalne	Łącznie
w budynkach stanowiących 100% własność Gminy	63	75	138
we wspólnotach będących w zarządzie Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o.	224	2	226
we wspólnotach będących w zarządzie innych podmiotów	18	0	18
Mieszkaniowy zasób Gminy Miejskiej Człuchów	305	77	382

Źródło: opracowanie własne na podst. danych UM.

14.2. Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Człuchów

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2014–2020 (uchwała Nr XLV.321.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 26 lutego 2014 r.), który obowiązywał jeszcze w 2020 r. przewidywał pomniejszenie mieszkaniowego zasobu miasta poprzez wyburzenie trzech budynków mieszkalnych położonych przy: ul. Batorego 7 (5 lokali socjalnych), ul. Batorego 9 (5 lokali socjalnych) i ul. Sienkiewicza 3b (1 lokal mieszkalny). Program taki na lata 2021–2027 przewiduje kolejne wyburzenia, miałyby one objąć następujące budynki:

- 5-lokalowy usytuowany przy **ul. Batorego nr 4**,
- 5-lokalowy usytuowany przy **ul. Batorego nr 9A**,
- 5-lokalowy usytuowany przy **ul. Jerzego z Dąbrowy nr 2**.

Zawarte w tejże uchwale zasady polityki czynszowej określają zastosowanie przez gminę 10 zniżek (w zależności od wyposażenia lokalu) do stawki bazowej czynszu, której wysokość ustala zarządzeniem Burmistrz Miasta. Obecnie stawka bazowa czynszu pozostaje na poziomie 4,58 zł za m² powierzchni lokalu (obowiązuje od 1 lutego 2013 r.).

Ilość lokali w zasobach gminy przypisanych do poszczególnych stawek czynszowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Stawki czynszowe w zasobie mieszkaniowym Gminy miejskiej Człuchów.

Lp.	Stawka czynszu za 1 m ² [zł]	Ilość lokali	Łączna powierzchnia lokali [m ²]
1	4,58	40	2 027,19
2	4,35	12	550,74
3	3,89	80	3 686,56
4	3,66	6	222,68
5	3,43	96	5 290,12
6	3,20	52	2 501,53
7	2,97	9	296,49
8	2,77	9	347,84
9	2,52	1	10,20
10	1,03	77	2 663,68
suma		382	17 597,03

Źródło: opracowanie własne UM.

W 2020 r. do zawarcia umowy najmu lokali socjalnych i lokali mieszkalnych skierowano ogółem 22 gospodarstwa domowe, w tym zawarto 5 umów z tytułu zmiany lokatora (wstąpienie w najem). Z tytułu ruchu ludności w 2020 r. gmina odzyskała łącznie 13 mieszkań, w tym: 8 lokali mieszkalnych i 5 lokali socjalnych, przeznaczonych do ponownego zasiedlenia.

Objęcie w najem lokali mieszkalnych i lokali socjalnych odbywało się zgodnie z kryteriami zawartymi w uchwale Nr IV/30/2003 RM z dnia 19 lutego 2003 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej w Człuchowie oraz w oparciu o opinię Społecznej Komisji Mieszkaniowej działającej przy Burmistrzu Miasta. W 2020 r. Gmina wskazała 1 lokal socjalny pod potrzeby wykonania eksmisji z zasobów nienależących do zasobów mieszkaniowych Gminy, co spowodowało również zaprzestanie wypłaty odszkodowania przez Gminę na rzecz właściciela lokalu.

Natomiast, w mieszkaniowym zasobie gminy pozostały do wykonania 4 wyroki o eksmisji (z poprzednich okresów), które zostały orzeczone ze względu na występujące zaległości czynszowe (część gospodarstw domowych podjęła spłatę zadłużenia). Gmina nie wszczyła kolejnych postępowań eksmisyjnych.

Na początku 2020 r. na mieszkanie z zasobów Gminy oczekiwało łącznie 30 gospodarstw domowych natomiast, według stanu na 31 grudnia 2020 r. ilość oczekujących zmniejszyła się do 17 gospodarstw domowych. Średni czas oczekiwania na propozycję objęcia w najem lokalu z zasobów gminy wyniósł 3 lata. Względem poprzednich okresów, czas oczekiwania na mieszkanie spadł o kolejne 3 lata.

14.3. Remonty w zasobie mieszkaniowym miasta

W 2020 r. wykonano prace remontowe w 25 mieszkaniach, znajdujących się przy ulicach: Zamkowa 13, Słowackiego 24A, Słowackiego 18, Różana 2, Felczaka 3, Słowackiego 16, Dworcowa 9, Królewska 13, Traugutta 7A, Batorego 7, Wojska Polskiego 27, Dąbrowskiego 3, Królewska 21, Sobieskiego 2, Średnia 6A, Szczecińska 12, Sobieskiego 8, Szczecińska 19, Szczecińska 2, Królewska 18, Jerzego z Dąbrowy 2.

Przedmiotem remontów były: wymiana instalacji elektrycznych, wymiana instalacji wod.-kan., wymiana okien i drzwi, remont podłóg, remont mieszkań przed ponownym zasiedleniem, dokonano więc:

- wymiany instalacji w budynkach – 9 mieszkań,
- wymiany stolarki budowlanej w budynkach – 18 mieszkań,
- doprowadzenia centralnego ogrzewania do budynku – 2,
- przyłączenia do sieci gazu ziemnego – 1 budynku,
- ocieplenia budynku – 1.
- nie wykonywano w 2020 r. remontu dachu budynku, doprowadzenia wodociągów, doprowadzenia ciepłej wody do budynków.

15. GOSPODARKA KOMUNALNA

15.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Gmina jest ustawowo zobowiązana do objęcia systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na swoim terenie. W roku 2020 gmina zapewniła odbiór odpadów od mieszkańców, który na mocy postępowania o zamówienie publiczne z 2019 r. prowadziło Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. Z terenu miasta odebrano **5 620,261 Mg**, natomiast w PSZOK zebrano 431,186 Mg, z tego przekazano do ZZO Nowy Dwór 246,513 Mg, innemu odbiorcy – 188,697 Mg. Łącznie w gminnym systemie odpadów komunalnych wytworzono w 2020 r. **6 055,47 Mg**.

Zakład Zagospodarowania Odpadów w Nowym Dworze jest spółką samorządową powołaną do gospodarowania odpadami w imieniu i na rzecz samorządów tworzących spółkę. Do zagospodarowania w ZZO Nowy Dwór ogółem z miasta trafiło w 2020 r. **6 167,413 Mg** odpadów tj.:

Tabela 21. Odpady przekazane do ZZO Nowy Dwór w 2020 r.

Lp.	Kod odpadu	Nazwa wg katalogu odpadów	Masa [Mg]	Uwagi
1	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	3187,625	R12**
2	20 01 11	Tekstylia	4,958	R12

3	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	314,502	R12
4	20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach (POPIÓŁ)	248,60	D5
5	20 01 99	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (BIOODPADY)	1168,862	R3
6	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,87	zbieranie
7	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	7,034	zbieranie
8	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	2,005	zbieranie
9	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające składniki niebezpieczne	5,659	zbieranie
10	20 01 39	Tworzywa sztuczne	51,127	R12
11	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	166,768	R12
12	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	343,208	R12
13	15 01 07	Opakowania ze szkła	283,659	zbieranie
14	16 01 03	Zużyte opony	36,80	zbieranie
15	17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	4,066	R5
16	16 01 19	Tworzywa sztuczne	7,74	D5
17	17 02 02	Szkło	0	
	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 06 01	8,56	R5
18	17 03 80	Odpadowa papa	3,24	D5
19	20 01 02	Szkło	0	
20	17 01 80	Usunięte tynki, tapety, okleiny	0,40	D5
21	17 02 01	Drewno	2,6	zbieranie
22	17 02 03	Tworzywa sztuczne	7,94	D5
23	17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	5,54	D5
24	19 08 01	Skratki	84,30	D5
25	19 08 02	Zawartość piaskowników	48,48	D5
26	20 01 01	Papier i tektura	7,33	R12
27	20 01 10	Odzież	0	
28	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0	
29	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	165,54	D5
Razem:			6 167,413 Mg	

*odpad niebezpieczny

**R12 – recykling lub odzysk materiałów nieorganicznych

R3 – recykling lub odzysk substancji organicznych

D5 – składowanie na składowiskach

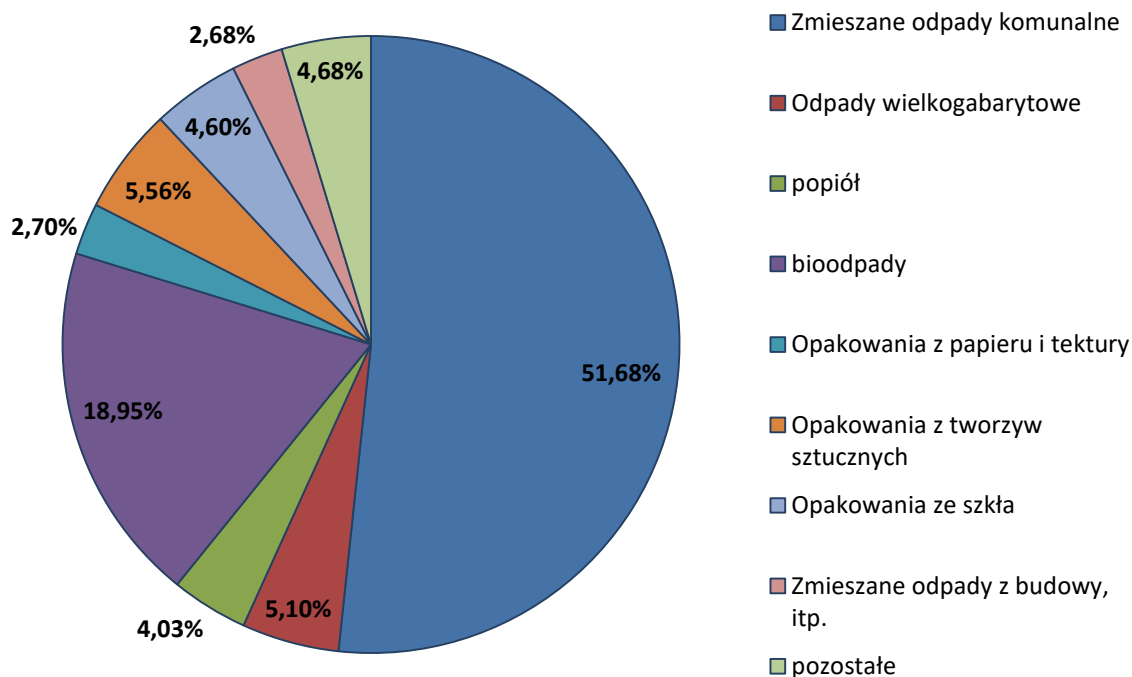
Mg = tona

Źródło: dane UM.

Spośród dostarczonych odpadów 5866,774 Mg stanowią odpady z gminnego systemu, pozostałe tj. 300, 639 Mg pochodzi od pozostałych dostawców m.in. firm.

Wykres 17. Struktura odpadów przekazanych do ZZO Nowy Dwór w 2020 r. z miasta Człuchów.

Źródło: oprac. własne na podst. danych UM.

Koszt odbioru odpadów, który realizowany był zgodnie z zakresem i częstotliwością przyjętą w uchwale Rady Miejskiej w sprawie szczegółowych zasad świadczenia usług wyniósł: **1 305 317,59 zł**, z czego wypłacono należności za kwotę 1 295 239,47 zł, a należność w wysokości 10 078,12 zł przeszła na płatności roku 2021, obciążając tym samym koszty roku 2021. System pokrywa odbieranie odpadów z nieruchomości wg niżej wymienionych zasad:

- 1) odpady odbierane były w każdej ilości – nie ustalono limitu co do masy odpadów,
- 2) odbierano następujące odpady: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, opakowaniowe (szklane, papierowe, tworzywo, metale oraz opakowania wielomateriałowe), meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady z remontów, odpady biodegradowalne i popiół.

W aptekach zlokalizowano pojemniki na przeterminowane leki, w PSZOK przyjmowane były wszystkie, posegregowane odpady z gospodarstw domowych w tym niebezpieczne.

3) częstotliwość odbioru:

a) niesegregowane (zmieszane)

- zabudowa wielorodzinna 2 razy w tygodniu,
- zabudowa jednorodzinna 1 raz w tygodniu.

b) opakowaniowe:

- zabudowa jednorodzinna: jeden raz w miesiącu – dopuszczony jest odbiór 2 razy w miesiącu w sezonie letnim,
- zabudowa wielorodzinna: jeden raz w tygodniu.

c) gabaryty, zużyty sprzęt: jeden raz na kwartał + interwencyjny odbiór raz w miesiącu z zabudowy wielorodzinnej oraz na bieżąco w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Kiełpinie.

d) biodegradowalne:

w okresie październik – marzec

- zabudowa wielorodzinna: 1 raz w tygodniu,
- zabudowa jednorodzinna: 1 raz w tygodniu,

w okresie kwiecień – wrzesień

- zabudowa wielorodzinna: dwa razy w tygodniu,
- zabudowa jednorodzinna: dwa razy w tygodniu.

e) popioły:

- styczeń, luty, marzec, październik, listopad, grudzień – 1 raz w tygodniu,
- kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień – 2 razy w miesiącu.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych czynny był w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 12:00 do 17:00. Prowadzenie PSZOK jest elementem systemu, zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W roku 2020 mieszkańcy miasta dostarczyli do PSZOK 431,186 ton odpadów spośród 675,391 ton przyjętych ogółem przez punkt, 244,205 ton dostarczyli mieszkańcy gminy wiejskiej Człuchów.

Do zagospodarowania przekazano również innemu odbiorcy niż ZZO odpady budowlane i rozbiórkowe w ilości 188,697 Mg. Koszt utrzymania punktu ponoszony jest przez miasto i gminę, rozliczanie następuje w stosunku do ilości dostarczonych odpadów. W roku 2020 koszt prowadzenia PSZOK i transportu odpadów dostarczonych przez mieszkańców miasta wyniósł 105 550,80 zł, koszt gminy wiejskiej Człuchów wyniósł 63 759,00 zł.

W powyższych kosztach zawiera się wydatek dodatkowy wynikający ze zmiany przepisów w wysokości 3 000,00 zł na operat p.poż., gdzie gmina wiejska wydatkowała na ten cel 1 845,00 zł (zwrot do budżetu).

Dostarczane do punktu odpady to w przeważającej części odpady budowlane, zielone z pielęgnacji ogrodów, zużyte meble i sprzęt AGD. Odpady te były magazynowane i transportowane do Instalacji Komunalnej w Nowym Dworze, w której nastąpiło ich zagospodarowanie oraz do innego odbiorcy, który przejął do zagospodarowania odpady budowlane (gruz).

Dostarczane w roku 2020 odpady przyjmowane były wg cen ustalonych uchwałą Nr 27/2018 z dnia 20 grudnia 2018 r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Zakładu Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór sp. z o.o.

Koszt zagospodarowania odpadów pochodzących z terenu miasta w roku 2020 wyniósł **1 963 681,92 zł**, z czego wypłacono należność w wysokości 1 801 379,47 zł, należność w wysokości 162 302,45 zł przeszła na poczet płatności 2021 r. Wpływy od mieszkańców będące konsekwencją ustalonej stawki nie zabezpieczyły pokrycia kosztów, dlatego też ostatnie rachunki w roku 2020 zostały nie zapłacone, a kwota 172 380,62 zł obciąża rok 2021. Dla zabezpieczenia systemu w zakresie samofinansowania się obowiązująca w 2020 r. stawka powinna być o 1,84 zł/osobę wyższa od uchwalonej.

Ogółem od mieszkańców miasta oraz firm w ramach gminnego systemu przyjęto 6 055,471 ton odpadów komunalnych, w których było 3 118,402 ton odpadów zmieszanych oraz 2 937,069 ton odpadów wysegregowanych „u źródła” czyli w gospodarstwach domowych oraz firmach wytwarzających tego rodzaju odpady, do ZZO przekazano 5 866,774 Mg.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła za rok 2020 wyniósł 47,41%, gdzie zobowiązanie ustawowe dla każdej

gminy to poziom 50%, nie osiągnięto więc ustawowego poziomu. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne wyniósł 58%, gdzie ustawowy poziom wynosi 70%. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 13,58% (składowano), gdzie ustawowy dopuszczalny poziom to 35%.

Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu, które obejmują:

- 1) odbiór z posesji, transport, zbieranie w PSZOK, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych w ZZO Nowy Dwór;
- 2) utrzymywanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych wspólnie z gminą wiejską Człuchów;
- 3) obsługę administracyjną systemu;
- 4) edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Ustalona opłata nie obejmuje wyposażania nieruchomości w pojemniki, utrzymywania miejsc gromadzenia odpadów w czystości, usuwania odpadów wielkogabarytowych, remontowych poza wyznaczonymi harmonogramem terminami, budowania wiat ogradzających miejsca gromadzenia odpadów, jak i monitorowania ich z zastosowaniem systemów wizyjnych. Wymienione obowiązki należą do właścicieli nieruchomości, które wytwarzają odpady i są ich dodatkowym kosztem.

Merytorycznie system gospodarowania odpadami w 2020 r. administracyjnie obsługiwały następujące stanowiska pracy Urzędu Miejskiego: Referat Przestrzeni i Ochrony Środowiska – pełen etat ds. gospodarki odpadami wraz z zastępstwem przez etat ds. ochrony środowiska, część etatu kierownika referatu, Referat Finansowy – część etatu 2 pracowników, Referat Organizacyjny i Promocji Miasta – część etatu 2 gońców.

W gminnym systemie pozostały nieruchomości niezamieszkałe, pomimo możliwości zrezygnowania, obsługiwał on zatem w roku 2020: 10 637 osób (w tym kompostujących bio w przydomowych kompostownikach 552 osoby) oraz nieruchomości niezamieszkałe. Obsługa systemu polega m.in. na wprowadzaniu zmian, które wynikają ze zmieniających się deklaracji, których w ciągu 2020 r. wpłynęło 1 697.

Z mocy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ordynacji podatkowej do obowiązków gminy należą również czynności kontrolne. W roku 2020 przeprowadzono 2 kontrole spółki podczas odbioru odpadów w ramach zawartej umowy, 10 kontroli posiadania kompostowników na terenie nieruchomości jednorodzinnych, oraz 81 weryfikacji deklaracji z tytułu urodzeń dzieci. Prowadzenie pełnego zakresu kontroli wymaga zmian organizacyjnych w zakresie etatów, szkoleń i bieżących analiz po stronie wpływów do budżetu z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami.

Liczba pracowników w Referacie PiOŚ, zajmujących się gospodarką odpadami komunalnymi jest nieadekwatna do ilości pracy i obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów i będzie musiała zostać zwiększona. Koszty obsługi administracyjnej systemu w roku 2020 wyniosły 120 847,75 zł, nie obejmują one jednak kosztów pracy wszystkich pracowników biorących udział w obsłudze systemu.

Zgodnie z uchwałą Nr XIV/91/2011 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzielaniu dotacji celowej z budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska na wnioski zainteresowanych przydzielane jest dofinansowanie w postaci dotacji celowych. W roku 2020 wpłynęło 7 wniosków o udzielenie dofinansowania, z których jeden nie został zrealizowany z powodu rezygnacji wnioskodawcy. Wydatkowano na powyższy cel 6 125,00 zł.

15.2. Utrzymanie czystości i porządku oraz urzędzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Burmistrz Miasta Człuchów zapewnił w roku 2020 czystość i porządek w granicach miasta w stopniu wynikającym z częstotliwości wykonywanych prac. Zakres ten obejmował oczyszczanie chodników, placów, parkingów zlokalizowanych na gruntach stanowiących własność gminy, oczyszczanie jezdni dróg gminnych, dla których Burmistrz jest zarządcą drogi. Oczyszczanie ograniczone tj. zbieranie luźnych zanieczyszczeń z całego obszaru, oczyszczanie „starego” cmentarza wraz z wywozem odpadów, wywóz z koszy ulicznych oraz pojemników przy garażach i kontenerów z działek dzierżawionych od miasta wraz z dzierżawą tych urzędzeń. Do zakresu przyjęto również mycie wiat

przystankowych, mycie i dezynfekcję koszy ulicznych oraz tzw. „oczyszczanie na żądanie” tzn. oczyszczanie wyznaczonych miejsc w okresie zimy.

Koszt wykonanych prac w roku 2020 wyniósł **340 457,70 zł**, prace realizowała spółka miejska. Na poniesione koszty składały się: amortyzacja, materiały pędne, oleje, płyny eksploatacyjne, ogumienie środków transportowych, materiały budowlane, usługi remontowe, konserwacyjne, abonament GPS, wynagrodzenia z pochodnymi, ubezpieczenia rzeczowe, dostawa wody i odprowadzanie ścieków, usługi naprawcze, koszty administracyjne.

Z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wynika również obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni. Ewidencja prowadzona w 2020 r. na koniec roku zawierała stan: **12** przydomowych oczyszczalni ścieków oraz **282** zbiorniki bezodpływowe.

Zobowiązania ustawowe w stosunku do zamkniętych składowisk odpadów w Dębnicy i Kiełpinie realizuje spółka miejska: Przedsiębiorstwo Komunalne, która jest zarządcą składowisk pozostających w fazie poeksploatacyjnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzony był monitoring składowisk oraz wykonywane były prace porządkowe jak koszenie, podlewanie nasadzonych drzewek. Z zobowiązań ustawowych wynika zakres parametrów wskaźnikowych oraz minimalna częstotliwość badań składowisk. W roku 2020 poddane były następującym badaniom: wielkość przepływu i skład wód powierzchniowych, objętość i skład wód odciekowych, poziom i skład wód podziemnych, emisja i skład gazu składowiskowego, sprawność systemu odprowadzania gazu składowiskowego, osiadanie składowiska, badanie wielkości opadu atmosferycznego.

Koszt utrzymania składowisk w roku 2020 wyniósł odpowiednio: Dębnicy **77 633,18 zł**, Kiełpina **158 859,71 zł**.

Ze względu na fakt, że składowisko w Kiełpinie zostało wybudowane przez dwa samorządy i obsługiwało mieszkańców miasta i gminy w kosztach utrzymania partycypuje gmina wiejska na poziomie 18%, co daje koszt 28 594,75 zł (zwrot do budżetu miasta).

W celu zwiększenia standardu w roku 2020 zakupiono 18 sztuk nowych koszy ulicznych o pojemności 65 litrów, o wartości 29 509 zł, które zastąpiły wyeksploatowane urządzenia tego typu na terenie miasta.

15.3. Utrzymanie zieleni miejskiej

Do zieleni miejskiej należą tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności park, zieleńce, promenada, bulwary – zieleń przyjeziorna, cmentarz, zieleń towarzysząca drogom, placom będące własnością gminy oraz tereny przeznaczone pod inne cele, niezainwestowane, a stanowiące własność gminy.

Zadanie to realizowane było poprzez systematyczne utrzymanie **25,89 ha** terenów. Wykonywane prace polegały na grabieniu, koszeniu, ukwiecaniu, utrzymaniu elementów małej architektury, zakupie i sadzeniu nowych drzewek i krzewów itp. Koszt tych prac w roku 2020 wyniósł **382 831,37 zł**.

Prowadzone były również prace w drzewostanie takie jak: cięcia sanitarne i pielęgnacyjne, strzyżenie, wycinka drzew i wyrobienie drewna opałowego.

Koszt gospodarki drzewostanem w roku 2020 wyniósł **69 162,00 zł**.

Ponadto dokonano zakupu i wysadzenia roślin miododajnych za kwotę **5 000,00 zł**.

15.4. Opieka nad zabytkami

W rejestrze wojewódzkiego konserwatora zabytków znajduje się 5 obiektów położonych na terenie miasta:

- zespół zamku krzyżackiego wraz z parkiem, fosami, starymi murami kamiennymi,
- kościół parafialny pw. Św. Jakuba Apostoła,
- układ urbanistyczny miasta,
- dwór z XIX w. położony przy al. Wojska Polskiego, dawna stacja poczty dylizansowej,
- park miejski „Lasek Luizy” wraz z kładką bagienną.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami opieka nad zabytkiem sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega m.in. na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku.

W roku 2020 prowadzono badania archeologiczne, wydatkowano też kwotę 30 000 zł, na zakończenie opracowania dokumentacji projektowej zabezpieczenia

i konserwacji południowej części muru przeciwskarpy fosy zachodniej zamku oraz opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami.

15.5. Cmentarze komunalne

W roku 2020 zapewniono realizację usług publicznych w zakresie zarządzania cmentarzem komunalnym, w związku z czym odbyło się:

- 242 pochówki, w tym złożono do grobów szczątki 12 osób, przeniesionych z innych cmentarzy,
- 3 ekshumacje na terenie cmentarza,
- sprzedano 26 miejsc pod groby ziemne jednomiejscowe,
- sprzedano 76 miejsc pod groby ziemne dwumiejscowe w pionie,
- sprzedano 3 miejsca pod groby ziemne dwumiejscowe w poziomie,
- sprzedano 4 miejsca pod grób dziecięcy,
- sprzedano 9 miejsc pod grób ziemny urnowy wielomiejscowy,
- sprzedano 1 miejsce pod grób murowany jednomiejscowy,
- sprzedano 3 miejsca pod grób murowany dwumiejscowy w pionie,
- sprzedano 29 miejsc rezerwowych,
- wniesiono 175 opłat za przedłużenie ważności grobu, w tym 80 wznowień i 95 wznowień z tytułu dochowania drugiej osoby do istniejącego grobu.

Z tytułu powyższych sprzedaży uzyskano przychody w wysokości: **332 754,48 zł netto**, co stanowi wartość brutto 359 374,84 zł.

Koszty zarządzania cmentarzem wyniosły **212 856,96 zł netto**, co daje 229 885,52 zł brutto oraz koszty gospodarowania odpadami z cmentarza 37 133,70 zł.

Do kosztów zarządzania cmentarzem zaliczają się koszty: amortyzacji środków trwałych, zużycie energii elektrycznej, usługi telekomunikacyjne, komputerowe, wynagrodzenia, składki, podatek od nieruchomości, ubezpieczenia rzeczowe, odpisy na ZFŚS, usługi pocztowe, bankowe, zakup środków czystości, materiałów budowlanych, płynnych, olei i smarów, części zamienne itp. materiały, konserwacja urządzeń chłodniczych, utrzymanie terenów zieleni, koszty konserwatorów warsztatu, dzierżawa pojemników, wywóz ścieków, zużycie wody, opłaty za korzystanie ze środowiska, usługi kominiarskie, wydatki na odzież roboczą i pranie, wydatki na szkolenia pracowników

i napoje, usługi obce, wymiana i konserwacja gaśnic, dozór techniczny oraz koszty ogólnozakładowe.

16. OCHRONA ŚRODOWISKA

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2019–2022 przyjętego uchwałą RM Nr XLIII.306.2018 z dnia 3 października 2018 r. polegała w 2020 r. na prowadzeniu niżej omówionych zadań.

16.1. Zarządzanie zasobami przyrody

Burmistrz wykonywał zadania administracyjne występując w roli organu ochrony przyrody. W 2020 r. wydano:

- 16 decyzji zezwalających na usunięcie drzew,
- 2 decyzje umarzające opłaty za usunięcie drzew w zamian za wykonanie obowiązku nasadzeń zastępczych w ramach kompensacji przyrodniczej.

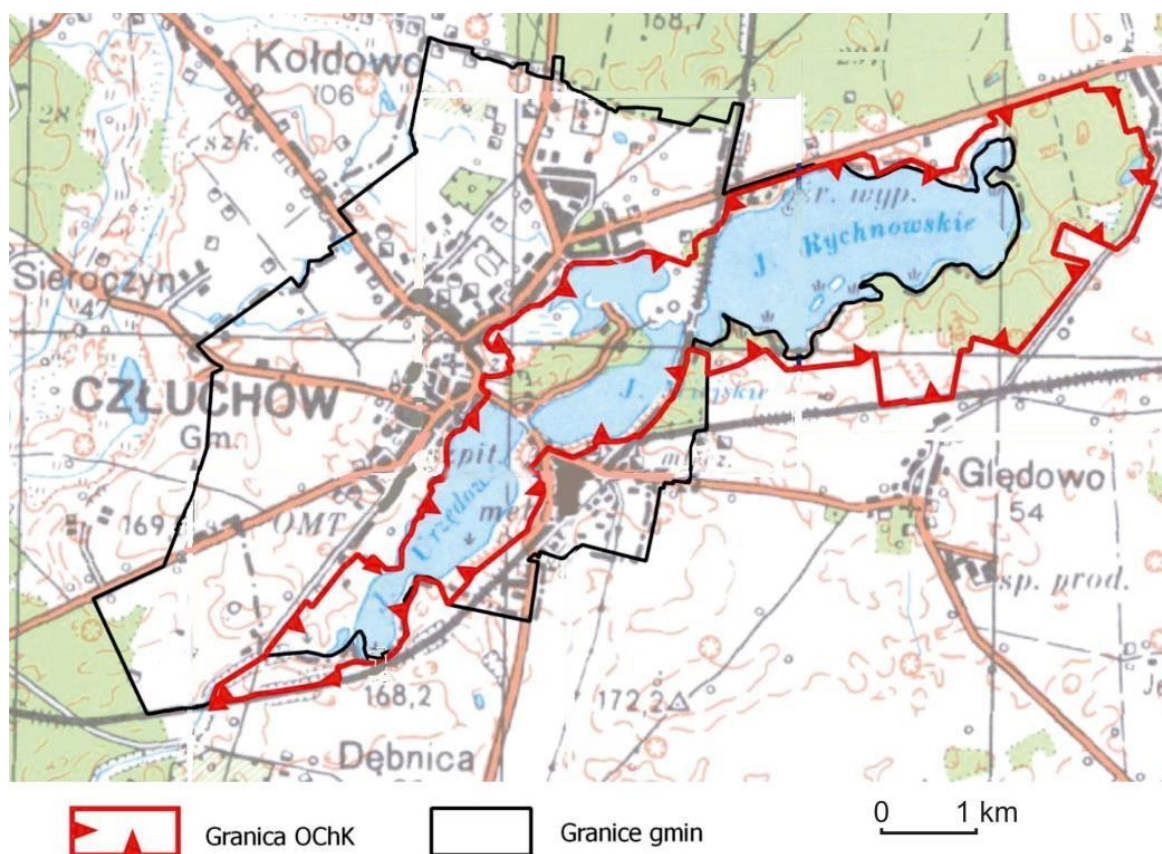
Łącznie w 2020 r. w ramach wydanych decyzji usunięto z terenu miasta 29 sztuk drzew. Jednocześnie przyjęto 26 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew z nieruchomości będących własnością osób fizycznych na 161 drzew i 0,24 ha powierzchni krzewów. Wobec jednego zgłoszenia został wniesiony sprzeciw na usunięcie drzewa ze względu na brak uzupełnienia zgłoszenia. Przyjęto również 2 zgłoszenia zamiaru usunięcia 2 złomów. Z terenów stanowiących własność Gminy Miejskiej Człuchów, na podstawie uzyskanych decyzji, usunięto 60 m² powierzchni krzewów oraz łącznie 53 drzewa, w tym 19 stanowiły wywroty. W pozostałych przypadkach główną przyczyną usunięcia drzew i krzewów był ich zły stan fitosanitarny oraz zagrożenia, jakie stwarzały dla bezpieczeństwa ludzi i mienia. Natomiast w ramach rekompensaty przyrodniczej wykonano nasadzenia zastępcze w postaci 306 drzew.

Ogółem z terenu miasta w roku 2020 usunięto 224 drzewa oraz 60 m² powierzchni krzewów, a w ramach kompensacji przyrodniczej posadzono 306 drzewa.

Na terenie miasta nie zmieniła się ilość ustanowionych form ochrony przyrody w stosunku do liczby zawartej w Programie Ochrony Środowiska. Nie zniesiono żadnej

z tych form. Natomiast uchwałą Nr 244/XIX/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich zmieniono powierzchnię obszaru z 668,27 ha na 670,19 ha, z czego 437,02 ha powierzchni znajduje się w granicach administracyjnych miasta.

Rysunek 7. Przebieg nowych granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich.

Źródło: zał. nr 1 do Uchwały Nr 115/IX/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich.

W listopadzie 2020 r. w części Lasku Luizy odbyły się prace konserwatorskie, które polegały na usunięciu inwazyjnych samosiewów drzew i krzewów. Przeprowadzono je w części, w której najintensywniej odrosły gatunki niepożądane. Prace te były realizacją operacji własnej Lokalnej Grupy Działania Ziemi Człuchowskiej wykonywanej we współpracy z Urzędem Miejskim w Człuchowie w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

16.2. Kąpieliska

W sezonie kąpielowym w 2020 r. na terenie Miasta Człuchów funkcjonowały, zgodnie z wykazem, dwa kąpieliska położone nad jeziorem Rychnowskim:

1. Kąpielisko Ośrodka Sportu i Rekreacji w Człuchowie (OSiR) znajdujące się na terenie obiektu OSiR Camping nr 80 przy al. Wojska Polskiego 62 oraz

2. Kąpielisko Ośrodka Szkoleniowego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (WOPR) z siedzibą Głędowo 3W.

Zgodnie z wnioskami, sezon kąpielowy na obu kąpieliskach trwał w okresie od dnia 27 czerwca 2020 r. do dnia 31 sierpnia 2020 r. Oba kąpieliska były czynne w tym okresie. Woda w kąpieliskach była przydatna do kąpieli. Zgodnie z oceną sezonową jakości wody w kąpieliskach, sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie, w sezonie 2020 nie wystąpiły krótkotrwałe zanieczyszczenia.

16.3. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Zadanie własne gminy polegające na zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków prowadzi spółka miejska – Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., związane jest ono z poborem wód podziemnych do celów pitnych. Parametry jakościowe wody określa się jako dobre.

W analizowanym 2020 r. w ramach istniejącej sieci wodociągowej, zaopatrzenie gminy w wodę stało na dobrym poziomie. Częstotliwość występowania awarii ocenia się jako niską. Doszło do 10 awarii, których powodem było zużycie materiałów i rozszczelnienie rurociągów. Wszystkie ścieki wpływające do kanalizacji sanitarnej znajdującej się na terenie miasta kierowane są do zmodernizowanej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków przy ul. Kamiennej w Człuchowie.

Gmina Miejska Człuchów posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości **50,9 km** z 1 498 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2020 r. dostarczono nią do 13 385 osób **407,1 dam³** wody.

Miasto Człuchów posiada czynną sieć kanalizacyjną o długości **41,6 km** z 1 380 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zamieszkania zbiorowego. W 2020 r. odprowadzono nią **371,8 dam³** ścieków od 12 928 osób. W 2020 r. doszło do jednej awarii sieci kanalizacyjnej, której powodem było rozszczelnienie połączeń rurowych sieci kanalizacyjnej.

16.4. Ochrona powietrza atmosferycznego

Gmina Miejska Człuchów wspiera mieszkańców w procesie składania wniosków i uzyskiwania dofinansowania do programu „Czyste Powietrze”. W ramach tego programu w 2020 r. na terenie miasta zainstalowano **24** źródła ciepła (14 kotłów gazowych, 9 kotłów na pellet, 1 kocioł na węgiel) w istniejących budynkach i **8** (5 kotłów, 2 kotły na pellet, 1 pompa ciepła) w budynkach nowobudowanych.

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – Zakład Energetyki Ciepłej w 2020 r. podłączyło do sieci ciepłowniczej **sześć** budynków znajdujących się przy al. Lawendowej, ul. Ogrodowej, ul. Rynek i ul. Traugutta.

16.5. Opieka nad zwierzętami

Realizacja Gminnego programu opieki nad zwierzętami w roku 2020 polegała na następujących działaniach:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt poprzez zawarcie umowy na realizację tej usługi z Chojnickim Stowarzyszeniem Miłośników Zwierząt, KRS 0000026755, z siedzibą przy ul. Igielska 24, 89–620 Chojnice;
- 2) wyłapywanie bezdomnych zwierząt poprzez zawarcie umowy z P.P.H.U. „KAMIR” Karol Krasienkiewicz, Jaromierz 32, 77–300 Człuchów
 - w ciągu roku wyłapano **50 psów** bezpańskich, z których zdecydowana większość powróciła do swoich właścicieli;
- 3) świadczenie usług weterynaryjnych dla zwierząt bezdomnych oraz zwierząt rannych w przypadkach zdarzeń drogowych na terenie miasta Człuchowa przez Przychodnię Weterynaryjną lek. wet. Anna, Józef Spieszny; ul. Sienkiewicza 1m; 77–300 Człuchów, z którą Gmina Miejska Człuchów zawarła stosowną umowę,
 - niezbędnej pomocy weterynaryjnej w postaci: badań, lekarstw itp. udzielono 2 psom oraz 186 razy kotom wolnożyjącym;
- 4) współpraca z organizacją społeczną w celu zwiększenia ilości adopcji bezdomnych zwierząt;

- 5) zapewnienie miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich znalezionych na terenie miasta Człuchowa poprzez zawarcie umowy z właścicielami gospodarstwa rolnego w Dębnicy;
- 6) dokarmianie przez opiekunów społecznych 194 kotów wolnożyjących;
- 7) wykonaniu corocznej akcji sterylizacji i kastracji kotów bezdomnych wolnożyjących na terenie miasta Człuchowa w miesiącach luty–marzec, umowę na te zabiegi zawarto z Przychodnią Weterynaryjną lek. wet. Anna, Józef Spieszny; ul. Sienkiewicza 1m, 77–300 Człuchów,
 - w ramach akcji poddanych sterylizacji zostało 49 kotek i kastracji 20 kocurów.

Koszt realizacji całego zadania związanego z ochroną zwierząt wyniósł **33 623,80 zł**, a na zakup karmy dla kotów wolnożyjących przeznaczono **5 824,12 zł**.

16.6. Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna wzorem lat ubiegłych, mimo pandemii prowadzona była w 2020 r. przez miejskie placówki oświatowe tj. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki oraz Szkołę Podstawową nr 1 im. Przyjaciół Ziemi, w zmienionej jednak formie. Były to m.in.: konkurs „Mała książka – wielki człowiek”, „Z ekologią za pan brat”, konkurs „Ptasia stołówka”, warsztaty „Stop smog”, „Kolory powietrza”.

17. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

17.1. Podstawa polityki planistycznej miasta

Polityka planistyczna miasta Człuchów oparta jest na obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów przyjętym uchwałą Nr LIII/306/2009 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 listopada 2009 r. W dniu 5 września 2018 r. Rada Miejska w Człuchowie podjęła uchwałę w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów. Dokument ten stwierdza, iż cele i wizje rozwoju miasta określone w studium pozostają aktualne, stanowiąc główny kierunek dążenia do wytyczonych celów. Wszystkie obowiązujące

plany miejscowe są również aktualne. Braki formalne oraz nowe wymagania prawne są likwidowane sukcesywnie w trakcie opracowywania zmian.

17.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie miasta Człuchów obowiązuje obecnie dwadzieścia siedem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pokrywają one ok. 68% obszaru miasta Człuchów wraz z jeziorami. W roku 2020 uchwalono trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 105,2 ha :

- a) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Kmicica, ul. Chojnickiej, ul. Poniatowskiego, ul. Bema i ul. Kołtątaja w Człuchowie;
- b) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego przy alei Jana Pawła II, ulicy Kasztanowej i alei Wojska Polskiego w Człuchowie;
- c) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu od Ronda Miast Partnerskich do południowej granicy administracyjnej miasta, obejmującego Jezioro Miejskie w Człuchowie.

W roku 2020 przeprowadzono także 90% procedury sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania dla terenów przy: ul. Sienkiewicza i ul. Szkolnej, o łącznej powierzchni ok. 60,75 ha. Uchwalenie ich nastąpiło w roku 2021.

Poniżej przedstawiono powierzchniowy i procentowy udział poszczególnych terenów w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta.

Tabela 22. Rodzaje terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie Człuchowa.

Lp.	Rodzaj terenu	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej ogółem	259,06	30,61
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej (w tym zabudowy wielorodzinnej)	35,03	4,14
3	Tereny zabudowy usługowej ogółem	108,49	12,82
4	Tereny zabudowy usługowej (w tym usług publicznych)	44,85	5,3
5	Tereny użytkowane rolniczo	20,51	2,42

6	Tereny zabudowy techniczno–produkcyjnej	92,51	10,93
7	Tereny zieleni i wód	213,12	25,18
8	Tereny komunikacji	144,83	17,11
9	Tereny infrastruktury technicznej	5,32	0,63
10	Tereny zabudowy zagrodowej	2,62	0,31
razem		846,46	100,00
Powierzchnia łączna planów miejscowych: 846,5 ha			

Źródło: dane UM.

Stan realizacji uchwał RM dotyczących zagospodarowania przestrzennego w roku 2020 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Stan realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie dot. gospodarki przestrzennej miasta w 2020 r.

Lp.	Obszar prac planistycznych	Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała o przyjęciu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
1.	Rejon: ul. Sienkiewicza, ul. Porzeczkowa, ul. Wiśniowa, ul. Jerzego z Dąbrowy	Uchwała Nr VI.64.2019 RM z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Sienkiewicza w Człuchowie	Uchwała Nr XXVII.223.2021 RM z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Sienkiewicza w Człuchowie
	Etapy realizacji uchwały	<u>Procedura w roku 2019:</u> <ul style="list-style-type: none">– zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;– zrealizowano konsultacje zmiany planu z wnioskodawcami;– na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek;– burmistrz przeanalizował sporządzony projekt planu i przekazał projekt uchwały do naniesienia zmian;– projekt planu ponownie został przekazany do akceptacji, po przyjęciu wstępnego projektu planu, projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno–Architektoniczną m. Człuchów. <u>Procedura w roku 2020:</u> <ul style="list-style-type: none">– Gminna Komisja Urbanistyczno–Architektoniczna m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami;– po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on przekazany do zaakceptowania burmistrzowi;– po akceptacji burmistrza, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przekazany do ustawowego opiniowania i uzgodnień do instytucji wymaganych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;– po otrzymaniu wymaganych uzgodnień i opinii, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przygotowany do	

		<p>wyłożenia do publicznego wglądu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – w związku z składanymi uwagami co do przyjętych rozwiązań w projekcie planu został on trzykrotnie wyłożony do publicznego wglądu; – ostatecznie plan został zatwierdzony przez Radę Miejską w Człuchowie w dniu 8 lutego 2021 r. 	
	Aktualny etap realizacji uchwały	Uchwała wraz z dokumentacją formalno–prawną planu miejscowego została przekazana do wojewody celem sprawdzenia zgodności z przepisami prawnymi.	
2.	Rejon: ul. Chojnicka, ul. Kmicica, ul. Wołodyjowskiego, ul. Poniatowskiego, ul. Kołłątaja, ul. Skrzetuskiego	Uchwała Nr VI.65.2019 RM z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Kmicica, ul. Chojnickiej, ul. Poniatowskiego, ul. Bema i ul. Kołłątaja w Człuchowie	Uchwała Nr XVIII.158.2020 RM z dnia 22 kwietnia 2020 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Kmicica, ul. Chojnickiej, ul. Poniatowskiego, ul. Bema i ul. Kołłątaja w Człuchowie. Publikacja: Dz.Urz. Woj. Pomorskiego z 2020–05–26, poz. 2488
	Etapy realizacji uchwały	<p><u>Procedura w roku 2019:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; – zrealizowano konsultacje zmiany planu z wnioskodawcami; – na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek; – burmistrz przeanalizował sporządzony projekt planu i przekazał projekt uchwały do naniesienia zmian; – projekt planu ponownie został przekazany do akceptacji; – po przyjęciu wstępnego wariantu, projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno–Architektoniczną m. Człuchów; – Gminna Komisja Urbanistyczno–Architektoniczna m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami; – po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on przekazany do zaakceptowania burmistrzowi; – po akceptacji burmistrza, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przekazany do ustawowego opiniowania i uzgodnień do instytucji wymaganych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; – po otrzymaniu wymaganych uzgodnień i opinii, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przygotowany do wyłożenia do publicznego wglądu. <p><u>Procedura w roku 2020:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – po wyłożeniu do publicznego wglądu oraz upływie okresu składania uwag co do przyjętych rozwiązań plan miejscowy został przyjęty przez Radę Miejską w Człuchowie. 	
	Aktualny etap realizacji uchwały	Uchwała o przystąpieniu została zrealizowana w całości. Po przeprowadzonej procedurze plan został uchwalony. Po uchwaleniu w/w planu stworzono ułatwienia dla interesantów skracając drogę uzyskania pozwolenia na budowę.	

3.	Rejon wokół ul. Plantowej, Dworcowej, Słowackiego, Jezioro Miejskie do granicy administracyjnej miasta	Uchwała Nr XXXVIII.272.2018 RM z dnia 12 kwietnia 2018 r. i Nr VI.62.2019 z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu od Ronda Miast Partnerskich do południowej granicy administracyjnej miasta, obejmującego Jezioro Miejskie w Człuchowie	Uchwała Nr XXIII.190.2020 RM z dnia 29 października 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu od Ronda Miast Partnerskich do południowej granicy administracyjnej miasta, obejmującego Jezioro Miejskie w Człuchowie. Publikacja: Dz.Urz. Woj. Pomorskiego z 2020–12–03, poz. 5094
	Etap realizacji uchwały	<u>Procedura w roku 2019:</u> <ul style="list-style-type: none">– zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;– obecnie zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;– na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek;– odbyły się dwa spotkania robocze referatów tutejszego urzędu nad koncepcją planu.– po dokonanej analizie terenu i stwierdzonej różnicy w użytkowaniu, zlecono inwentaryzację geodezyjną ogródków działkowych znajdujących się w granicach sporządzanego planu;– przeprowadzono konsultacje z Urzędem Marszałkowskim dot. zmiany granic Obszaru Chronionego Krajobrazu znajdującego się częściowo w graniach sporządzanej uchwały. Odbyły się dwa spotkania robocze z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego skutkiem czego wypracowano nową granicę obszaru oraz odległości zabudowy od linii brzegowej jezior;– zakończono prace nad weryfikacją układu drogowego (rezerwa terenu na przeniesienie ul. Plantowej w celu wyeliminowania skrzyżowania z obszarem kolejowym). Skutkiem tego była zmiana granic uchwały o przystąpieniu w roku 2019;– w uzgodnieniu z Polskimi Kolejami Państwowymi ujęto przebieg ul. Mickiewicza znajdującej się częściowo w obszarze zamkniętym tj. terenie kolejowym w obszar sporządzanego planu;– po przyjęciu wstępnego wariantu projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno–Architektoniczną m. Człuchów;– Gminna Komisja Urbanistyczno–Architektoniczna m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami;– po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on przekazany do zaakceptowania burmistrzowi;– zaakceptowany projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przekazano do ustawowego opiniowania i uzgadniania;– projekt planu nie uzyskał wszystkich pozytywnych uzgodnień. W kolejnym etapie zlecono aktualizację mapy do celów planistycznych w zakresie kanalizacji deszczowej. Ponownie wystąpiono do opiniowania i uzgodnień;	

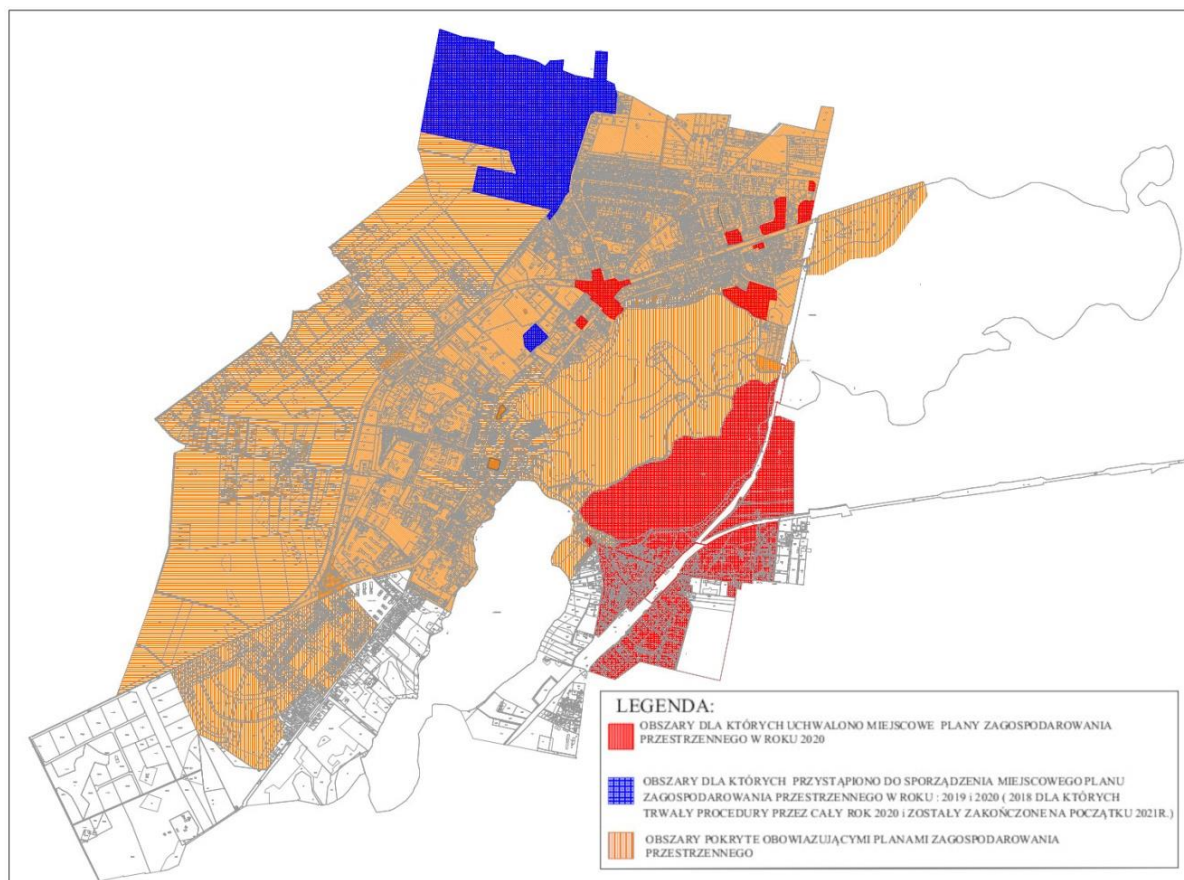
		<ul style="list-style-type: none"> – po uzyskaniu akceptacji projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko wyłożono do publicznego wglądu i zorganizowano dyskusję publiczną nad przyjętymi rozwiązaniami. <p><u>Procedura w roku 2020:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – w związku z składanymi uwagami co do przyjętych rozwiązań w projekcie planu został on trzykrotnie wyłożony do publicznego wglądu; – ostatecznie plan został zatwierdzony przez Radę Miejską w Człuchowie w roku 2020. 	
	Aktualny etap realizacji uchwały	<p>Uchwała o przystąpieniu została zrealizowana w całości. Po przeprowadzonej procedurze plan został uchwalony. Po uchwaleniu w/w planu stworzono ułatwienia dla interesantów skracając drogę uzyskania pozwolenia na budowę.</p>	
4.	Rejon przy ul. Kasztanowej, ul. Różanej, al. Wojska Polskiego, al. Jana Pawła II	<p>Uchwała Nr VI. 63.2019 RM z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy al. Jana Pawła, ul. Kasztanowej i al. Wojska Polskiego w Człuchowie</p>	<p>Uchwała Nr XXI.181.2020 RM z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego przy alei Jana Pawła II, ulicy Kasztanowej i alei Wojska Polskiego w Człuchowie.</p> <p>Publikacja: Dz.Urz. Woj. Pomorskiego z 2020–08–03, poz. 3455</p>
	Etapy realizacji uchwały	<p><u>Procedura w roku 2019:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; – na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek; – burmistrz przeanalizował sporządzony projekt planu i przekazał projekt uchwały do naniesienia zmian; – projekt planu ponownie został przekazany do akceptacji; – po przyjęciu wstępnego wariantu projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno–Architektoniczną m. Człuchów; – Gminna Komisja Urbanistyczno–Architektoniczna m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami. – po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on przekazany do zaakceptowania burmistrzowi; – ponowna analiza wniosku o zmianę planu. <p><u>Procedura w roku 2020:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – po akceptacji burmistrza, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przekazany do ustawowego opiniowania i uzgodnień do instytucji wymaganych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; – po otrzymaniu wymaganych uzgodnień i opinii, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przygotowany do wyłożenia do publicznego wglądu; – po wyłożeniu do publicznego wglądu oraz upływie okresu składania uwag co do przyjętych rozwiązań plan został przyjęty przez RM. 	

	Aktualny etap realizacji uchwały	Uchwała o przystąpieniu została zrealizowana w całości. Po przeprowadzonej procedurze plan został uchwalony. Po uchwaleniu w/w planu stworzono ułatwienia dla interesantów skracając drogę uzyskania pozwolenia na budowę.	
5	Rejon: ul. Szkolnej	Uchwała Nr XXIII.205.2020 z 29 października 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XX.177.2020 RM z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Szkolnej i al. Wojska Polskiego w Człuchowie	Uchwała Nr XXVIII.238.2021 RM z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Szkolnej w Człuchowie
	Etapy realizacji uchwały	<u>Procedura w roku 2020:</u> <ul style="list-style-type: none">– zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;– na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek;– burmistrz przeanalizował sporządzony projekt planu i przekazał projekt uchwały do naniesienia zmian;– projekt planu ponownie został przekazany do akceptacji;– po przyjęciu wstępnego wariantu projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno–Architektoniczną m. Człuchów;– Gminna Komisja Urbanistyczno–Architektoniczną m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami;– po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on przekazany do zaakceptowania burmistrzowi;– po akceptacji burmistrza, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przekazany do ustawowego opiniowania i uzgodnień do instytucji wymaganych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;– po otrzymaniu wymaganych uzgodnień i opinii, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przygotowany do wyłożenia do publicznego wglądu;– po wyłożeniu do publicznego wglądu oraz upływie okresu składania uwag co do przyjętych rozwiązań plan miejscowy został przyjęty przez Radę Miejską w Człuchowie.	
	Aktualny etap realizacji uchwały	Uchwała wraz z dokumentacją formalno–prawną planu miejscowego została przekazana do Wojewody Pomorskiego celem sprawdzenia zgodności z przepisami prawnymi.	

Źródło: dane UM.

Rysunek 8. Graficzne przedstawienie stanu realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie z zakresu planowania przestrzennego w 2020 r.

Źródło: dane UM.

17.3. Dokumenty wydane w 2020 r.

W roku 2020 wydano inwestorom niżej wymienione dokumenty niezbędne do rozpoczęcia procesu inwestycyjnego lub zbycia nieruchomości:

- 1) Zaświadczenie o funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz informacja o położeniu w obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji: **178 sztuk;**
- 2) Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego: **52 sztuki;**
- 3) Postanowienia w sprawie zaopiniowania wstępnego projektu podziału: **19 sztuk;**
- 4) Opinie, interpretacje ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego: **15 sztuk;**
- 5) Postępowania w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy: **2 sztuki;**
- 6) Postępowania w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego: **6 sztuk;**

- 7) Sporządzono karty informacyjne w sprawie naliczenia opłaty planistycznej: **5 sztuk**;
- 8) Opinie Gminnej Komisji Urbanistyczno–Architektonicznej miasta Człuchów: **3 sztuki**;
- 9) Rozpatrzono wnioski mieszkańców o sporządzenie zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego: **18 sztuk**.

18. EDUKACJA

Działania samorządu terytorialnego, jako organu prowadzącego publiczne szkoły i placówki oświatowe, obejmują świadczenie usług oświatowych stymulujących rozwój lokalny w warunkach zmian demograficznych. Nadrzędnym celem z zakresu edukacji jest więc zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, wspomaganie szkół i placówek w osiągnięciu wysokich efektów kształcenia, poprawa warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowych oraz umożliwianie doskonalenia i doksztalcania nauczycieli.

Wydatki na oświatę wynosiły **15 068 066,10 zł**, z czego: 7 674 890,00 zł tj. 50% pokryte zostało z subwencji oświatowej, przekazanej z budżetu państwa.

Środki zewnętrzne otrzymane z budżetu państwa oraz UE to:

- dotacja celowa z budżetu państwa na zakup podręczników i ćwiczeń – 83 382,14 zł;
- dotacja celowa na zakup podręczników dla uczniów niepełnosprawnych – 17 000,00 zł;
- dotacja celowa z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego – 523 622,00 zł;
- środki finansowe w ramach realizacji projektu grantowego ZDALNA SZKOŁA oraz ZDALNA SZKOŁA + – 135 000,00 zł – środki na zakup sprzętu komputerowego dla uczniów i nauczycieli do prowadzenia zajęć zdalnych.

18.1. Szkoły, przedszkola i żłobki funkcjonujące w mieście

W Gminie Miejskiej Człuchów w 2020 r. funkcjonowały 4 szkoły podstawowe, w tym 2 niepubliczne, oraz 5 szkół średnich, w tym 1 niepubliczna. Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla jednej szkoły podstawowej tj. dla Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. Miasto dotuje dwie szkoły niepubliczne wpisane do rejestru szkół tj. Niepubliczną Szkołę Podstawową PIANO, do której uczęszczało w 2020 r. 101 uczniów oraz Niepubliczną Szkołę Podstawową STO, do której uczęszczało 25 uczniów.

Ponadto w Gminie Miejskiej Człuchów w 2020 r. funkcjonowało 8 przedszkoli, w tym 7 niepublicznych oraz 1 forma wychowania przedszkolnego.

Wykaz przedszkoli:

1. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki,
2. Niepubliczne Przedszkole BAJKA z grupą żłobkową,
3. Centrum Edukacyjne Niepubliczne Przedszkole MOTYLEK z oddziałem integracyjnym,
4. Centrum Edukacyjne Zespół Wychowania Przedszkolnego AKADEMIA PRZEDSZKOLAKA,
5. Niepubliczne Przedszkole PIANO,
6. Niepubliczne Przedszkole PIANO+,
7. Niepubliczne Przedszkole SMYK,
8. Niepubliczne Przedszkole PRZY JEZIORZE.

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla Przedszkola Miejskiego im. Jacka i Agatki. Do przedszkola miejskiego uczęszczało w roku szkolnym 2019/20 – 181 dzieci, do 7 oddziałów. Do wszystkich przedszkoli niepublicznych uczęszczało około 300 dzieci, do żłobków niepublicznych uczęszczało 85 dzieci zamieszkałych w mieście Człuchów.

W zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w 2020 r. w mieście funkcjonowało 5 żłobków niepublicznych tj.:

1. Niepubliczne Przedszkole BAJKA z grupą żłobkową,
2. Niepubliczny Żłobek DELFINEK,

3. Niepubliczny Żłobek DELFINEK BIS,
4. Niepubliczny Żłobek NA GÓRCE,
5. Niepubliczny Żłobek BOBOLANDIA.

18.2. Działalność szkoły w roku szkolnym 2019/20

W roku szk. 2019/2020 Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi realizowała program dydaktyczny zgodnie z podstawą programową oraz program wychowawczo–profilaktyczny. Realizowane były także zajęcia dodatkowe rozwijające uzdolnienia dzieci i młodzieży, ze szczególnym naciskiem na rozwój kompetencji kluczowych i zainteresowania językowe. Nauczyciele wprowadzili nowatorskie formy pracy wyzwalające działania twórcze. Odbyły się takie zajęcia jak: „Żywa lekcja biologii”, „Eksperymenty na lekcji”, „Zabawa z lekturą”, „Lektura w pudełku”, „W Kuchcikowie”, „Skarby jesieni”, „W krainie mitów”, „Owocowe zabawy”, „Celebryci minionych epok”, „Czy można zatrzymać jesień”, „Jak dobrze nam zdobywać góry”, „Biblia - mapa myśli”.

Ponadto realizowane były innowacje pedagogiczne:

1. „Popołudniowe zajęcia sportowo – lekkoatletyczne”,
2. „Zajęcia sportowe – lekkoatletyczne”,
3. „Matematyka w zastosowaniach”,
4. Innowacja pedagogiczna „Edukacja przez szachy”,
5. „A to Polska właśnie”,
6. Języki obce interaktywne,
7. We are the World – projekt eTwinning,
8. „Przyjaciele Ziemi” – innowacyjne zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania przyrodnicze,
9. „Lektury, to nie tylko litery...”,
10. „Celebryci minionych epok”,
11. Zajęcia z wykorzystaniem treningu twórczości,
12. Przez zabawę do nauki,

13. „Eko Planeta” – kształtowanie postaw proekologicznych,
14. Aktywność dla każdego – program zajęć pozalekcyjnych rekreacyjno–sportowych,
15. Elementy arteterapii w katechezie”,
16. Bezpieczeństwo i kultura w ruchu drogowym”.

Zadbano również o uczniów mających trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych. Zorganizowano dla nich zajęcia dydaktyczno–wyrównawcze, zespoły wyrównawcze oraz inne formy zajęć pozalekcyjnych, dające im możliwość uzupełnienia braków i nadrobienia zaległości.

Podczas codziennych zajęć lekcyjnych realizowano także zadania z zakresu edukacji czytelniczej i medialnej. Po raz kolejny odbyła się akcja z cyklu zaczytana przerwa pod hasłem „Wkrótce święta Bożego Narodzenia”. Dzieci i młodzież chętnie włączyły się także w akcję – „Wspólna przerwa z grą planszową”, mającą na celu pokazanie im jak, w atrakcyjny sposób, można spędzić czas wolny.

Budowaniu prawidłowych relacji na linii uczeń – nauczyciel i rodzic – nauczyciel sprzyjała organizacja wywiadówek szkolnych oraz dni otwartych. Nauczyciele mieli także możliwość uczestnictwa w szkoleniowej radzie pedagogicznej na temat odpowiedzialności prawnej dyrektora, rady pedagogicznej i nauczyciela oraz warsztatach - „Metody aktywizujące, jako sposób na wdrażanie kompetencji kluczowych” i warsztatach z robotyki oraz wielu szkoleniach związanych ze zdalnym nauczaniem m.in. praca z platformą MS Teams.

W związku z epidemią COVID–19 od 25 marca 2020 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, które nakładało obowiązek zdalnego nauczania. W celu ułatwienia pracy zdalnej, lepszej komunikacji z uczniami oraz zwiększenia możliwości nadzoru nad pracą zdalną uruchomiono w SP nr 1 platformę „Pracazdalna”, wypożyczono uczniom 53 tablety i laptopy. Zaopatrzono nauczycieli i pracowników w maseczki, przyłbice i rękawiczki oraz zagwarantowano stały dostęp do środków dezynfekujących. W wejściu do szkoły zamontowano termometr do mierzenia temperatury uczniów i wszystkich osób wchodzących do szkoły. Kolejny rok szkolny rozpoczął się w systemie stacjonarnym, ale już od 26 października wdrożono naukę zdalną.

18.2.1. Konkursy szkolne

Liczne konkursy organizowane w szkole umożliwiały uczniom zgłębianie wiedzy, nabywanie nowych umiejętności oraz prezentowanie własnych możliwości, zaspokajając tym samym potrzebę samooceny, sukcesu i satysfakcji życiowej. Odbyły się szkolne etapy wojewódzkich konkursów przedmiotowych z języka polskiego, biologii, matematyki, fizyki, języka angielskiego, geografii, języka niemieckiego, historii, chemii, informatyki, diecezjalny konkurs biblijny, a także konkursy wiedzy w ramach Pomorskiej Ligi Zadaniowej z matematyki, chemii, biologii, informatyki. Mając na uwadze wyrabianie charakteru uczniów, rozwijanie ich twórczości i estetyczności zorganizowano konkursy plastyczne o różnorodnej tematyce m.in.: „STOP smog”, „Ruch to zdrowie”, „Najpiękniejsze anielskie skrzydła”, „Ulubiona postać z bajki”, „Zwierzak – mój wymarzony przyjaciel”, „Różaniec rodzinny”. Nie zabrakło też różnorodnych konkursów organizowanych dla określonych grup odbiorców, i tak odbyły się: szkolny konkurs matematyczny dla uczniów klas 8, „Mistrz rachunku dla klas IV”, „Sznuj las – póki czas”.

18.2.2. Kształtowanie postaw ekologicznych

Kształtowaniu świadomej postawy ekologicznej oraz nawyków dbania o środowisko naturalne sprzyjały liczne akcje ekologiczne. Młodzi ekolodzy zachęcali, dając osobisty przykład, do ochrony i dbałości o środowisko naturalne, angażując się w międzynarodowe projekty, tj. „Przerwa dla klimatu” oraz „Tydzień edukacji globalnej”. W społeczności szkolnej hucznie obchodzono Dzień Drzewa. Najmłodszy bardzo chętnie uczestniczyli w lekcjach na świeżym powietrzu dających im możliwość bezpośredniej obserwacji natury. Odbyły się m.in. jesienne spacerunki do Lasku Luizy, wycieczka do Muzeum Przyrodniczo–Etnograficznego w Polednie, wycieczka do Szkółki Leśnej w Marysinie.

Prowadzono wiele ciekawych zajęć warsztatowych kształtujących w uczniach kreatywność niezbędną w podejmowaniu wyzwań współczesnego świata, uczących twórczego, niestandardowego podejścia do rozwiązywania problemów m.in. Code Week, Dzień Kropki.

18.2.3. Wolontariat i samorząd uczniowski

Poprzez zachęcanie do udziału w różnego rodzaju przedsięwzięciach społecznych starano się rozwijać u uczniów empatię, szacunek do drugiego człowieka i natury, uwrażliwiano na krzywdę innych. Uczniowie chętnie włączyli się w akcję zbiórki: darów jesieni, zniczy, darów dla Afryki, karmy dla zwierząt z przytuliska w Chojnicach, żywności w supermarketach. Na tym polu aktywnie działały: Międzyszkolny Klub Wolontariatu oraz samorząd uczniowski.

Przy okazji obchodów Narodowego Święta Niepodległości starano się kształtować u uczniów poczucie tożsamości narodowej. Poznawali oni symbole narodowe, oraz uczestniczyli w ogólnopolskiej akcji „Szkoła do hymnu”, projekcie „Wielcy Polacy”, konkursie ortograficznym „Moja ojczyzna”.

18.3. Działalność przedszkola miejskiego w roku szkolnym 2019/20

Zagadnienia główne do pracy dydaktyczno–wychowawczo–opiekuńczej w Przedszkolu Miejskim im. Jacka i Agatki w roku szkolnym 2019/20, które przyjęto do realizacji i uwzględniono w rocznym planie pracy skupiały się wokół tematów: „Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci poprzez edukację matematyczną” oraz „W zdrowym ciele zdrowy duch”.

Ponadto realizowano projekty zewnętrzne:

- Akademia Zdrowego Przedszkolaka,
- Projekt logopedyczny – Dbamy o język polski,
- Projekt ekologiczny – Mali przyjaciele przyrody,
- Kolorowy świat – realizacja projektu edukacyjnego,
- Zdrowo jemy zdrowo rośniemy,
- Kubusiowi przyjaciele natury,
- Bliżej pieska,
- Autorskie programy adaptacyjne,
- Poznajemy zawody naszych rodziców,
- Eko maluchy – przyrody zuchy.

Nauczyciele stosowali dodatkowe metody wspierające rozwój dzieci, metody aktywizujące dzieci: pedagogika zabawy Klanza, edukacja E. Gruszczyk–Kolczyńskiej, kinezylogia edukacyjna Denisona, muzykoterapia, bajkoterapia i inne.

Zaplanowane projekty i działania były realizowane w przedszkolu do momentu ogłoszenia stanu epidemii w kraju. Od 11 marca przedszkole zgodnie z wytycznymi MEN i GIS zawiesiło swoją działalność i placówka została zamknięta. Organizacja pracy przedszkola została zmieniona na czas trwania epidemii COVID–19. Nauczyciele zostali skierowani do pracy zdalnej, podczas której realizowali program edukacyjny i swoje zamierzenia. Każdy z nauczycieli przedstawił efekty swojej zdalnej pracy w postaci Raportów Pracy zdalnej, które były systematycznie przesyłane do dyrektora. Wszyscy nauczyciele nawiązali kontakty z rodzicami dzieci za pomocą komunikatora Messenger i codziennie systematycznie kontaktowali się ze swoimi wychowankami. Codziennie też prowadzone były rady pedagogiczne za pomocą tego komunikatora. Pracownicy obsługi pozostali na ten czas w gotowości do pracy lub pełnili dyżury w placówce.

Ponowne otwarcie placówki nastąpiło 11 maja 2020 r. w uzgodnieniu z organem prowadzącym i dyrektorami innych przedszkoli w mieście. Od tego momentu pobyt dzieci w przedszkolu odbywał się w ścisłym reżimie sanitarnym i zgodnie z wytycznymi GIS i MEN oraz zgodnie z Procedurą Bezpieczeństwa obowiązującą w przedszkolu na czas trwania epidemii COVID–19.

18.3.1. Współpraca zewnętrzna

Współpraca przedszkola ze środowiskiem lokalnym jest bardzo istotna w prawidłowym funkcjonowaniu przedszkola i realizowana jest poprzez:

- występy dzieci dla emerytów z okazji Dnia Seniora,
- spotkania z ciekawymi ludźmi (leśnikiem, policjantem, strażakiem, podróżnikiem),
- udział w akcjach „Cała Polska czyta dzieciom”, „Sprzątanie świata”,
- udział w akcjach charytatywnych, np. zbiórce nakrętek, karmy dla zwierząt w schronisku, „Góra grosza”, WOŚP, pomoc dzieciom z domu dziecka,
- współpraca z hospicjum – występy dla chorych,

- współpraca z MDK, biblioteką, muzeum, szkołami podstawowymi, przedszkolami niepublicznymi, Nadleśnictwem, policją, strażą pożarną, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii w Wierzchowie, Akademią Tańca „Piętro Wyżej”, Szkołą Tańca „Fantazja”.

18.3.2. Informacje na temat sukcesów przedszkola

Działalność plastyczna, muzyczna i literacko-teatralna dziecka w wieku przedszkolnym to główne formy wychowania estetycznego w przedszkolu. Wyraża się w aktywności, ekspresji i zabawie dziecka. Wychowanie plastyczne, muzyczne i edukacja teatralna w przedszkolu odgrywają szczególną rolę, ponieważ rozwijają i wzbogacają możliwości twórcze dziecka. Z tego też względu przedszkole miejskie zwraca szczególną uwagę na te formy ekspresji. Wytwory plastyczne dzieci są eksponowane na wystawach o różnorodnej tematyce. Przedszkolaki często biorą udział w wielu konkursach i występach organizowanych na terenie miasta. Swoje talenty dzieci prezentowały np. podczas Dnia Edukacji Narodowej dla seniorów i pracowników przedszkola, uroczystości na Zamku Człuchowskim.

Przedszkole jest promowane poprzez aktywną współpracę z lokalnymi mediami: Dziennik Bałtycki, Serwis Samorządowy oraz prowadzenie profilu przedszkola na portalu społecznościowym Facebook i strony internetowej przedszkola.

18.4. Nagrody dla uczniów

Od 2019 r. w Gminie Miejskiej Człuchów realizowany jest Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży. Są nim objęci uczniowie klas IV–VIII, uczęszczający do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. Program ten przewiduje nagradzanie uczniów zdolnych i aktywnych społecznie. Oceniana jest nie tylko średnia ocen, ale także udział w konkursach przedmiotowych, interdyscyplinarnych, zawodach sportowych oraz aktywna działalność na rzecz społeczności szkolnej. Na zakończenie roku szkolnego 2019/2020 Burmistrz Miasta przyznał 21 nagród dla uczniów na łączną kwotę **10 950,00 zł**. Najwyższa nagroda to 700,00 zł, najniższa – 400,00 zł. Nagrody te są wręczane na zakończenie roku szkolnego. Ze względu na panującą pandemię w roku szkolnym 2019/20 nagrodyostały przekazane wraz z dyplomami przez dyrektora szkoły.

18.5. Nagrody dla nauczycieli

Każdego roku z okazji Dnia Edukacji Narodowej Burmistrz Człuchowa przyznaje nagrody pieniężne dla nauczycieli, którzy w poprzednim roku szkolnym wyróżnili się w pracy dydaktycznej i wychowawczej. W 2020 r. Burmistrz wręczył nagrody dyrektorom i nauczycielkom Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Przedszkola im. Jacka i Agatki. Ze szkoły podstawowej nagrody otrzymały cztery panie, a z przedszkola – dwie.

18.6. Awans zawodowy nauczycieli

Po zakończonym roku szkolnym 2019/20, w lipcu odbyło się **jedno** postępowanie egzaminacyjne na stopień nauczyciela mianowanego przeprowadzone dla nauczyciela wychowania przedszkolnego. Uzyskanie tego stopnia jest kolejnym krokiem w awansie zawodowym. Staż nauczyciela mianowanego trwa dwa lata i 9 miesięcy. Po tym okresie ocena ma dwa etapy i zostaje przeprowadzona w szkole i przed komisją powołaną przez organ prowadzący.

18.7. Dofinansowania związane z edukacją

18.7.1. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych

Pracodawcy, którzy zawarli umowę o pracę z młodocianymi pracownikami w celu przygotowania zawodowego, po zakończeniu nauki zawodu lub przyuczeniu do wykonywania określonej pracy i zdaniu przez młodocianego egzaminu, mogą otrzymać pomoc w formie dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników. Środki te pozyskuje samorząd z Funduszu Pracy, a następnie przekazuje je pracodawcom. W 2020 r. dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych otrzymało **11** człuchowskich pracodawców, łącznie była to kwota **88 374,59 zł**.

18.7.2. Dowóz uczniów do szkół

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo oświatowe droga dziecka do szkoły nie powinna przekraczać 3 km – w przypadku uczniów klas I–IV szkół podstawowych oraz 4 km w przypadku uczniów klas V–VIII. Ponadto gmina musi zapewnić dojazd do najbliższej szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej dla dzieci niepełnosprawnych

albo zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna na podstawie umowy między Burmistrzem a rodzicami.

Na rok szkolny 2019/20 Burmistrz zawarł dwie umowy na dowóz niepełnosprawnych uczniów do placówek w Chojnicach. Jedno dziecko ze względu na niepełnosprawność ruchową uczęszczało do Szkoły Podstawowej nr 8 w Chojnicach, drugie dziecko uczęszczało do Zespołu Szkół Specjalnych w Chojnicach. Kolejną umowę zawarto we wrześniu 2020 r., dotyczyła ona zwrotu kosztów dojazdu niepełnosprawnego ucznia do Ośrodka Szkolno–Wychowawczego nr 2 dla Dzieci i Młodzieży Słabosłyszącej i Niesłyszącej w Bydgoszczy.

Na ten cel w 2020 r. ze względu na panującą pandemię i zamknięte szkoły wydatkowano kwotę 2 341,44 zł.

19. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Działalność kulturalna Gminy Miejskiej Człuchów kształtowana jest przede wszystkim przez podległe miastu instytucje kultury: Miejski Dom Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną oraz Muzeum Regionalne we współpracy z szeroko pojętym środowiskiem kulturalnym, złożonym m.in. z organizacji pozarządowych i instytucji publicznych. W 2020 r. ze względu na pandemię koronawirusa działalność kulturalna wyglądała jednak zupełnie inaczej niż dotychczas.

19.1. Działalność Miejskiego Domu Kultury w 2020 r.

Działalność merytoryczna Miejskiego Domu Kultury skupiona była w 2020 r. w następujących pracowniach:

- pracownia teatralna:
 - scena dziecięca: „Szkolny talent show”,
 - scena młodzieżowa: „Rycerz niezłomny”, „BlackPink”,
 - scena dorosłych: „Wznowienie”,
 - grupy mieszane: „Babciu ja się boję” oraz „Bajka o szczęściu”,
- pracownia muzyczna:

- indywidualne zajęcia wokalne (Studio piosenki oraz Pracownia estradowa),
- indywidualne zajęcia nauki gry na instrumentach,
- pracownia taneczna:
 - Luźny Skład
 - Switch
 - Re–flex
- pracownia modelarska, pracownia gier i zabaw, pracownia plastyczna:
 - zajęcia w małych grupach.

Mimo wielu trudności i ciągle zmieniającej się sytuacji pandemicznej, udało się zachować ciągłość działalności i przeprowadzić wiele wydarzeń. Część z nich została przeniesiona do sieci, a wiele przeprowadzono hybrydowo. Ponadto w roku 2020 MDK stał się beneficjentem dużego projektu realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury pn. „Zaproś nas do siebie”. Znalazł się w elitarnym gronie szesnastu ośrodków kultury z całej Polski i wziął udział w cyklu spotkań, szkoleń (także online) oraz wizyt studyjnych, a cała kadra została przeszkolona w zakresie komunikacji. Stąd wnioskować należy, że mimo trudnej sytuacji ogólnokrajowej i lokalowej działalność Miejskiego Domu Kultury prowadzona była poprawnie i na wysokim poziomie.

Należy także zauważyć, że doświadczenia związane z lokowaniem wydarzeń w sieci przerosły wszelkie oczekiwania. Przykładem mogą być Polish Boogie Festival i CZW RAP Night, które skupiły przed odbiornikami ponad 30 tys. fanów.

Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych o charakterze publicznym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych o charakterze publicznym zorganizowanych przez MDK w 2020 r.

Data	Działanie	Miejsce	Liczba uczestników/ widzów
06.01	XII Orszak Trzech Króli	Teren miasta	500
12.01	28. Finał WOŚP	SP nr 1	500
13–24.01	Ferie zimowe w pracowniach MDK	Tymczasowa siedziba MDK – budynek SP nr 1 przy ul. Szkolnej 3	50

14.01	Przedstawienie Studia Teatralnego ART KRAK pt. „Rubinowy książę”	Tymczasowa siedziba MDK	150
14.02	Akcja pt. „Nazywam się Miliard”	Rynek Miejski	40
01.03	Bieg Tropem Wilczym – nagłośnienie	Zamek + park + miasto	300
01.03	Premiera Pracowni Teatralnej MDK pt. „Babcia ja się boję”	Tymczasowa siedziba MDK	100
02.03	Przedstawienie Pracowni Teatralnej pt. „Babcia ja się boję” dla uczniów szkół podstawowych	Tymczasowa siedziba MDK	300
28.05	Podsumowanie wystawy dorobku artystycznego pracowni plastycznej MDK pt. „Małe dzieła” – edycja online	INTERNET	INTERNET
01–26.06	XXVI Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej oraz VI Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej – edycje on–line	INTERNET oraz Tymczasowa siedziba MDK	70
04.07	Piknik pn. „Wakacje na start”	Rynek Miejski	120
12.07	Piknik Rodzinny + koncert laureatów XXVI Pomorskiego Przeglądu Piosenki Dziecięcej i VI Pomorskiego Przeglądu Piosenki Młodzieżowej	Amfiteatr na plaży OSiR	100
25.07	XVI Polish Boogie Festival – edycja on–line	Dziedziniec zamku	Widownia internetowa
29–31.07	Wizyta studyjna instruktorów MDK w ośrodkach kultury miasta i gminy Słupsk w ramach programu MKiDN pn. „Zaproś nas do siebie”	Słupsk i okolice	2 instruktorów
07–09.09	Warsztaty w ramach programu MKiDN pn. „Zaproś nas do siebie” w Radziejowicach	Radziejowice	Dyrektor i koordynator projektu
16.09	Udział w podsumowaniu konkursu haftu kaszubskiego w Linii	Linia	6
26.09	Człuchowska Gala Sportu	Hala sportowo – widowiskowa ZST	150
28.09	Prezentacja nowej formy działalności pn. „Hallo Robo”	SP nr 1	250
29–30.09	Warsztaty dla pracowników MDK w ramach programu MKiDN pn. „Zaproś nas do siebie”	Tymczasowa siedziba MDK	13
10.10	Dni Kultury Francuskiej	Restauracja DUET	80
13.10	Bieg przełajowy – nagłośnienie	Amfiteatr na plaży OSiR	150
06.12	Spacer z Mikołajem	Teren Miasta	

Źródło: sprawozdanie z działalności MDK w Człuchowie w 2020 r.

19.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w 2020 r.

Większość propozycji dla Czytelników biblioteka zmuszona była przenieść do sieci, dzięki temu możliwe było utrzymywanie stałego kontaktu z użytkownikami biblioteki.

19.2.1. Czytelnicy i użytkownicy biblioteki

W 2020 r. Miejska Biblioteka Publiczna zarejestrowała w wypożyczalniach **2356** czytelników (w tym 202 na filii nr 1). W poszczególnych działach odwiedziło ją w sumie **14 887** czytelników.

Wypożyczenia książek ogółem to **41168** woluminów (w tym filia nr 1 – 2659 woluminów). Łącznie w 2020 r. zarejestrowano **21 449** odwiedzin, zarówno podczas spotkań autorskich, wystaw, szkoleń, lekcji bibliotecznych, warsztatów, teatrzyków itp., udzielono **4972** informacji. Na miejscu zostało udostępnionych **3373** książek (w tym 99 w filii), **227** czasopism (68 w filii). Zarejestrowano również **1 188** wypożyczenia czasopism (w tym 85 w filii nr 1).

Tabela 25. Struktura czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Człuchowie wg wieku.

Przedział wiekowy	MBP	Filia nr 1
do lat 5	116	3
6–12 lat	562	26
13–15 lat	240	21
16–19 lat	177	13
20–24 lata	96	5
25–44 lata	318	59
45–60 lat	279	27
powyżej 60. roku życia	366	48
suma	2154	202

Źródło: Sprawozdanie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Człuchowie za rok 2020.

19.2.2. Księgozbiór i czasopisma

Stan księgozbioru na 31 grudnia 2020 r. wyniósł **79 588** książek (MBP – 71 450, filia – 8 138). Biblioteka posiada w swoich zbiorach **20** oprawionych czasopism i **7 661**

zbiorów specjalnych (w tym 60 egzemplarzy elektronicznych), a także **23** tytułów czasopism (w tym 2 tytuły w filii).

W 2020 r. przybyło łącznie **2 462** książki, z zakupu **2 282** woluminów i **180** woluminów przekazanych jako dar. Na ubytek przekazano **10 365** woluminów – książek zacytanych, zniszczonych, zdezaktualizowanych.

Tabela 26. Wypożyczenia książek w 2020 r. według rodzaju literatury.

Rodzaj literatury	MBP	Filia nr 1
Literatura piękna dla dorosłych	24 658	2 052
Literatura piękna dla dzieci	9 187	346
Literatura popularno–naukowa	3 537	176
Zbiory specjalne	24	0
suma	37 406	2 574

Źródło: Sprawozdanie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Człuchowie za rok 2020.

Biblioteka wchodzi w skład Konsorcjum Legimi Bibliotek Publicznych na Pomorzu, dzięki temu dysponowała w 2020 r. 10 bezpłatnymi kodami e–booków do platformy Legimi, czytelnicy mają więc dostęp do tysięcy e–booków na tablet, smartfon czy e–czytnik.

19.2.3. Działania skierowane do czytelników i użytkowników

Wprowadzenie ograniczeń związanych z organizowaniem wydarzeń kulturalnych spowodowało, że biblioteka nie mogła organizować spotkań autorskich, wernisaży, warsztatów dla dzieci. Została przerwana również realizacja projektu dla seniorów „Akademia zdrowego seniora”. Zajęcia mogły być prowadzone jedynie do połowy października, zostaną wznowione, gdy tylko pozwoli na to sytuacja.

Pomimo ograniczeń w bibliotece udało się zorganizować szereg inicjatyw skierowanych do czytelników i użytkowników. Były to następujące działania:

1) dla dorosłych:

- Spotkanie z Aleksandrem Knitterem i Piotrem Plątą – wystawa zdjęć „Nasz cosplay”,
- Wernisaż Urszuli Jagodzińskiej – „Wspomnień czas”,

- Prelekcja Andrzeja Suchańskiego – „Średniowieczne żywoty polskich świętych”,
- Spotkanie z podróżnikiem Michałem Szulimem „Miejsce za miejsce, czyli podróże małe i duże” – on-line,
- Głośne czytanie wierszy z okazji Dnia Matki,
- Wystawa akwareli J.B. Jakubowskiego – on-line,
- Akcja czytelnicza „Lawendowa biblioteka”, w ramach której przygotowano wiersz o Człuchowie dla mieszkańców Człuchowa,
- Wystawa fotografii Wacława Skokowskiego połączona z zabawą dla mieszkańców na Facebooku,
- Wystawa fotografii Janiny Szymanowskiej,
- Pożegnanie lata – spacer nordic walking z instruktorem,
- Wernisaż Krystyny Hrehorowicz „Pastelowe podróże”,
- Zajęcia sportowe dla seniorów w ramach projektu „Akademia zdrowego seniora” (gimnastyka i spacer nordic walking),
- Wystawa malarstwa Grupy Arteria z Drawska Pomorskiego,
- Premiera gry miejskiej „Kadr 1920. Powrót do przeszłości” – on-line,
- Wystawa rękodzieła ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Człuchowie,
- Wystaw fotografii Stowarzyszenia Marynistów Polskich, Oddział Fotograficzny w Słupsku – on-line,
- Wystawa poplenerowa „M jak morze 7” – on-line,
- Konkurs fotograficzny „Moja choinka”,
- Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki.

2) dla dzieci:

- w ramach organizacji ferii zimowych dla dzieci:
 - teatrzyk dla dzieci „W leśnym sądzie niejedyn bohater dziś zasiądzie” – w teatrzyku udział wzięły dzieci z Przedszkola Miejskiego – 62 osoby,
 - warsztaty z wikliny papierowej – prowadziła p. Aleksandra Wieczorek – 25 osób,
 - lekcja biblioteczna „Bezpieczny Internet” – dzieci z NSP „Piano” – 24 osoby,

- głośne czytanie „10 bałwanków” W. Chotomskiej – Dzieci z Przedszkola „Piano” i Przedszkola Miejskiego – 37 osób,
- warsztaty „Skarpetkowe rękodzieło” – 17 osób,
- multimedialne kalambury – 24 osób,
- interaktywny teatrzyk „Wesołe bałwanki” – dzieci z Przedszkola „Bajka” – 12 osób,
- animacje na Oddziale Dziecięcym człuchowskiego szpitala – 10 osób,
- warsztaty kulinarne „Pieczemy gofry” – 45 osób;
- Realizacja warsztatów dla młodzieży pochodzenia ukraińskiego w ramach projektu „Spoko, poradzę sobie!”:
 - spotkanie integracyjne poprowadziła Barbara Popa – pedagog, terapeuta,
 - warsztaty dziennikarskie z Dariuszem Kępą,
 - spotkanie z doradcą zawodowym Aleksandrą Karowską – jak napisać CV i list motywacyjny;
- Konkurs plastyczny „Twarz biblioteki” z okazji Tygodnia Bibliotek;
- Dzień Dziecka – spotkanie misia z małymi czytelnikami na człuchowskim rynku, zapraszając do biblioteki rozdawał książeczki i małe słodkości, chętnie pozował również do zdjęć;
- Dni Człuchowa – kreatywne zestawy dla dzieci do stworzenia pocztówki z Człuchowa;
- Fotościanka przed budynkiem biblioteki – promocja miasta i biblioteki;
- Treningi on-line z Pauliną Przyborowską;
- Bezpieczne wakacje – w ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji w Człuchowie rozdawano dzieciom odblaskowe worki promując bezpieczne wakacje;
- Gra miejska „Balladyna” – w ramach akcji Narodowe Czytanie;
- Akcja czytelnicza dla najmłodszych „Mała Książka – Wielki Człowiek”;
- Realizacja projektu „Laboratorium wirusa – cykl warsztatów edukacyjnych dla przedszkolaków” – odbyło się 6 spotkań, w których brała udział jedna grupa – zerówka z Przedszkola Miejskiego;
- Światowy Dzień Pluszowego Misia – kreatywne zestawy dla dzieci do zrobienia misia;

- Andrzejki 2020 – biblioteczna wróżba przestrzenna;
- Święta Pana Kleksa – warsztaty on–line dla przedszkolaków z Przedszkola Miejskiego;
- Biblioteczny Klub Pomysłów, w ramach którego odbyło się 11 spotkań – współpraca z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Świąteczne aniołki – figurki gipsowe do malowania dla dzieci.

MBP posiada również specjalną ofertę dla specjalnych grup użytkowników:

- a) dla seniorów – realizacja projektu „Akademia zdrowego seniora”, książki z dużą czcionką, książki mówione, bezpłatne szkolenia komputerowe, spotkania, warsztaty, pogadanki, odczyty, wystawy promujące różne talenty seniorów (rękodzielnicze, fotograficzne bądź literackie), książka na telefon przy współpracy z wolontariuszami;
- b) dla osób niepełnosprawnych – książki mówione, spotkanie z grami planszowymi, wystawa prac, książka na telefon, zajęcia dla dzieci w dziale dziecięcym z wykorzystaniem biblioterapii, zabawek sensorycznych, zajęć plastycznych.

Część działań doszła do skutku dzięki współpracy z organizacjami i instytucjami, są to np.:

- 1) Klub „Nie jesteśmy sami” – organizacja dla członków klubu okazjonalnych spotkań w bibliotece (gry planszowe, warsztaty plastyczne),
- 2) Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga – wolontariusze dostarczali książki osobom starszym i niepełnosprawnym – skorzystało 40 osób,
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie – przekazanie gadżetów dla małych czytelników w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje”,
- 4) Powiatowa Bursa Szkolna – realizacja projektu dla młodzieży ukraińskiej,
- 5) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – udostępnianie sali na spotkania członków stowarzyszenia,
- 6) Polski Związek Niewidomych – współpraca w zakresie wypożyczania książek mówionych.

19.2.4. Inicjatywy zrealizowane dzięki środkom zewnętrznym

Miejska Biblioteka Publiczna pozyskała w 2020 r. kilka dofinansowań na realizację zadań statutowych, są to:

- dotacja z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości wydawniczych kwotę **16 153,00 zł**, za którą zakupiono **636** woluminów,
- kwalifikacja do ogólnopolskiego projektu „Mała Książka – Wielki Człowiek” w ramach, którego biblioteka otrzymała wyprawki czytelnicze dla dzieci,
- środki w ramach programu Koalicja dla Niepodległej – #wiktoria 1920 na realizację projektu „Mobilna gra miejska dla młodzieży powiatu człuchowskiego Bitwa Warszawska”, kwota dotacji: **23 650,00 zł**, projekt zakładał szkolenia dla bibliotekarzy z całego powiatu człuchowskiego na temat tworzenia mobilnych gier miejskich opartych na fińskiej aplikacji Action Track oraz organizację wydarzenia w ramach obchodów 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej, premiera gry odbyła się 17 października 2020 r. on-line (ze względu na ograniczenia związane z pandemią),
- dofinansowanie w ramach programu „Moje miejsce na Ziemi” Fundacji Orleń w kwocie **20 000,00 zł**, człuchowska biblioteka będzie realizowała projekt „Uniwersytet zdrowego seniora”, głównym celem projektu była aktywizacja ruchowa osób starszych oraz promocja zdrowego trybu życia, w ramach projektu prowadzone były bezpłatne zajęcia rekreacyjno-sportowe, gimnastykę z elementami jogi, a także zajęcia z nordic walking w plenerze z instruktorem,
- dofinansowanie z programu Akumulator Społeczny w kwocie **3 250,00 zł** na realizację zadania „Laboratorium wirusa – cykl warsztatów edukacyjnych dla przedszkolaków” – w spotkaniach uczestniczyła zerówka z Przedszkola Miejskiego im. Jacka i Agatki,
- dofinansowanie ze środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na zakup nagród dla uczestników konkursu plastycznego Twarz Biblioteki – 581,94 zł oraz na zakup poczęstunku dla uczestników gry miejskiej „Balladyna” w ramach akcji Narodowe Czytanie 2020 – ok. 2 000 zł.

19.3. Działalność Muzeum Regionalnego w 2020 r.

W 2020 roku, w związku z pandemią COVID-19, działalność muzeum była ograniczona rozporządzeniami rządowymi i koncentrowała się na najważniejszych zadaniach statutowych.

19.3.1. Gromadzenie, opracowywanie i konserwacja zbiorów

W 2020 r. zbiory Muzeum Regionalnego powiększyły się przede wszystkim o zabytki o charakterze militarnym. Wśród pozyskanych do zbiorów Muzeum obiektów znalazły się m.in.:

- karabinek skałkowy typu tromblon ze składaną lufą, sygn. P. Martinioli, Włochy, XVIII w.;
- pistolet skałkowy, sygn. I. I. Behr, Niemcy, XVIII w.;
- króćca, sygn. Juan Celit, Europa Zachodnia, ok. 1750 r., konwersja na pistolet kapiszonowy ok. 1820 r.;
- zbroja płytowa wraz z hełmem, Europa Zachodnia, pocz. XIX w.;
- para pistoletów pojedynkowych kapiszonowych, Liege, 1850 r.;
- karty pocztowe miejscowości powiatu człuchowskiego (11 szt.).

Do 31 grudnia 2020 r. opracowano blisko 450 kart katalogu naukowego muzealiów w dziale artystyczno-histerycznym. Do działu biblioteczno-dokumentacyjnego, do części kartograficznej zakupiono 4 mapy na kwotę 2 570,00 zł, (m.in. *Mapa Królestwa Prus*, oprac. Matthaus Seutter, ok. 1750 r., *Mapa Prus*, ryt. John Gibson, 1760 r.)

W 2020 r. rozpoczęto opracowywanie katalogu zawartości archiwalnych numerów, począwszy od 1953 r., czasopisma wydawanego przez Związek Ziomków Człuchowskich – *Neues Schlochauer Kreisblatt*.

W 2020 r. zlecono konserwację zachowawczą zabytków żelaznych, głównie grotów bełtów i strzał, pozyskanych podczas badań archeologicznych w roku 2011.

19.3.2. Działalność wystawiennicza

W 2020 r. w Muzeum Regionalnym eksponowane były następujące wystawy **stałe**:

- „Badania archeologiczne na człuchowskim wzgórzu zamkowym”,
- „Kultura materialna Ziemi Człuchowskiej”, „Obróbka lnu”, „Współczesny haft ludowy i rzeźba z regionu”,
- „Sztuka i rzemiosło artystyczne XV–XX w.”,
- „Pradzieje ziemi człuchowskiej”,
- „Z dziejów miasta i regionu”.

W 2020 r. ekspozycja „Badania archeologiczne na człuchowskim wzgórzu zamkowym” została wzbogacona o przekazane przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura w Słupsku, kafle piecowe pozyskane podczas prac archeologicznych w obrębie Zamku Wysokiego.

W roku 2020 na stałych ekspozycjach Muzeum Regionalnego w Człuchowie prezentowane były również muzealia wypożyczone z:

- Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku,
- Muzeum Ziemi Złotowskiej w Złotowie,
- Muzeum w Koszalinie,
- Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie.

W 2020 r. w związku z pandemią COVID–19 i utrudnieniami związanymi z bezpośrednim udostępnieniem wystaw czasowych zwiedzającym zrezygnowano częściowo z ich organizacji. Z zaplanowanych siedmiu wystaw **czasowych** zorganizowano trzy:

- **„Ocalone od zapomnienia”. Nabytki Muzeum Regionalnego w Człuchowie w latach 2017–2019** (17 stycznia – 12 marca 2020 r.)

Wystawa *Ocalone od zapomnienia. Nabytki Muzeum Regionalnego w Człuchowie w latach 2017–2019* prezentowała zakupy, przekazy i dary, o jakie wzbogaciło się Muzeum Regionalne w Człuchowie od 2017 r. Wybrano obiekty bardzo zróżnicowane, zarówno ze względu na czas powstania, jak i dziedzinę, pochodzenie oraz materiał. Zaprezentowano elementy uzbrojenia ochronnego, militaria – broń palną i białą, wyroby konwisarskie, a także regionalia, m.in.: kolekcję kartograficzną, karty pocztowe oraz osobiste pamiątki związane z pierwszymi, powojennymi mieszkańcami ziemi człuchowskiej. Najliczniej reprezentowane na wystawie były militaria, wiele z nich to broń palna: wśród nich znalazły się pistolety skałkowe zdobione koralem, a także wykonane w pracowni Cominazzo

Lazarino w XVII w. w Bresci niezwykle bogato zdobiony motywami zwierzęcymi i roślinnymi. Znalazł się tutaj także pistolet skałkowy dwulufowy, wykonany w Liege ok. 1750 r., niezwykle interesującym obiektem jest strzelba skałkowa z obrotowymi lufami. Drugą w kolejności pod względem liczby grupę prezentowanych obiektów stanowiły mapy, blisko 30 egzemplarzy, z których najstarsza pochodzi z II poł. XVI w. najmłodsza z lat 20. XX w.

- **„Jan Lebenstein 1930–1999”** (30 czerwca – 6 września 2020 r.)

Wystawa *Jan Lebenstein 1930–1999* była retrospektywą prac tego wybitnego polskiego artysty, zbiegająca się z 90. rocznicą jego urodzin. Zaprezentowane zostały różnorodne dzieła Jana Lebensteina, należące do zbiorów polskich kolekcjonerów: Marii i Marka Pileckich, Urszuli i Piotra Hofmanów oraz kolekcjonera z Sopotu. Ekspozycja, traktując w sposób wieloaspektowy, drogę twórczą i postać artysty, zawierała 70 jego dzieł: obrazów olejnych, gwaszy, rysunków i grafik, pochodzących z różnych okresów jego działalności. Całość ma na celu zaprezentowanie twórczości artysty, jako jednej z najważniejszych figur, w polskiej sztuce, drugiej połowy XX w. Wystawa została zorganizowana przez Państwową Galerię Sztuki w Sopocie i przygotowana, do prezentacji w Muzeum Regionalnym w Człuchowie, we współpracy z Agencją Zegart.

- **„Kobierce wschodnie z kolekcji Mikołaja Pietraszaka Dmowskiego”** (7 lipca–31 grudnia 2020 r.)

Na wystawie prezentowano blisko trzydzieści kobierców, najstarszy pochodził z przełomu XVIII/XIX w. najmłodszy – z lat 80. XX wieku. Dominowały kobierce perskie ze stonowaną kolorystyką i roślinnym ornamentem w mniejszej ilości prezentowano natomiast kobierce tureckie i kaukaskie. Tradycja tkania kobierców narodziła się na Wschodzie co najmniej dwa i pół tysiąca lat temu, a czas jej świetności przypada na XVI–XVII wiek. Przez długi okres polska szlachta była odbiorcą, jak również pośrednikiem wymiany dóbr kulturowych i materialnych pomiędzy wschodem, a zachodem. Kobierce są elementem obecnym zarówno w wystroju szlacheckich dworów, gdzie służyły ozdobie oraz ocieplaniu wnętrza, jak i w polskiej pamięci i tradycji.

19.3.3. Działalność edukacyjna i inne wydarzenia

Ze względu na obowiązujące w związku z epidemią COVID–19 restrykcje związane z zachowaniem reżimu sanitarnego tradycyjna, stacjonarna działalność

edukacyjna była prowadzona w Muzeum do początków marca 2020 r. W czasie ferii organizowano zajęcia dla dzieci i młodzieży: *Od włókna do sukna* – warsztaty tkackie, *Kartka dla babci i dziadka* – zajęcia plastyczne, Zajęcia plastyczne w ramach VII edycji konkursu *Architektura zamku w Człuchowie*, *Tajemnice pasa kontuszonego* – warsztaty muzealne.

Łącznie w roku 2020 zorganizowano i przeprowadzono 44 lekcje muzealne i warsztaty, w których brało udział 716 uczestników.

Od 3 sierpnia do pierwszych dni września 2020 r. trwał kolejny sezon **prac archeologicznych** w obrębie zamku człuchowskiego. Obejmowały wschodnią część II przedzamcza. Pierwszy wykop założono w przestrzeni północno-wschodniej jego zabudowy, tuż przy fosie oddzielającej II od III Przedzamcza. Udało się m.in. rozpoznać zabudowę badanej części założenia zamkowego. Odsłonięty został fragment zawalonego sklepienia piwnicy, której odkopanie planowane jest na kolejny sezon badawczy. Niewątpliwie jednym z najciekawszych znalezisk okazał się zbiór bursztynów. W jego skład wchodzi blisko 40 paciorków różnego rodzaju oraz duża liczba nieobrobionych fragmentów lub odpadów produkcyjnych. Wśród odkrytych zabytków znalazły się także fragmenty ceramiki, półprodukty rogowe oraz liczny zbiór grotów bełtów.

W 2020 r. Muzeum umożliwiło zorganizowanie na terenie swojej siedziby wydarzeń:

- „Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych” – 1 marca 2020 r.
- „Bieg Krzyżaka” – 29 sierpnia 2020 r.
- „Polish Boogie Festiwal” – koncert z tarasu widokowego wieży zamkowej i dziedzińca zamkowego transmitowany on-line – 25 lipca 2020 r.

20. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

Działania związane z promocją miasta w Urzędzie Miejskim w Człuchowie dopasowane są do charakteru jednostki samorządu terytorialnego. Są one realizowane głównie przez Referat Organizacyjny i Promocji Miasta.

Zaplanowane do realizacji w 2020 r. działania promocyjne miały na celu wzmocnienie wizerunku Człuchowa jako miasta atrakcyjnego turystycznie i gospodarczo,

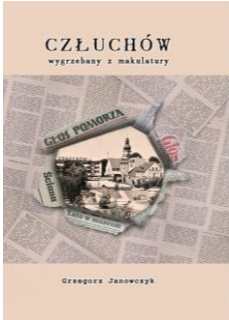
jednak zostały one mocno ograniczone przez pandemię koronawirusa i wynikające z tego obostrzenia nakładane na obywateli przez rząd. Niemniej duża część założeń została zrealizowana.

20.1. Wydawnictwa i inne publikacje

Na początku 2020 r., z myślą o turystach odwiedzających Człuchów, wznowiono wydanie zaktualizowanego folderu turystyczno-informacyjnego „Człuchów. Poznaj, by pokochać”, po raz kolejny w nakładzie 1 000 egzemplarzy.

Od jesieni 2019 r. trwały prace redakcyjne drugiej książki napisanej przez Grzegorza Janowczyka zatytułowanej „Człuchów wygrzebany z makulatury”, która została wydana przez Gminę Miejską Człuchów we wrześniu 2020 r. w nakładzie 500 egzemplarzy. Autor książki zebrał materiały drukowane w prasie regionalnej dotyczące Człuchowa od 1945 r., podzielił je na osiem rozdziałów tematycznych. Książka jest podsumowaniem prasowych doniesień na temat Człuchowa po jego drugim powrocie do Polski. Można ją nabyć w kasie Urzędu Miejskiego w cenie 33 zł za egzemplarz. Do końca 2020 r. sprzedano 112 sztuk tego wydawnictwa. Sprzedaż książki prowadził również sklep muzealny na zamku, gdzie sprzedano 80 egzemplarzy.

Tabela 27. Wydawnictwa własne Urzędu Miejskiego w Człuchowie w 2020 r.

Lp.	Tytuł	Okladka	Nakład [egz.]	Uwagi
1	„Człuchów. Poznaj, by pokochać”		1000	wydanie trzecie, poprawione i zaktualizowanie
2	„Człuchów wygrzebany z makulatury” autor: Grzegorz Janowczyk		500	wydano we wrześniu 2020 r.

Źródło: dane UM.

Dwukrotnie, w czerwcu i grudniu, wydany został biuletyn informacyjny miasta w formie Informatora Burmistrza i Rady Miejskiej „Prosto z Ratusza”, który jak, co roku, trafił do wszystkich gospodarstw domowych w Człuchowie w formie druku bezadresowego za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A.

Tabela 28. Informator Burmistrza i Rady Miejskiej w Człuchowie „Prosto z Ratusza” w 2020 r.

Lp.	Numer	Okladka	Liczba stron	Format	Nakład
1.	1/2020		8	A5	5500 egz.
2.	2 (28)/2020		12	A5	5500 egz.

Źródło: dane UM.

W grudniu mieszkańcy otrzymali jako druk bezadresowy również kalendarz biurkowy pt. „Człuchów. Lawendowe Miasto Północy” ze zdjęciami m.in. uczestników konkursów fotograficznych organizowanych od 2 lat pod tym samym hasłem. Oprócz kalendarza biurkowego wykonane zostały również miejskie kalendarze ścienne w ilości 400 szt. i książkowe w ilości 250 szt., a także podkłady biurkowe w ilości 150 szt.

20.2. Promocja w mediach

Aktualne informacje z miasta na bieżąco ukazywały się w lokalnej prasie, na miejskiej stronie internetowej www.czluchow.eu oraz na profilu Urzędu Miejskiego na

facebooku. Dodatkowo informacje z miasta publikowane były na stronie www.serwissamorzadowy.eu.

W sumie w 2020 r. przygotowano i umieszczono **278** materiałów w serwisie internetowym miasta. Natomiast do lokalnych mediów: prasy lokalnej, rozgłośni radiowych z Polski Północnej oraz regionalnych i regionalnych nadawców telewizyjnych regularnie przesyłano gotowe materiały informacyjno-promocyjne wraz z fotografiami i w większości z plikami dźwiękowymi. W sumie w 2020 r. przygotowano **143** tak skonstruowane materiały. Były one wielokrotnie wykorzystywane m. in. na łamach tygodnika „Dziennik Człuchowski” oraz na antenie Radia Weekend.

Reklamę miasta dwukrotnie zamieszczono w branżowym piśmie pracowników turystyki pt. „Wiadomości Turystyczne”:

- w niemieckojęzycznym wydaniu specjalnym przeznaczonym do dystrybucji na targach turystycznych ITB Berlin 2020,
- w dodatku wakacyjnym „Czas na Polskę” wydanym w czerwcu 2020 r.

W ciągu roku 2020 miasto zamieściło 3 całostronicowe materiały prasowe w Dzienniku Człuchowskim:

- 1) w dodatku „30–lecie Samorządu Terytorialnego”, który został wydany 15 maja 2020 r.
- 2) podsumowanie projektu „Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo – rowerowymi...” opublikowane 18 grudnia 2020 r.
- 3) podsumowanie projektu „Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice–Człuchów” opublikowane 11 grudnia 2020 r.

Ponadto miasto jako partner wzięło udział w produkcji filmu stanowiącego piąty odcinek cyklu „Smaki Pomorza”. Film został zrealizowany w Człuchowie w maju 2020 r. przez Polska Press Grupa. Tytuł filmu „Winda do nieba” jest bezpośrednim nawiązaniem do walorów turystycznych Człuchowa.

Zgodnie z ustawą o dostępności cyfrowej do 23 września 2020 r. wszystkie podmioty publiczne miały obowiązek dostosowania swoich stron internetowych dla osób ze szczególnymi potrzebami. W związku z tą regulacją prawną w 2020 r. zmianie uległ wizerunek i funkcjonalność strony internetowej miasta. Została ona dostosowana zarówno

do nowych wymogów prawnych dla tego typu witryn związanych z dostępnością zawartych na niej treści dla osób z niepełnosprawnościami, jak i wymagań związanych z korzystaniem ze stron na różnych urządzeniach mobilnych. Miejska strona internetowa w nowej odsłonie jest dostępna od 6 maja 2020 r. Została ona zaktualizowana i przebudowana, a wersja archiwalna wciąż jest dostępna dla użytkowników sieci internetowej.

Od października 2010 r. miasto posiada oficjalny profil na facebooku. W 2020 r. liczba fanów naszego profilu zwiększyła się o kolejne **194** osoby i obecnie wynosi 2020 obserwujących, wśród nich 1919 osób to fani, którzy polubili naszą stronę.

Natomiast od września 2013 r. istnieje oficjalny kanał miasta w serwisie internetowym YouTube. Od czasu założenia ma on ponad **77 tys.** wyświetleń. Za pośrednictwem tego medium w 2020 r. prowadzone były bezpośrednie transmisje z sesji Rady Miejskiej w Człuchowie. Publikowane były tam także okolicznościowe filmy kierowane do mieszkańców, np. z życzeniami świątecznymi lub na zakończenie roku szkolnego.

20.3. Materiały i wydarzenia promocyjne

Jak co roku przygotowane zostały materiały promocyjne opatrzone herbem, logiem lub hasłem promocyjnym miasta „Człuchów. Poznaj, by pokochać!”. Część z nich można było kupić w kasie Urzędu Miejskiego w Człuchowie oraz w sklepie Muzeum Regionalnego w Człuchowie. Znaczna część gadżetów została przekazana na upominki i nagrody podczas imprez współorganizowanych przez Burmistrza i pod patronatem Burmistrza, a także na pakiety powitalne dla pierwszoklasistów i upominki dla jubilatów.

Tabela 29. Materiały promocyjne wykonane w 2020 r.

Lp.	Produkt	Ilość [szt.]	Koszt [zł]
1.	Butelka metalowa z funkcją termosu	50	2 091,00
2.	Kabel do ładowania z podświetlanym logo	15	479,70
3.	Brelok skórzany z grawerem	50	636,53
4.	Maskotka miś z kocykiem	100	3431,70
5.	Koc	100	10332,00
6.	Srebrna płaskorzeźba (2 wzory)	50	7275,00
7.	Materiałowa torba na zakupy	300	7191,00
8.	Kubek z logo	216	2982,25

9.	Worek z logo	100	916,35
10.	Saszetka z nadrukiem	100	979,08
11.	Plecak z logo	50	2450,16
12.	Dziecięca czapka z daszkiem	100	799,50
13.	Magnes na lodówkę (4 wzory)	200	890,52
14.	Koszulka polo dziecięca	100	2447,70
15.	T-shirt dziecięcy	100	1230,00
16.	Brelok maskotka odblaskowa	150	1955,70
17.	Smycz na klucze	200	494,46
18.	Filiżanka z podstawką	150	5258,25
19.	Długopis	500	1758,90
20.	Pamięć USB	50	787,20
21.	Zestaw do badmintonu	50	972,93
22.	Skakanka z logo	50	407,13
23.	Ręczniczek z logo	50	680,19
24.	Komin z logo	50	614,39
Razem			54 970,64

Źródło: oprac. własne.

Z powodu pandemii koronawirusa nie odbył się tradycyjny Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba, który organizowany jest z okazji imienin patrona miasta dnia 25 lipca. Jedynym akcentem imienin patrona były konkursy plastyczny i fotograficzny, dla różnych grup wiekowych. Najciekawsze zdjęcia zgłoszone do konkursu zostały opublikowane w kalendarzu biurkowym na rok 2021.

Finansowe lub organizacyjne wsparcie z zasobów i środków przeznaczonych na promocję miasta uzyskały: Orszak Trzech Króli i Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, które organizowane były przed pandemią koronawirusa oraz konkurs Piosenki Francuskiej im. Jadwigi Loroch i I Złot Foodtrucków zorganizowane jesienią przed ponownym zamknięciem szkół.

20.4. Reklama wizualna

W związku z oszczędnościami wynikającymi z ograniczenia działalności ze względu na pandemię koronawirusa roku 2020 zostały zwiększone wydatki na promocję miasta poprzez reklamę wizualną, skoncentrowały się one na 3 elementach:

- 1) montaż banerów promocyjnych na dwóch ścianach budynku przy ul. Zamkowej 13;
- 2) wymiana witaczy na rogatkach miasta w dwóch lokalizacjach:

- a. przy al. Jana Pawła II (DK 22) w pobliżu stacji Orlen, na wylocie z miasta w kierunku Wałcza, stanął nowy, większy, bo sześciometrowy witalizator wizerunkowo dopasowany do pozostałych witalizatorów miejskich,
 - b. przy ul. Plantowej (DW 188) w pobliżu siedziby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na wylocie z miasta w kierunku Dębnicy, stary, zniszczony element został wymieniony na używany, czterometrowy, zmodernizowany, stojący wcześniej przy DK 22;
- 3) wymiana tablic informacyjnych umieszczonych przed ratuszem, na dwustronne tablice zawierające informacje o miastach partnerskich i plan miasta.

Fot. 16. Nowy witalizator przy DK 22 przy wjeździe do miasta od strony Wałcza.

Źródło: archiwum własne UM.

W okresie świąteczno–noworocznym nasze miasto przyozdobiły m.in. zakupione w 2020 r. nowe ozdoby latarniowe: 6 koron oraz ozdoba świetlna 3D na rondo im. Jana Pawła II. Ponadto wykonana została świąteczna ramka do zdjęć z świetlnymi elementami charakterystycznymi dla miasta: z promocyjnym napisem i zarysem wieży zamkowej, która w okresie świątecznym była eksponowana na Rynku

20.5. Nagrody Specjalne Burmistrza

W 2020 r. po raz drugi zostały przyznane nagrody specjalne Burmistrza dla osób, które w sposób szczególny przyczyniły się do kształtowania pozytywnego wizerunku Człuchowa. W roku 2020 nabór wniosków o przyznanie tej nagrody, był naborem ciągłym. Ze względu na pandemię koronawirusa wiele zawodów i imprez zostało odwołanych, co

przyczyniło się do tego, że do Urzędu Miejskiego nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie tej nagrody. W związku z tym Burmistrz Miasta skorzystał z prawa inicjatywy własnej i przyznał Nagrodę Specjalną Burmistrza Człuchowa za ponadprzeciętną działalność na rzecz miasta o charakterze finansowym **trzem** osobom zaangażowanym w wolontariat lub akcje pomocowe dla mieszkańców, kolejne **dwie** trafiły do dwóch wyróżniających się klubów sportowych. W sumie w 2020 r. wydatkowano na ten cel **11 000 zł**.

W tym roku w gronie laureatów nagrody specjalnej znaleźli się:

- Marlena Kułak – jedna z inicjatorek akcji szycia maseczek dla mieszkańców Człuchowa;
- Monika Gradek – wolontariuszka zaangażowana między innymi w działalność człuchowskiego koła Stowarzyszenia Rodzina Kolpinga oraz Człuchowskiego Stowarzyszenia Honorowych Dawców Krwi. Koordynatorka akcji „Solidarni z seniorami”;
- Wiesława Murdza – przewodnicząca człuchowskiego koła Stowarzyszenia Rodzina Kolpinga, autorka licznych projektów realizowanych przez tę organizację;
- Człuchowski Auto–Moto Klub – wielokrotny Klubowy Mistrz Polski w motocrossie zarówno w kategorii seniorów, jak i juniorów, posiadający w swoich szeregach zawodników z tytułami indywidualnych Mistrzów Polski; organizator rundy Mistrzostw Polski w Motocrossie na torze im. Tadeusza Szwemina w Człuchowie
- Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny – organizator regularnych zajęć sportowych dla uczniów szkoły podstawowej oraz szkół średnich, również w rygorze sanitarnym, najważniejsze tegoroczne sukcesy członków klubu to: wygrana dwóch sztafet dziewcząt w Mistrzostwach Powiatu w sztafetowych biegach przełajowych, czwarte miejsce dziewcząt w roczniku 2007–2006 w Mistrzostwach Województwa w sztafetowych biegach przełajowych, pierwsze miejsce Marii Zielnik na Ogólnopolskich Otwartych Halowych Zawodach LDK w Toruniu w chodzie na 2000 m i trzecie miejsce Wiktora Sienkiewicza w debiucie na Wojewódzkich Mistrzostwach Młodzików w biegu na 1000 m.

Równolegle do nagród specjalnych przyznano wyróżnienia za ponadprzeciętną działalność na rzecz miasta o charakterze honorowym. Otrzymali je:

- Ks. Krystian Feddek – prezes człuchowskiego koła Stowarzyszenia Rodzina Kolpinga, prowadzącego działalność pomocową na rzecz mieszkańców Człuchowa, organizator takich wydarzeń jak: Katolicy na ulicy, czy Człuchowski Bal Świętych oraz inicjator utworzenia Człuchowskiego Centrum Pasji;
- Ks. Robert Mayer – koordynator akcji dystrybucji żywności wśród najbardziej potrzebujących mieszkańców miasta.

20.6. Zasługi dla miasta Człuchowa w 2020 r.

W 2020 r. tytuł Zasłużony dla miasta Człuchowa na wniosek Burmistrza Miasta został przyznany dwóm osobom.

Dnia 30 kwietnia 2020 r. na podstawie uchwały Nr XIX/166/2020 Rady Miejskiej w Człuchowie tytuł ten otrzymał Alfred Recours, długoletni mer francuskiego miasta Conches-en-Ouche, obecnie na emeryturze. Był sygnatariuszem podpisanej w 1995 r. umowy partnerskiej pomiędzy Człuchowem a Conches i inicjatorem wielu działań realizowanych w ramach wzajemnej współpracy miast.

Natomiast uchwałą Nr XIX/167/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r. Rada Miejska w Człuchowie przyznała ten tytuł śp. Grzegorzowi Janowczykowi, rodowitemu człuchowianinowi, dziennikarzowi, który przez wiele lat zawodowo był związany z redakcjami lokalnych gazet. Jest także autorem dwóch książek tematycznie ściśle związanych z naszym miastem, wydanych przez Urząd Miejski w Człuchowie: w roku 2018 „Lotnik. Śladami sierżanta Jana Mikszy” i w 2020 – „Człuchów wygrzebany z makulatury”.

20.7. Wyróżnienia i nagrody dla miasta

W 2020 r. miasto Człuchów otrzymało również wyróżnienia przyznane przez różne instytucje i organizacje na podstawie osiągniętych wskaźników rozwoju. Są to:

1. Nagroda Diament Samorządu oraz tytuł Samorządu 30-lecia Polskiej Transformacji za jakość działań przyczyniających się do rozwoju regionu
 - wyróżnienie przyznały miastu: Federacja Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Mazowieckie Zrzeszenie Handlu, Przemysłu i Usług,

- pod uwagę brano jakość działań przyczyniających się do rozwoju regionu w zakresie gospodarczym, kulturalnym i społecznym, współpracę samorządu z inwestorami, przedsiębiorcami, partnerami biznesowymi i mieszkańcami,
 - oceniano także jakość promocji samorządu jako lokalnej marki,
 - tytuł Samorząd 30-lecia Polskiej Transformacji, oprócz Człuchowa, otrzymało 21 innych gmin w Polsce, z woj. pomorskiego także Gmina Miejska Reda.
2. Tytuł „Gmina na 5!” (raport 2019/20) za wysoki poziom obsługi interesanta biznesowego
- wyróżnienie przyznała Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, badanie przeprowadza Zespół Badawczy funkcjonujący w ramach Studenckiego Koła Naukowego Akceleracji działającego przy Instytucie Przedsiębiorstwa,
 - studenci wcielają się w rolę tajemniczego klienta, odwiedzają stronę internetową, korespondują z pracownikami Urzędu, również w języku angielskim,
 - Człuchów w tym rankingu wyróżniany jest od pięciu lat.
3. Tytuł „Złota Gmina na 5!” za utrzymywanie za wysokiego poziomu obsługi interesanta biznesowego
- wyróżnienie zostało przyznane po raz czwarty z rzędu,
 - tytuł „Złotej Gminy na 5!” otrzymują gminy, które przez trzy kolejne lata utrzymują dobry wynik w raporcie „Gmina na 5!”.
4. II miejsce dla Campingu nr 80 w konkursie Mister Camping 2020
- jest to w zasadzie konkurs na najlepszy camping w Polsce,
 - konkurs organizuje Polska Federacja Campingu i Caravaningu (PFCC) we współpracy z Departamentem Turystyki Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Polską Organizacją Turystyczną,
 - PFCC jest organizacją społeczną zrzeszającą zarówno właścicieli bazy campingowej, jak i turystów campingowych i caravaningowych; jednym z jej celów jest prowadzenie ewidencji, klasyfikacji, rekomendacji i kontroli bazy campingowej w Polsce,

- Camping nr 80 w Człuchowie w ostatnim roku zanotował awans w klasyfikacji – rok i dwa lata temu zajmował miejsce trzecie,
 - nagroda ma charakter prestiżowy, wyróżnione obiekty w kolejnym sezonie turystycznym są rekomendowane przez PFCC jako najlepiej prowadzone i najbardziej atrakcyjne w Polsce.
5. 276. miejsce w Polsce na 2477 gmin w Rankingu Serwisu Samorządowego PAP – projekty unijne w gminach
- według danych zaprezentowanych w raporcie w ciągu ostatnich 6 lat w Człuchowie w przeliczeniu na jednego mieszkańca zainwestowano 12 243 zł pochodzących z Unii Europejskiej,
 - pod uwagę wzięto nie tylko inwestycje samorządowe, do wyniku rankingu wliczono także inwestycje prowadzone przez firmy prywatne,
 - miastu przyznano łącznie 178 mln zł z UE,
 - ranking powstaje na podstawie danych GUS.
6. Nagroda Pomorska Gryf Gospodarczy 2020 – wyróżnienie w kategorii Gmina Przyjazna Przedsiębiorcom
- organizatorem konkursu jest Pomorska Rada Przedsiębiorczości, odbywa się on pod patronatem Marszałka Woj. Pomorskiego Mieczysława Struka,
 - tegoroczna edycja była 21.,
 - wyróżnienie przyznano jeszcze Gminie Kosakowo, a tytuł laureata otrzymała Gmina Miasta Gdyni.
7. Udział trzech inwestycji w I etapie XXIV edycji Ogólnopolskiego Konkursu Otwartego Modernizacja Roku i Budowa XXI wieku 2019:
- Utworzenie przestrzeni publicznej dla mieszkańców Śródmieścia w Człuchowie wraz z ciągiem pieszo–jezdnym w ul. Szczecińskiej i połączenie z ul. Jacka i Agatki,
 - Przebudowa ul. Jeziornej w Człuchowie,
 - Przebudowa ulic Chrobrego, Moniuszki i Chopina w Człuchowie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.	47
Tabela 2. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej.	48
Tabela 3. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.	48
Tabela 4. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.	49
Tabela 5. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego.	49
Tabela 6. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.	50
Tabela 7. Środki przeznaczone na otwarty konkurs ofert na realizację zadań własnych Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.	50
Tabela 8. Oferty złożone w unieważnionym konkursie z zakresu rewitalizacji.	51
Tabela 9. Oferty złożone w konkursie na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów w zakresie rewitalizacji.	51
Tabela 10. Dotacje na realizację zadań publicznych przyznane w trybie pozakonkursowym.	52
Tabela 11. Rozliczenie dotacji przyznanych organizacjom pozarządowym w 2020 r.	53
Tabela 12. Budżet Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.	67
Tabela 13. Wykonanie wydatków według poszczególnych rodzajów w 2020 r.	68
Tabela 14. Przychody i rozchody budżetu w 2020 r.	70
Tabela 15. Zobowiązania Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.	71
Tabela 16. Udziały Gminy Miejskiej Człuchów w spółkach komunalnych.	78
Tabela 17. Wykaz imprez rekreacyjno-sportowych zorganizowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie w 2020 r.	86
Tabela 18. Wykonanie wydatków inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów na dzień 31 grudnia 2020 r.	117
Tabela 19. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.	124

Tabela 20. Stawki czynszowe w zasobie mieszkaniowym Gminy miejskiej Człuchów. .	125
Tabela 21. Odpady przekazane do ZZO Nowy Dwór w 2020 r.	127
Tabela 22. Rodzaje terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie Człuchowa.	142
Tabela 23. Stan realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie dot. gospodarki przestrzennej miasta w 2020 r.	143
Tabela 24. Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych o charakterze publicznym zorganizowanych przez MDK w 2020 r.....	159
Tabela 25. Struktura czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Człuchowie wg wieku.	161
Tabela 26. Wypożyczenia książek w 2020 r. według rodzaju literatury.....	162
Tabela 27. Wydawnictwa własne Urzędu Miejskiego w Człuchowie w 2020 r.....	171
Tabela 28. Informator Burmistrza i Rady Miejskiej w Człuchowie „Prosto z Ratusza” w 2020 r.	172
Tabela 29. Materiały promocyjne wykonane w 2020 r.....	174

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Środki przeznaczone na dotacje w podziale na zadania.	45
Wykres 2. Ilość ofert złożonych w poszczególnych priorytetach w konkursie I.	46
Wykres 3. Środki przekazane organizacjom pozarządowym na przestrzeni lat 2012–2020.	60
Wykres 4. Środki przeznaczone na dotacje w podziale na priorytety na przestrzeni lat 2012–2020.	60
Wykres 5. Liczba złożonych ofert i zawartych umów na przestrzeni lat 2012–2020.....	61
Wykres 6. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w ostatnim dniu roku w latach 2018–2020.....	63
Wykres 7. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy w latach 2018–2020.....	63
Wykres 8. Udział ludności Człuchowa według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2011–2020.....	64
Wykres 9. Podmioty gospodarcze według rejestru REGON w Gminie Miejskiej Człuchów w latach 2011–2020.....	66
Wykres 10. Struktura dochodów Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.	71

Wykres 11. Struktura wydatków Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r.....	72
Wykres 12. Wykonanie dochodów i wydatków budżetu Gminy Miejskiej Człuchów – kwotowe w milionach złotych w latach 2018–2020.....	72
Wykres 13. Wykonanie dochodów i wydatków budżetu Gminy Miejskiej Człuchów – procentowo w stosunku do planu w latach 2018–2020.....	73
Wykres 14. Koszty pobytu w DPS ponoszone przez MOPS w Człuchowie w latach 2006–2020.	97
Wykres 15. Wydatki inwestycyjne Gminy Miejskiej Człuchów w latach 2012–2020 (w mln zł).....	119
Wykres 16. Ogólna struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Miejskiej Człuchów w 2020 r. (w ha i %).	120
Wykres 17. Struktura odpadów przekazanych do ZZO Nowy Dwór w 2020 r. z miasta Człuchów.	129

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1. Wybieg dla psów „Szczęśliwy Pies” na terenie OSiR w Człuchowie.	76
Fot. 2. Ulica Mieszka I po remoncie.	106
Fot. 3. Ulica Stajenna po zakończeniu trzeciego, ostatniego etapu remontu.	107
Fot. 4. Droga dojazdowa do bloku przy ul. Traugutta 7a po remoncie.	107
Fot. 5. Nowy parking przy ul. Garbarskiej.	108
Fot. 6. Nowy parking za budynkiem MDK.	109
Fot. 7. Jeden z wyremontowanych sięgaczy przy ul. Leśnej.....	110
Fot. 8. Budynek dworca kolejowego przed przebudową.	111
Fot. 9. Budynek dworca kolejowego po przebudowie.	112
Fot. 10. Budynek Miejskiego Domu Kultury przed przebudową.....	113
Fot. 11. Budynek Miejskiego Domu Kultury po przebudowie.	113
Fot. 12. Prace budowlane na ul. Dąbrowskiego w lipcu 2020 r.	114
Fot. 13. Budynek oświatowy przy ul. Szkolnej 3, nowa siedziba MOPS-u.	115
Fot. 14. Nowooznakowane przejście dla pieszych na ul. Szczecińskiej.	116
Fot. 15. Budynek kina po termomodernizacji od strony wyjścia.	117
Fot. 16. Nowy witacz przy DK 22 przy wjeździe do miasta od strony Wałcza.	176

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Człuchowa na tle Polski i województwa pomorskiego.	10
Rysunek 2. Mapa powiatu człuchowskiego.	10
Rysunek 3. Człuchów – zarys granic miasta.	11
Rysunek 4. Przebieg DK 22 i DK 25, przecinających się w Człuchowie.	12
Rysunek 5. Położenie Człuchowa względem większych ośrodków miejskich.	13
Rysunek 6. Wzór herbu i flagi Człuchowa.	22
Rysunek 7. Przebieg nowych granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich.	138
Rysunek 8. Graficzne przedstawienie stanu realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie z zakresu planowania przestrzennego w 2020 r.	148